రచయిత ప్రచురణలు

ఆధునిక స్త్రీ
మనం దేనికి బానిసలం
తల్లే పిల్లను చంపితే
విముక్తి ఉద్యమాలు: మహనీయులు
ఓ మహిళా! ముందుకు సాగిపో
మారుతున్న సమాజం మహిళలు
మహిళాభ్యుదయం — వ్యాస సంకలనాలు
మాతృత్వానికి మరోముడి — కథా సంపుటి
వెలిగిన జ్యోతి — నవల

అచ్చులో

చీకటి వెలుగులు — నవల
రాణి రుద్రమదేవి — బాలలనవల
ఈదేశం నాదేనా — చిన్న నవల
నవోదయం — నవల
వలపు పంజరం — నవల
ఇస్లాం : స్త్రీలు
క్రైస్తవం : స్త్రీలు

రాబోవు రచనలు

వివాహ వ్యవస్థ
ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మహిళోద్యమం
Women's Movement & organisations
Women: Tradition & Culture

మహిళా దశాబ్దము

మల్లాది సుబ్బమ్మ

ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు (ప్రై) లిమిటెడ్
9, ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ, మెహిదీపట్నం,
హైదరాబాద్ - 500 028

ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు నెం. **21**

మహిళా దశాబ్దము

రచన: మల్లాది సుబ్బమ్మ

ప్రథమ ముద్రణ 1983
ప్రతులు 1000

పబ్లిషర్సు:-
ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు (ప్రై) లిమిటెడ్.
9, ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ
మెహిదీపట్నం, హైదరాబాద్ 500 028.

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటర్సు:-
వికాసం
9, ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ
మెహిదీపట్నం, హైదరాబాద్ 500 028
ఫోన్ నెం. 31423

వెల రు. **7-50**

ముద్రణ
లిబర్టి ప్రింటర్సు
చీరాల - 523 155.

విషయసూచిక

మహిళా దశాబ్దము

స్వవిషయం

"ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణలు" ఒక వినూత్న ప్రయత్నం. ఇతర సంస్థలతో రూపసామ్యం వున్న ఆదర్శాలలో, లక్ష్యసాధనా విధానాలలో, కార్యాచరణ రీతులలో భిన్నమైనది.

వ్యక్తి జీవితంలో, సమాజ జీవితంలో అన్ని రంగాలలో ప్రజా స్వామ్యం వెల్లివిరిసి మూడు పూవులు, ఆరు కాయలుగా వర్ధిల్లాలని ఈ సంస్థ అభిమతం, ఆశయం కూడాను.

ఇలాంటి ప్రయత్నాలు పూర్వం జరిగినవి. ప్రస్తుతం జరుగు చున్నవి. కాని, వానికీ-ఈ ప్రయత్నానికీ తారతమ్య మున్నది. ఉదాత్త మయిన ఆశయాలతో, ఉత్తేజంపొందిన మేధావుల సమిష్టి సహకార కృషి ఫలితంగా ఈ సంస్థ ఉద్భవించింది.

విశ్వ జనీనతే దీని విశిష్టత. మొత్తం మానవ ప్రపంచ సంస్కృతి సాహిత్యాలు దీని వారసత్వం. ముఖ్యంగా భారతదేశ సంస్కృతిలో ఇంత వరకు మరుగున పడిన మాణిక్యాలు—చార్వాక, కపిల, కణాదుల మతాలు, సిద్ధాంతాలు దీని సొమ్ము. తెలుగుదేశమే కాదు, తెలుగు భాష విస్తరించిన ప్రాంతమంతా దీని కార్యక్షేత్రము.

ప్రపంచంలో విప్లవాలు ఎక్కడ వచ్చినా, ఏ కాలమందు జరిగినా, అవన్నీ దీనికి అధ్యయన యోగ్యాలే. ఇంగ్లండులో 1689లో బ్రిటిషు రాచరికానికి పరిమితులు, హద్దులు విధించిన విప్లవం: అమెరికాలో 1776 లో ప్రాతినిధ్యాధికారమున్నవారే పన్నులు విధించగల హక్కుదారులనే 'ప్రజాస్వామ్యం' సూత్రాన్ని ఎలుగెత్తి చాటిన విప్లవం: 1789 లో స్వేచ్ఛ, సమానత్వము, సౌభ్రాతృత్వము ఆదర్శాలుగా విజయవంతమయిన ఫ్రెంచి విప్లవం; 1917 లో 'భూమి, తిండి, శాంతి' నినాదాలతో కార్మికవర్గం, మధ్య తరగతి రష్యాలో సాధించిన విప్లవం: 1947 లో భారతదేశం పొందిన స్వాతంత్ర్యం; 1949లో కర్షకబలం చైనాలో జరిగిన విప్లవం మొద లయిన చారిత్రాత్మక సంఘటనలను లోతుగా, సునిశితంగా, సమ్యక్‌దృష్టితో పరిశీలించి తదనుగుణమైన ప్రచురణలు చేయాలని ఈ సంస్థ ఆదర్శం.

సామాజిక పరివర్తనకూ, భావగమనానికీ అవినాభావ సంబంధ మున్నదనే విషయం జగద్విదితం. అయితే భావాలు ప్రాతిభాసికాలేనా

లేక మానవ మస్తిష్కములో ఉదయించిన తరుణం నుంచీ ప్రత్యేక గమన సూత్రాలతో స్వతంత్ర లక్షణాలు కలిగి పెంపొందుచున్నవా? రెండవ స్వరూపం అవశ్య పరిగ్రహణయోగ్యం. ఈ సూత్రాన్ని విశ్వవిఖ్యాత విప్లవవాది, మేధావి అయిన యమ్. ఎన్. రాయ్ 1946 లో ప్రవచించాడు. ఈ భావన యీ సంస్థకు జీవగర్ర.

వ్యక్తివాదం, హేతువాదం, మానవవాదం ఈ సంస్థను శాసించే త్రికము (త్రిగుణాలు). మానవులంతా ఒకటే; మానవ సమాజానికి మూలం మానవుడే; మానవుని అభ్యున్నతియే మానవ సమాజ అభ్యుదయానికి, శ్రేయస్సుకు కొలమానం లేక వరుమానం; ప్రకృతి నియమబద్ధమైనది కనుక ప్రకృతినుంచే ఉద్భవించిన మానవుడుకూడా వస్తుతః నియమబద్ధుడు అంటే హేతువాది. కనుక అతడు నీతివంతుడుగా మనగలడని ప్రకటించిన రాడికల్ హ్యూమనిజం యొక్క తాత్విక సిద్ధాంతం ఈ సంస్థకు వెలుగు బాటగా అడుగడుగునా ప్రభావితం చేస్తుంది.

మానవవాదం యీనాటిది కాదు. మానవజాతి సహజంగా మనుగడ సాగించినప్పటినుంచీ యీ తాత్విక చింతన జరుగుతూనే వచ్చినది. కాని ఆధునిక యుగంలో మానవ విజ్ఞానం ఎంతో అభివృద్ధి చెందటంతో ప్రస్తుతం నూతన భాష్యాలతో, వినూత్న విషయ పరిజ్ఞానంతో ఆ పాత కాలపు మానవవాదాన్ని పరిశీలించి, సవరించి, పునరుద్ధరించవలసిన అవసరమేర్పడినది. ఆకృషి ఫలితమే యమ్.ఎన్.రాయ్ నవ్యమానవవాదం.

స్వేచ్ఛాపిపాస, సత్యాన్వేషణ మానవ మనుగడ ప్రేరకాలని పేర్కొనటం ఈ నవ్యమానవవాద విశిష్టత. (1) అంతరాత్మ ప్రేరిత నీతి లేక దైవ నిర్దేశిత నీతి: (2) ప్రయోజనాత్మక నీతి; అనే రెంటికీ ప్రత్యామ్నాయంగా హేతుబద్ధమయిన నీతిని చాటిచెప్పినది. రాజకీయరంగంలో పార్టీ రహిత ప్రజాస్వామ్యాన్ని ప్రతిపాదించినది. ఆర్థిక రంగంలో సహకార సంబంధమయిన ప్రణాళికా రచనలను రూపొందించినది. సాంస్కృతిక రంగంలో భావ స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిని గుర్తించినది. సాంఘికంగా కుల, మత, వర్గ, లింగ, ప్రాంతీయ, భాష, జాతి, దేశ విభేదాలను నిరసించినది; విశ్వజనీయ సంస్కృతికి విలువనిచ్చినది. ఏకత్వంలో భిన్నత్వాన్ని, భిన్నత్వంలో ఏకత్వాన్ని చూడగల్గినది. అంధ విశ్వాసాలకు గొడ్డలి పెట్టు. ప్రబోధ కార్యక్రమాలను బలపరుస్తుంది. అందులో ఒక భాగమే ఈ సంస్థ ప్రచురణ యత్నం.

ఈ ప్రకృతికి అతీతమయిన మరే యితర శక్తి లేదని తెలుసుకొనటం తన మనుగడకు, భవిష్యత్తుకు తానే బాధ్యుడనని గుర్తెరగటం, తన క్షేమానికీ, అభ్యున్నతికీ, తోటి మానవుల శ్రేయస్సుకూ వైరుధ్యంలేదనే విషయాన్ని గ్రహించి సమాజ స్థితిగతులను మెరుగు పరచటానికి ఉద్యుక్తుడు కావడం ఉత్తమ మానవలక్షణం.

ఈ మానవవాద లక్ష్యాలనే 1952 లో నెలకొల్పబడిన అంతర్జాతీయ హ్యూమనిస్టు నైతిక సంఘం మరోరూపంలో ప్రకటించినది. భారత రాడికల్ హ్యూమనిస్టు సంఘాన్ని ఆ ప్రపంచ సంస్థ గుర్తించి పూర్తి సభ్యత్వాన్నిచ్చినది. ఆ అంతర్జాతీయ సంఘం ఐదు ఖండాలలోని అనేక దేశాలలో అనుబంధ సంస్థలు కలిగి అసమానమైన కృషి సాగిస్తున్నది.

ప్రస్తుతం ప్రపంచ మానవాళి సాంస్కృతికంగా విషమస్థితిలో చిక్కుకొని యున్నది. ఒకవైపు మత ప్రాబల్యాలు, మరోవైపు ఫాసిజం, కమ్యూనిజంలాంటి నియంతృత్వ విధానాలు చలామణి అవుతూ ప్రజల సంక్షేమం కొరకు ప్రజల ఆశయాలను నెరవేర్చకపోగా హీనస్థితికి దిగజార్చుచున్నవి. దీని ఫలితంగా తృతీయ మార్గాన్వేషణ ప్రారంభమయినది. విజ్ఞానం పెరుగుదల, మానవ మేధస్సు-సృజనాశక్తి అభివృద్ధి చెందడంతో నూతన తాత్విక చింతనలకు ప్రాతిపదిక ఏర్పడినది.

దీనినే నైతిక హ్యూమనిజం అని పిలవటం కూడా కద్దు. ఇది ప్రజాస్వామ్య సూత్రానికి కట్టుబడి వున్నది. ప్రతివ్యక్తీ సాధ్యమైనంతగా వికాసం పొందటానికి హక్కు కలిగి యున్నాడు. కేవలం ప్రభుత్వ పరిధిలోనేగాక జీవిత సంబంధాలన్నింటిలోనూ, ఈ ప్రజాస్వామ్య సూత్రం వర్తిస్తుంది. విజ్ఞానాన్ని మానవ వినాశనానికి కాక క్షేమానికి, శ్రేయస్సుకు, నిర్మాణయుతంగా వినియోగించటం ఈ సిద్ధాంతపు ఆదర్శ ముఖ్య లక్షణాలలో ఒకటి. విజ్ఞానము లక్ష్యాలను నిర్దేశించదు. మానవ శ్రేయస్సును సాధించటానికి అనువైన మార్గాలను సూచిస్తుంది.

హ్యూమనిజం నైతిక దృక్పథం కలది. మానవుని హుందాతనాన్ని, సాధ్యమైనంతలో ప్రతివ్యక్తి ఇతోధికంగా ఇతరుల హక్కులకు భంగం కలుగని రీతిగా స్వయంగా వికాసాన్ని పొందగల హక్కును గుర్తిస్తుంది. సామర్థ్యం, క్రమశిక్షణ పేరుతో మానవ జీవితాన్ని యాంత్రికం చేసే వ్యవస్థను వ్యతిరేకిస్తుంది. యాంత్రీకరణ మానవ విలువలను వమ్ము చేస్తుంది. కనుక, తాత్కాలిక లక్ష్యాలను సాధించే ప్రయత్నంలో సమగ్ర

నియంతృత్వ సిద్ధాంతాలు అమలుపరచ జూచే సమగ్ర యాంత్రీకరణను త్రోసి రాజంటుంది. సమాజం యెడ బాధ్యతతో సమ్మిళితమైన వ్యక్తి స్వేచ్ఛను లక్ష్యంగా స్వీకరిస్తుంది. భౌతిక అవసరాలను తీర్చటం, భౌతిక పరిస్థితులను మెరుగుపరచటం అనే పేరుతో పైన పేర్కొనబడిన వ్యక్తి స్వేచ్ఛను త్యజించ నిచ్చగించదు. మానసిక స్వేచ్ఛ, మౌలిక చింతన లేనప్పుడు అభ్యుదయం అసాధ్యం.

పిడివాదాన్ని, పిడివాదపు సిద్ధాంతాన్ని త్రోసిరాజని హ్యూమనిజం స్వేచ్ఛను ప్రబోధిస్తుంది. నైతిక విలువలను, సృజనాశక్తులతో సమ్మిళిత మైన జీవిత విధానాన్ని, వ్యక్తి వికాసాన్ని లక్ష్యంగా అంగీకరిస్తుంది. మారుచున్న సమాజానికి అనుగుణంగా అభ్యుదయ పథంలో అనుసరించ దగిన మౌలిక జీవిత సూత్రం ఇది.

విజ్ఞానాన్ని ప్రపంచ శాంతి కొరకు వినియోగించ గలిగితే ప్రస్తుత విషమ స్థితినుంచి మానవాళి విముక్తి చెందగలదు. భయవిముక్తుడైన మానవునిపరిపూర్ణ వికాసానికి పరిమితులుండకూడదు. ఈ తాత్విక ఆలోచనా రీతిని మానవ ప్రపంచం ప్రస్తుతం ఎదుర్కొనే సవాలుకు సరియైన జవా బుగా భావించవచ్చును.

ఇలాంటి తాత్విక ధోరణి స్వేచ్ఛా భావుకతను పోషిస్తుంది. కనుక అన్ని సామాజిక రంగాలలోను వినూత్నమయిన రీతిలో స్వేచ్ఛను పెంపొం దించి అభ్యుదయ మార్గాన అడుగుల వేయించగల నూతన భావాన్వేషణయే 'ప్రజాస్వామ్య ప్రచురణల సంస్థ' ధ్యేయం.

అట్టి భావాలను ప్రజాబాహుళ్యానికి ఎరుకపరచటం ఈసంస్థ ప్రథమ కర్తవ్యంగా భావిస్తుంది. ఇది సాహసమే కావచ్చు. ప్రమాదభరితం కూడా కావచ్చు. కాని లక్ష్యసాధన కొరకు చేసే ఇట్టి కృషిని విస్మరించ జాలము. ఈ ప్రయత్నానికి, వ్యాపారానికి స్వేచ్ఛాపిపాసకల వ్యక్తు అందరి సానుభూతి సహకారాలను అర్థిస్తున్నాము.

సభ్యులు : శ్రీ ఎం. వి. రామమూర్తి
శ్రీ కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి
శ్రీ గుంటుపల్లి గోపాలరావు
శ్రీమతి మల్లాది సుబ్బమ్మ
శ్రీ గురిజాల సీతారామయ్య
శ్రీ కొల్లా సుబ్బారావు

ఎం. వి. రామమూర్తి
అధ్యక్షుడు
బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్స్

నా సాహితీ యాత్ర

ఆమె ఆడది. ఈదేశంలో పుట్టిన ఆడది విద్యలేక, విజ్ఞానం అసలే లేక మతకబంధహస్తాలలో, పురుషుల ఇనుపసంకెళ్ళలో బంధింపబడ్డ ఆడది వాళ్ళ కాళ్ళక్రిందపడి నల్లిలా నలిగి అణగారిపోతున్న ఆడది.సంరక్షకత్వంవల్ల ఆర్థిక స్వేచ్ఛపోగొట్టుకొన్న అబల ద్వందనీతివల్ల సామాజిక దోపిడీకి గురి అయిన నిర్భాగ్యురాలు కాదంటారా? ఔనంటే మరేంచెయ్యాలి? అందుకే సాంఘిక ఔన్నత్యం కోసం, సమసమాజ నిర్మాణంకోసం, భారతనారీస్వేచ్ఛా,సమాన త్వాలకోసం రచనయే మార్గదర్శకమనే ధ్యేయంతో నేనివ్యాసావళిని ముద్రి స్తున్నాను. ఇలాంటి సాహిత్య సమిధలతో సాంఘిక దురాచారాలను, మహి ళలపై జరిగే అత్యాచారాలను కాల్చివేసి మహిళా లోకానికి సేవచేయాలనే తీవ్రమైన ఆకాంక్షే నాలో ఉత్తేజాన్ని కలిగించింది. నా కలాన్ని కది పింది. ఈనాటి వ్యవస్థలోని లోపాలను స్త్రీల కొరకు ఏర్పరచిన దురాచాలను, అరాజకాలను ఎత్తిచూపాలనేదే నా ఆరాటం. స్త్రీ స్వేచ్ఛకోసం, సమానత్వం కోసం సమాజంలోని కుళ్ళును, అవినీతిని బట్టబయలు చేయాలనేదే నా ధ్యేయం.

సమతా నినాదం ఈ నాడొక ఫ్యాషను అయింది. ఈనాడు వేదిక లెక్కి స్త్రీలకు సమానత్వం అక్కరలేదని, వారికి ప్రాతినిధ్యం ఇవ్వరాదని, వారిని తక్కువగా చూడాలని, వారి శ్రమకు తక్కువ ఫలితం ఇవ్వాలని అనగల ధైర్యమున్నవారు అరుదు. కాని ఈనాటి ఉపన్యాసాలు, శాసనాలు కాగితాలకే పరిమిత మవుతున్నాయి. మహిళాభ్యుదయం ఆచరణలోమాత్రం మృగ్యం ఆయింది. స్త్రీ పూజనీయురాలని, చట్టంముందు, దైవంముందు హెచ్చు తగ్గులు లేవని అన్నిమతాలవారు బీరాలు పలుకుతారు. అందువల్లే ఈ 'పురుషసూక్తాలు' స్త్రీలు నమ్మేరోజులు పోయినాయి.

అసలు స్త్రీ జీవితమే సమస్యల విషవలయం. ప్రతి సమస్యా ఒక వ్యాసం వ్రాయవచ్చు; ఒక కథగా, నవలగా వ్రాయవచ్చు. సమస్యలకు పరిష్కారం చూపేవారు కొందరైతే, అవి పాఠకులకే వదలి వేయాలనేవారు మరికొందరు. వ్యాధి లక్షణాన్ని వివరిస్తే చాలదు; వ్యాధికిమూల కారణమేదో

కనిపెట్టి దానికి తగిన చికిత్స చేయగలవాడే నిజమైన వైద్యుడు. అలాగే సృజనాత్మకశక్తి, వాస్తవిక అవగాహన, సామాజికస్పృహ, విమర్శనాపటిమ గల రచయితే జీవిత సత్యాలను శోధించగలడు. నేటి స్త్రీల ఆర్థిక, సాంఘిక, నైతిక పరమైన వర్తమానస్థితిగతులను వెలికితెచ్చి సమ్యక్ దృష్టితో వాటిని పరిశీలించి పరిష్కారమార్గాలను సూచిస్తూ పాఠకులకు అందివ్వాలనే తపనే నన్ను సాహిత్య ప్రక్రియకు ప్రోత్సహించింది. ఇదే నా సాహితీ యాత్రకు నిజమైన ప్రాతిపదిక.

తరం మారినప్పుడల్లా సంప్రదాయాలు, ఆచారాలు, సిద్ధాంతాలు మారుతూవుంటాయి. అలా మార్పుచెందనిచో వాటి ఉనికే లేనట్లు. భావ విప్లవంతోపాటు సాహితీ విప్లవం రాకతప్పదు. మానవ జీవిత సంస్కృతికి అద్దంవంటిది సాహిత్యం. ఆ సాహిత్యం ద్వారా నలిగిన స్త్రీ జీవితాన్ని వెలికితెచ్చి ఆమెలో ఆశాజ్యోతులు వెలిగించాలనేదే నాతపన.

పురుష సంస్కృతి అనే కాలసర్పం నేటి స్త్రీని కాటేసింది. సంప్రదాయం, ఆచారం, పవిత్రత అనే విషసర్పాలు ఆమెపై ఆ జన్మాంతం బుస కొడుతూనే వున్నాయి. వివాహ వ్యవస్థ, దాంపత్యజీవితం ఆమె స్వేచ్ఛను, సుఖాన్ని అరికడుతున్నాయి. తన కోసం సృష్టించుకొన్న సంఘానికి, చట్టానికి తానే బందీ అయినట్లు స్త్రీ అనేక కట్టుబాట్లలో బంధింపడి, గందరగోళంలో పడిపోయి తన కర్తవ్యాన్ని విస్మరిస్తోంది. స్త్రీ పట్ల పురుషదౌష్ట్యాన్ని, సామాజిక కుళ్ళును, రాజకీయ నిరసనను, ఆర్థిక అసమానత్వాన్ని బహిర్గత పర్చటానికే నేనీ సాహితీయత్నాన్ని చేపట్టటం జరిగింది. అందుకే నవలలు, కథలు, వ్యాసాలు, ఉపన్యాసాలు నేను ఎన్నుకున్న సాహితీ రీతులు.

'నాకు పురుషద్వేషి, స్త్రీ పక్షపాతి, కుటుంబ శాంతి విధ్వంసకురాలు' అనే బిరుదాలిస్తూ ఎగతాళి చేస్తుంటారు. ఆ గుసగుసలు వింటూంటే నాకు బాధఅనిపించదు. కాని ఆడవాళ్ళను 'అయ్యోపాపం' అంటూ కనికరించడం, 'దిక్కుమాలినది' అంటూ జాలితో చూడటం, నీచంగా మాట్లాడటం 'ఈ పనికి ఆడదే తగినది' అని వేలెత్తి చూపడం, సానుభూతితో ఏదో ఒక

పదవి మొహాన పారేయడం, ప్రతి కమిటీలో ఒక స్థానం కేటాయించడం లాంటి వ్యక్తులను, వారి వ్యవస్థను చూస్తుంటే ఒళ్ళు భగ్గున మండుతుంది. పని విభజనతో టీచరు, నర్సు, టైపిస్టులాంటి విసుగుపుట్టే పనులకు "ఆడాళ్ళే' తగుదురన్నట్లు ఇవ్వటం చూస్తుంటే "అది వారి దృష్టిదోషమా? బధిరత్వమా? అన్నంత ఆవేదన కలుగుతుంది. మహిళలు నోరుమూసుకుని పడివున్నన్నాళ్ళు ఈభాగోతం ఇంతే ! !

మానవ హక్కుల్ని అమెరికను, ఫ్రెంచి, రష్యను విప్లవాలు ఉద్ఘాటన చేసిన తదుపరి స్త్రీలను మానవులుగా పరిగణించడం జరిగింది. కనుక సమాజ సమస్యలను పరిష్కరించటానికి స్త్రీలు సైతం భాగస్వాములు కావాలి. అసలు స్త్రీల సమస్యలు భారత సమాజ సమస్యలలో భాగం కావనే దుష్ట భావనవల్లే మనమూ, మన సమాజమూ అల్లకల్లోలంలో పడిపోయాం. సమాజంలో స్త్రీ స్థానానికి, సామాజిక వ్యవస్థకూ సన్నిహితత్వం లేదనుకొనటం భ్రమ; అవివేకం కూడాను. ఈ నాటి మహిళోద్యమ లక్ష్యం తమ సమస్యలను, స్థితిగతులను సరిదిద్దుకొనటం మాత్రమేకాదు. యావత్ ప్రపంచ సమస్యలను, అశాంతిని పరిష్కరించటంలో మహిళలు భాగస్వాములు కావాలనేదే లక్ష్యం కావాలి. దేశ సమస్యలను పురుషులు సరిదిద్దే వరకూ స్త్రీలు మిన్నకుండటం భావ్యంకాదు. తాము సమాన హక్కులకోసం పోరాడుతూ దేశసమస్యలను పురుషులకే వదలివేయటం అసమంజసం, నిష్ప్రయోజనం కూడా. వివేకం, చైతన్యంకల మహిళలు సామాజిక మార్పు ప్రగతికోసం పోరాటం, తిరుగుబాటులాంటి ఉద్యమాలలో భాగస్వామ్యం వహించాలి. ఏ ఇతర మానవుడితోనైనా సమాన హోదా పొందాలంటే తమ బాధలు, సమస్యలు భారత ప్రజానీకపు దుఃఖంలో, బాధలలో మిళితమయి ఉంటాయి కాని పూర్తిగా వేరుకావు అనేభావం అవసరం. ఈ నాటి మహిళోద్యమవైఖరిలో సిద్ధాంతపరంగాను ఆచరణలోనూ కొంతమార్పుఅనివార్యం అవుతున్నది. ఆ మార్పును గుర్తించగలస్థాయి ప్రజలలో రాక తప్పదు; వస్తుంది: రావాలి.

పురుషద్వేషంతో స్త్రీల సమస్యలు చక్కబడతాయని నమ్మని వారిలో నేను మొదటిదాన్ని. స్త్రీలంతా మహా గుణ వంతులని, పురుషులందరూ

నియంతలని నిర్మూలించటం అమానుషమేకాదు, మహాపరాధం కూడా అవుతుంది. ఏదియైనా 80% జరిగేదాన్ని మొత్తంమీద నిజంగాచెప్తాం. కనుక నేటి పురుషాధిపత్య సమాజ ధోరణిని ఈ చిన్న వ్యాసావళిలో విమర్శించటం జరిగింది. ఇందులో భారత దేశంలో స్త్రీల పరిస్థితిని, దేశదేశాల స్త్రీల సమస్యలను కొంతవరకు చర్చించాను. 'నాకు తెలిసింది బహు తక్కువ; తెలియాల్సింది చాలఎక్కువ. అలాగేరాసింది అతిస్వల్పం; రాయాల్సింది అనంతంగా ఉంది' అని సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాను. ఇందులోని పొరపాట్లను, తప్పులను సహృదయంతో చదువరులు మన్నించగలరు.

కృతజ్ఞతలు

ఈ వ్యాసాలు అనేక వార, మాస, పక్ష పత్రికలలో ప్రచురణ యోగ్యత పొందాయి. కొన్ని రేడియోలో, టి. వి. లో ప్రసారమయినాయి. సెమినార్లలో, చర్చావేదికలలో, సభలలో చేసిన ప్రసంగాలు కొన్ని ఉన్నాయి. విన్ **(Win: Women's International Network News)** అనే అమెరికను పత్రిక అందించిన సమాచారం ఆధారంతో రాసినవి మరికొన్ని. వీరి అందరి సౌజన్యానికి నేను కృతజ్ఞురాలను.

ఈ పుస్తక రచన సందర్భంగా అనేక సలహాలనిచ్చి తోడ్పడి పరిచయ వాక్యం కూడా వ్రాసియిచ్చిన నా సహచరుడు ఎం. వి. రామమూర్తి గారి సహకారాన్ని నేను విస్మరించలేను. గ్రంథ ప్రచురణలో నాకు సహాయం చేసిన మిత్రుడు రావిపూడి వెంకటాద్రిగారికి నేను రుణపడి ఉన్నాను. సకాలంలో ఈ పొత్తాన్ని అచ్చువేసి అందిచ్చిన లిబర్టీప్రింటర్స్, చీరాల వారికి నా కృతజ్ఞత.

రచయిత.

మల్లాది సుబ్బమ్మ

ప రి చ యం

స్త్రీ పురుషులు సమానులని విశ్వమానవ హక్కుల పత్రంలో, భారత రాజ్యాంగంలో పేర్కొనడం జరిగింది. కొన్ని దేశాలలో స్త్రీలకు రాజకీయ స్వాతంత్ర్యంవుంటే సామాజిక,సాంస్కృతిక స్వేచ్ఛలు లేకుండా వున్నాయి. మరికొన్ని దేశాలలో సామాజిక స్వేచ్ఛవున్నా, రాజకీయాధికారం మహిళలకు అల్లంతదూరానవుంది. పెట్టుబడిదారీ అమెరికాలో ఇంటిపనిలో పురుషుడు పాల్గొంటే, సోషలిష్టు రష్యాలో ఇంటిపని అంతా ఇల్లాలే చెయ్యాలి. మధ్య ప్రాచ్యంలో స్త్రీలకు ముసుగు తప్పనిసరి అయితే, కొన్ని దేశాలలో ఆమెకు సాంఘిక స్వాతంత్ర్యం హెచ్చుగావుంది. పురుషాధిక్యసమాజపు దేశాలయిన ఇజ్రాయిల్, శ్రీలంక, ఇండియాలాంటి దేశాలు మహిళలను ప్రధాన మంత్రులుగా చేసి తృప్తి పడ్డాయి. మొత్తంమీద స్త్రీ పరోగతి నత్తనడక నడుస్తోంది. ఆమె శరీరంపై ఆమెకు హక్కులేదు. సంతానం కనే విషయంలో ఆమెకు స్వేచ్ఛలేదు. ఆమెను ఎంతసేపూ భోగ్యవస్తువుగా చూడటం పరిపాటి అయింది. ఆమెకు తాము విద్యను అందివ్వక అర్హత ఆమెకు లేదని నిందించి అధికార కేంద్రాలకు దూరంగా వుంచుతున్నారు. నిరక్షరాస్యత నిర్మూలనమైన దేశాలలోకూడా రాజకీయాధికారానికి ఆమె సుదూరంగా ఉంచబడుతోంది. ఈ లక్షణం పెట్టుబడిదారీ దేశాలలోను సోషలిష్టు దేశాలలోను-రెంటిలోను ప్రస్ఫుటంగా కనబడుతోంది. అందువల్ల స్త్రీ విమోచనోద్యమం విప్లవోద్యమంతో ఎలాంటి సంబంధం కలిగి వుండాలనేది ప్రపంచం మొత్తం మీద చర్చనీయాంశమయింది. స్త్రీ విమోచన విప్లవ కార్యక్రమంలో విధిగా భాగంకావాలని కొంతమంది వాదిస్తుంటే మరికొందరు విప్లవోద్యమం సఫలమయ్యే వరకూ మహిళోద్యమాన్ని ఉధృతం చేయరాదని వాదిస్తున్నారు. విముక్తి ఉద్యమాల తదనంతరం వచ్చిన మార్పులను గమనించిన వారు ఈ వాదాన్ని నిరసిస్తున్నారు. తోడునీడగావుండి పోరాడిన మహిళ గెరిల్లాలను వంటఇళ్ళకు పంపించిన తర్వాత వారికి స్త్రీ విమోచన ఆవశ్యకత యొక్క తీవ్రత, గాఢత అర్థమయ్యాయి. స్త్రీ విమోచన ప్రధానాంశం కాని విప్లవం నేతి బీరకాయ లాంటిది.

మహిళాభ్యుదయాన్ని అహరహము కాంక్షించే శ్రీమతి సుబ్బమ్మ స్త్రీల సమస్యలను పరిశీలించి తమ భావాలు వ్యాసరూపంగా వెలువరించింది స్త్రీ విమోచనపట్ల ఆసక్తిని, ఆర్తిని, ఆకాంక్షను ఈ వ్యాస పఠనం పెంచ గలదని నేను ఆశిస్తున్నాను.

ఎం. వి. రామమూర్తి.

మతదృష్టిలో ఆడది అందాలబొమ్మ

మతాలన్నీ స్త్రీని విధేయత చూపమని నిర్దేశించాయి. వ్యక్తిత్వం లేని ఆటబొమ్మగా చిత్రించాయి. మత దృష్టిలో ఆలోచించేవాడికన్నా ఆరాధించేవాడే అధికుడు;ప్రశ్నించేవాడికన్నా ప్రణమిల్లేవాడేమహనీయుడు. మతం అంధ విశ్వాసాలను ప్రోదిచేస్తుంది, అసహనాన్ని పెంపొందిస్తుంది. ఆవేశకావేషాలకు దారితీస్తుంది. విశ్వాసం, విజ్ఞానం బద్ధశత్రువులు, రెంటికీ యెడతెగని పోరాటం జరుగుతూనేవుంది. భావవాదం భౌతిక వాదాన్ని కాలరాస్తున్నా దాని ప్రభావం పెరుగుతూనేవుంది. అజ్ఞానం, అవిద్య పెరిగేకొద్దీ మత ప్రాబల్యం విజృంభిస్తుంది. నెలకు పన్నెండు కోట్ల రూపాయలు తిరుపతి ఆదాయమంటే మనలో భావదాస్యం ఎంత ప్రబలంగా వుందో చెప్పగలం.

అభ్యుదయం, అభివృద్ధి, ఆధునికతలలో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఈనాడు గణనీయమైన మార్పులొచ్చినాయి.విశ్వజనీనత కావాలంటున్నాం. విశ్వమానవతకై ఆరాటపడుతున్నాం. విజ్ఞానశాస్త్రం విశ్వవీధుల్లో విహరిస్తోంది. సాంకేతికరంగం సహస్రరీతుల్లో పరిఢవిల్లింది. ఖగోళ పరిజ్ఞానం అనంతంగా పెరిగి ఈనాడు చంద్రుడి నెత్తిన కాలు పెట్టాం కాని, సామాజికమైన కబంధ హస్తాలలో మానవుడు బందీగానే మిగిలిపోయినాడు. సంప్రదాయమైన సాంఘిక కట్టుబాట్లలో మౌలికమైన మార్పురాలేదు. పురుషుడు సమాజానికి, మతానికి బందీ అయితే-స్త్రీ సమాజానికి, పురుషుడికి కూడా బానిసయింది. అంతేకాదు-ఆర్థిక, రాజకీయ,సాంస్కృతిక రంగాలు ఆమెను దోపిడీ చేస్తున్నాయి. నేటిమహిళ పురుష దురహంకారానికి బలి అయిపోతోంది. స్త్రీ అంటే కేవలం పురుషుని భోగ్యవస్తువుగాను, బిడ్డల్ని కనే యంత్రంలా నిలిచిపోయింది. కుటుంబం, గృహం మాత్రమే ఆమె పరిధిలో వుంటై. అదయినా భర్త ఆజ్ఞలకులోబడి సేవకే పరిమితమైనాయి. ఆఖరికి ఆమె ఎందరు బిడ్డల్ని కనాలో భర్తే నిర్దేశిస్తాడు. అంటే ఆమె శరీరంపై ఆధిపత్యం వహించేది కూడా పురుషుడే.

ఆ జన్మాంతం ఆమెకు రక్షణ కావాలని, బైటికిపోతే చెడిపోతుందని ఒక దురభిప్రాయం స్త్రీ పురుషులలో తరతరాలుగా నరనరాన జీర్ణించిపోయింది. గర్భస్థశిశువు మగబిడ్డ కావాలని మొక్కుకోవటం, ఆశించటం జరుగుతోంది. ఆడపిల్ల తక్కువ అనే భావం ప్రబలంగావుంది. పుట్టుకకుముందే స్త్రీ పురుష వివక్షత ప్రారంభమౌతుంది. తదాది ఆమె జీవితాంతం అణగిమణగి, విధేయత చూపాలనే 'బ్రెయిన్ వాషింగు' బ్రహ్మాండంగా జరిగింది. మత గ్రంథాలన్నీ స్త్రీని హీనంగా చిత్రించాయి. చట్టాలు, సాంఘిక కట్టుబాట్లు ఆనాడు మనువు చేశాడు. నేడు శాసనసభ్యులైన పురుషులు తమకు ఆధిపత్యాన్నిచ్చేట్లుగా శాసనాన్ని చిత్రించుకొంటున్నారు. అలా నిరంకుశ అధికారయుతమైన హక్కుగల పురుషులు స్త్రీని బానిసను చేశారు. నిస్పృహాయుతైన అబలలు అదే మోక్షమని నమ్మి ఆచరిస్తున్నారు. అందువల్లే స్త్రీని బలాత్కరించటం తేలికయింది. కన్యాదానం ఆచారమయింది. వరకట్నం సంప్రదాయమయింది. కట్నమిచ్చికొనుక్కొన్న స్త్రీ బానిసవుతోంది. అమ్ముబడిన పురుషుడు యజమాని అయి ఆజ్ఞాపిస్తున్నాడు. ప్రపంచం మొత్తం మీద భర్తలు భార్యలను కొట్టటం, హింసించటం, చంపటం లాంటివి రోజూ వందల సంఖ్యలో జరుగుతున్నాయి. స్త్రీ వీటిని మూగ జీవిలా సహించటం జరుగుతోంది. ఈ దారుణాలనే పవిత్రంగాను, పతివ్రతాలక్షణంగాను సినిమాలుతీసి సంచులు నింపుకుంటున్నారు నిర్మాతలు. సాహిత్యపరంగా రచనలు చేసి దోసిళ్ళతో ఆర్జిస్తున్నారు రచయితలు. ఆ సినిమాలు చూచి, ఆ నవలలు చదివి సొమ్ముచెల్లించి స్త్రీ జాతికి ఇదేగమ్యం, మోక్షం, ఆచరణయోగ్యమని శ్లాఘిస్తోంది నారీలోకం. ఇలా సాంస్కృతిక పరమైన దోపిడీకి గురయింది నాటిస్త్రీ, నేటిస్త్రీకూడా.

అసలు అంధవిశ్వాసాలవల్లే అణగారిపోతోంది మహిళాలోకం. పురాణాలు, సాహిత్యం, సాంఘిక కట్టుబాట్లు స్త్రీల పరిస్థితిని మెరుగుపరిచేవికావు. స్వతంత్రాలోచనాశక్తిని ప్ర[illegible]దించేవి అంతకన్నాకావు.

నిద్రాణమైన స్త్రీ జాతిని మేల్కొలుపుటే స్త్రీ విమోచన. ఆమె తన బానిస సంకెళ్ళనుండి బైటపడటమే సామాజిక ప్రగతి. సాంఘిక, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక రాజకీయ కార్యక్రమాల్లో స్త్రీ భాగస్వామ్యం వహించుటే దేశానికి

భవిష్యత్తు. లేనిచో దేశం, సమాజం పక్షవాతకృశీభూతమౌతుందనక తప్పదు. కనుక స్త్రీ విముక్తికోసం కార్యక్రమాలను, మార్గాన్వేషణను చేయాలి.

స్త్రీ విముక్తి అన్నా, స్త్రీ ఉద్యమం అన్నా పురుషద్వేషంకాదు. ఆమెకు ఏర్పడ్డ బంధాల నుండి ఆమెకు విముక్తికావాలి. మత పరమైన అసమానత్వం నుండి స్త్రీ బయట పడాలి. సాంఘిక దురాచారాలనుండి స్వేచ్ఛకావాలి అని ఆశించడమే. ఆమె కుటుంబానికే అంకితంకాకుండా సామాజిక సేవలో పాల్గొనే అవకాశం ఇవ్వాలి. గర్భస్రావానికి ఆమెకు హక్కుకావాలి. అన్నిమతాల వారికి ఏకపత్నీత్వం విధిగా చట్టరూపంలో రావాలి. స్త్రీకి విద్యా, ఉద్యోగాలలో సమాన ఆవకాశాలు వుండాలి. ప్రజా ప్రాతినిధ్యంలో నిష్పత్తిగా స్త్రీలకు భాగస్వామ్యం కావాలి. అవివాహిత మాతల పిల్లలకు చట్టపరమైనహక్కు, సాంఘికహోదా వుండాలి. ఇష్టంలేని వివాహ విచ్ఛేదానికై స్త్రీకి ఆరునెలలలోపలే విడాకులు ఇవ్వాలి. విడాకుల సమయంలోఉన్న ఆస్థిలో ఆమెకు వాటా ఇవ్వాలి. శారీరక దాడికి లోనయ్యే అత్యాచారాలు మానభంగాలు, కొట్టటం, తిట్టడం కాల్చటం, చంపటం లాటివి పోవాలి. కుటుంబ పనులలో పురుషుల తోడ్పాటువుండాలి. ముఖ్యంగా స్త్రీకి పురుషుతోసమానంగా ఆస్థిహక్కువుండాలి. స్త్రీ విమోచనచాలా క్లిష్టమైనది; అతికష్టమైనదికూడా. కనుక స్త్రీలే చొరవతీసుకోవాలి. విజ్ఞానం, మేధస్సు కల పురుషుల తోడ్పాటుచాలాముఖ్యం. అసలు స్త్రీ విముక్తి అంటే పురుష విమోచనేనని పురుషులు గ్రహించాలి. ఆనాడే దేశానికి, సమాజానికి, ప్రగతి వుంటుంది.

మహిళా దశాబ్దం

మానవాళి అంతా ఒక జాతి. స్త్రీలు అందులో సగభాగం. ఐనా చాలా దేశాలలో, పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధిచెందిన దేశాలలో కూడా స్త్రీలకు సముచిత స్థానంలేదు. స్త్రీ పురుషుల నరనరాల్లో, అంతరాంతరాల్లోనిండిని బిడీకృత మైన భావం ఒకటే; పురుషుని కన్నా స్త్రీ తక్కువ అనేదే అది. కొన్ని దేశాలలో సాంఘికంగా, సాంస్కృతికంగా సమానత్వాన్ని పాటిస్తారు కాని, రాజకీయాలలో, పరిపాలనా వ్యవస్థలో చోటుపెట్టరు. సమానత్వం ఏదేశంలో కూడా సంపూర్ణంగాలేదు. స్త్రీ కూడా పురుషునిలాగా ఒక వ్యక్తి అని గుర్తించని దేశాలు కో కొల్లలు. అవి సాంస్కృతికంగా మధ్య యుగంలోవున్నట్లే. మనదేశం ఈ కోవకు చెందింది.

ప్రపంచంలో 160 పైగా దేశాలు ఉన్నాయి. ఐక్యరాజ్యసమితిలో 142 దేశాలకు సభ్యత్వం లభించింది. ఐ. రా. స. రాజకీయ కార్యక్రమాలపై బహుళ ప్రచారం సాగుతున్నది. కాని సాంఘిక, సాంస్కృతిక విషయాలపై విశేష ప్రచార వ్యాప్తి జరుగలేదు. మానవహక్కుల పత్రం (Human Rights Charter) లోని స్త్రీల హక్కుల విషయికంగా 1975ను అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరంగా ప్రకటించటం గమనార్హము. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, అభివృద్ధి, శాంతి అనేవి మహిళా సం॥ ప్రాతిపదిక సూత్రాలు. వాటిపై ప్రపంచ మహిళల స్థాయిని పెంచి కుటుంబాలో, సంఘంలో స్త్రీలకు సమాన ప్రతిపత్తి, స్వేచ్ఛ నివ్వాలని, సాంఘిక ఆర్థిక రాజకీయ సాంస్కృతికరంగాలలో స్త్రీలను సమాన భాగస్తులగా పరిగణించాలని, తద్వారా ప్రపంచ శాంతి పరిరక్షణ జరగాలని అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సర లక్ష్యాలు. ముఖ్యంగా మహిళా ప్రతిపత్తిపై ప్రపంచ రాజ్యాల దృష్టిని నిల్పడంకోసం, ఐ. రా. స. వారు మహిళా సంవత్సరాన్ని ప్రతిపాదించారు. మహిళలకు తమ హక్కులు, బాధ్యతలు తెలియజేయడం ఆ సంవత్సర కార్యక్రమాల ముఖ్యబాధ్యత. దానికి మూడు ముఖ్య భూమికలున్నాయి. మొదటిది, స్త్రీ పురుష సమానత్వం ప్రతిపాదించి తద్వారా సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ సాంస్కృతిక పరంగా స్త్రీలు తమ స్థాయిని, స్థానాన్ని, హోదాను అనుభవించడం. రెండవది, ప్రపంచ శాంతి స్థాపనకై

మహిళలు శ్రద్ధవహించటం, అందులో భాగస్వామ్యం వహించడం. దేశ దేశాలమధ్య శాంతి స్థాపనకై తమ శక్తి యుక్తులను వినియోగించుటం మొదలైనవి. ఈ సందర్భంగా స్త్రీల సామాజిక, ఆర్థిక స్థాయిని పెంచే కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగినయి. కొందరు ఇది చాల ఉపయోగమని శ్లాఘిస్తే, మరి కొందరు వుద్దండగ, అనవసరమని అధిక్షేపిస్తూ 'ప్రపంచ మహిళ లందరికీ బాధలున్నాయా!' అని ఎత్తిపొడవడం జరిగింది. అలావాదించే వారికి అసలు ప్రపంచ స్త్రీ లందరిపరిస్థితి తెలిస్తేనేగదా!

పాశ్చాత్యదేశాల్లో సైతం స్త్రీని ఎలా చూస్తూన్నారో ముందు విచారిద్దాం. ఆయాదేశాల్లో స్త్రీలను రెండో తరగతి పౌరులుగాఎంచి, చివరి 'బెంచీ' మీద కూర్చోమంటున్నారు. వారూ మహిళా విమోచనోద్యమాల ద్వారా పోరాటాలు సాగిస్తూనేవున్నారు. బ్రిటన్‌లో ఆక్స్‌ఫర్డు యూనివర్శిటీలో స్త్రీలకు ప్రొఫెసర్ల పదవులే ఇవ్వరు సరికదా, ఆఖరికి కాలేజీల్లో కూడా నిన్నమొన్నటిదాకా ఇచ్చేవారుకారు. చట్టరీత్యా బ్రిటిష్ శాసనాలలో స్త్రీలకు ప్రధానమైన హక్కులు 1854 వరకు ఏమీలేవు. ఇంగ్లాండులో స్త్రీలకు 1918 దాకా వోటుహక్కు ఇవ్వలేదు. ఆ స్త్రీలు ఓటు హక్కుకోసంపడ్డఇక్కట్లు, చేసినత్యాగాలు అశేషం. ఆనాటి చట్టరీత్యా భార్య సంపాదనంతా భర్తకే చెందుతుంది. అన్ని విధాలా ఆమె లోపడి వుండాల్సిందేకాని ఆమెకుప్రత్యేక ఆస్థిత్వంలేదు. ఉద్యోగంచేసే చోటుకెళ్ళి భార్య జీతంతాను తెచ్చుకొనేహక్కు భర్తకు వుండేది. కాని భార్య యొక్క పోషణ భారం భర్తకు వుందని చెప్పే అధికారం ఆఖరికి కోర్టులకు కూడా లేదని స్త్రీకి సమాన హక్కులు కావాలని పోరాడిన బార్బరాలేస్మిన్ తన పుస్తకంలో రాసింది. అలాగే 19వ శతాబ్దంలో కూడా స్త్రీకి చిన్నచిన్న ఉద్యోగాలు నర్సులు, టైపిష్టులు లాంటివితప్ప డాక్టర్లుగా, లాయర్లుగా, ఇంజనీర్లుగా స్త్రీలు అనర్హులని ప్రకటించారు. భార్య జీతంతో భర్త తప్పతాగినా అడిగే హక్కులేదు. 1870లో విడాకుల చట్టాన్ని, వివాహిత స్త్రీల ఆస్తిహక్కు చట్టాన్ని పార్లమెంటు ఆమోదించింది. అలాగే విద్య, ఉద్యోగం స్త్రీకి ఓటుహక్కు అనేక కష్టాలుపడి త్యాగాలుచేసి సంపాదించుకొన్నారు. వారి త్యాగఫలితమే భారతస్త్రీ ఓటుహక్కు.

1917 రష్యన్ విప్లవానికి పూర్వం రష్యన్ స్త్రీలను పశువులకంటే హీనంగా చూసేవారు. వారు ప్రాణాలొడ్డి విప్లవంలో పాల్గొన్నారు. అశేష త్యాగాలు చేసి తమ హక్కులను సంపాదించుకున్నారు. అభ్యుదయ కరదేశమని చెప్పుకొనే అమెరికాలో స్త్రీలను నర్సులుగా, సెక్రెటరీలుగా, స్టెనోలుగా,' సేల్సుగరల్స్‌గా తీసుకుంటారేతప్ప 'మేనేజర్లు', 'సైంటిస్టులు' 'టెక్నిషియన్లు' 'పైలట్లు' లాంటి పదవులలోనికి తీసుకోరు. 'సెనెట్' లోను ప్రభుత్వ పద వుల్లోనూ కీలకస్థానాలన్నీ పురుషులకే చెందుతాయి. ఈనాటికీ కొన్ని శాసన సభలలో స్త్రీలేలేరు. డిప్లమేటిక్ సర్వీసులకు స్త్రీలు అనర్హులని అన్ని దేశాలూ నిన్న మొన్నటివరకూ అంగీకరించాయి. అసలే స్త్రీ విద్యలేని దేశాలు ఇంకా చాలా వున్నాయి. స్విట్జర్లెండులో 1976లో స్త్రీకి ఓటువస్తే ఫ్రాన్సులో 1944 వచ్చింది. సిరియా పాకిస్తాన్, ఇరాక్, ఇథియోపియా, ఈజిప్టు కంబోడియాలాంటి దేశాలలో స్త్రీలు అసలు ఎన్నికవడమే అసాధ్యమని చెప్పవచ్చు. ఇలా ఇంకెన్నోరకాల అసమానతలున్న దేశాలు అనేకం. స్త్రీలను బ్యాంకు అకౌంట్లే పెట్టుకోనివ్వని దేశాలింకావున్నాయి. ఈ అసమానతల్ని తొలగించి సమాన ప్రతిపత్తి నివ్వాలనే ఆకాంక్షతోనే 1975ను మహిళా సంవత్సరంగా ప్రకటించారు ఐక్యరాజ్య సమితివారు.

మహిళా సంవత్సర సందర్భంలో ప్రపంచం మొత్తంమీద సభలు, సర్వేలు, చర్చలు, సెమినార్లు భారీఎత్తున జరిగాయి. ప్రపంచ స్త్రీలలో కుతూహలం, ఆసక్తి, వికాసం కలుగకపోలేదు. ఇలా స్త్రీలలో గొప్పసంచలనం కలిగించి నందులకు యు. ఎన్. ఓ. వారికి స్త్రీలు ఆజన్మాంతం కృతజ్ఞులు. ఈ సంవత్సరంలో మైలురాళ్ళుగా చెప్పుకో తగ్గవి, పురుషుల్ని ఒక్కకుదుపు కుదిపినవి, ప్రపంచ ప్రజల్ని చకితులను చేసినవి మూడు ప్రపంచ మహా సభలు. మొదటిరెండూ 1975 జులైలో మెక్సికోలోను మూడవది బెర్లిన్‌లో అక్టోబరులోనూ జరిగినాయి.

మెక్సికోలో ఐ. రా. స. వారు ఏర్పాటు చేసిన సభకు 150 దేశాల నుండి 1300 మంది ప్రతినిధులు 1300 మంది పత్రికా విలేఖరులు హాజరయి నారు. రెండవ సభకు 5 వేల మంది ప్రతినిధులు హాజరైనారు. ఇది ప్రభు త్వాలతో సంబంధం లేకుండా జరిగిన సభ. దీనిని 'ట్రిబ్యూన్'అని పిలిచారు.

ఈ సభలో ఒక వర్గం పురుషులను పూర్తిగా దుయ్యబడితే మరోవర్గం వారు-అధిక సంఖ్యాకులుగా వున్నవారు-ఈ పురుష ప్రపంచానికి ఒక కుదుపు ఇవ్వతలిచారు. ఆస్ట్రేలియా ప్రతినిధి రీడ్ మాట్లాడుతూ స్త్రీలు సాధించే విప్లవం వల్లనే స్త్రీలు కోరే సమానత్వం సాధ్యమవుతుందని, పురుష ప్రపంచంలో మనల్ని నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నారని, మనకుప్రాముఖ్యతే లేదు అని అన్నది. సోషలిస్టుదేశాల ప్రతినిధులు స్త్రీల సమస్యలకన్నా రాజకీయాలయెడ ఎక్కువ ఆసక్తి చూపారు. తమ దేశాలలో తాము ఏనాడో సమానత్వాన్ని సాధించామని చెప్పుకుంటుంటే రీడ్ వారితో వాదన పడింది. నూతన ఆర్థిక వ్యవస్థవస్తే స్త్రీల హోదా దానంతట అదే మారుతుందనడం సమస్యల నుండి దృష్టి మరలించడమేనని పేచీ పెట్టింది.

నార్వే ప్రతినిధి అన్నాతాస్ బోమర్ మాట్లాడుతూ మహిళా సంఘాలు పటిష్టంకావాలని, మన సమస్యలను పరిష్కరించటానికి ప్రపంచస్థాయిలో శాశ్వతంగా ఒక సంస్థ ఏర్పడాలని అన్నది. చికాగో ప్రతినిధిక్వెల్సెన్‌సెక్సును "ఈ సభవారు దూరంగా వుంచారు; సెక్సు సమస్యలు చర్చించక పోవటం అసమంజసం" అన్నది. అనేక మంచి చర్చల్లో పాల్గొన్నారు; వాదించుకున్నారు. కొంతమంది స్త్రీకి విపరీతమైన అన్యాయం జరిగిందనే కోపంతో ద్వేషిస్తూ పురుషులను 'పందులు' (Male chauvinistic Pigs) అంటూ తిట్టారు. కొందరు "తన పిల్లలకు తిండి, విద్య, ఆరోగ్యము కరువైన స్త్రీ కన్నా విపక్షకులోనైన వ్యక్తి ఎవరు?" అని ప్రశ్నించారు. ఇంతకన్నా దారుణమైన దోపిడీ మరెచ్చటా లేదన్నారు. "విజ్ఞానశాస్త్రం అభివృద్ధి పొందితేనే మానవ జాతికి అభ్యుదయం సాధ్యమవుతుందనేది బూటకం (Humbug) అని అరిచారు.

బెర్లిన్ సభకు కమ్యూనిస్టు ఉద్యమాలువున్న అన్నిదేశాల నుండి వందల మంది ప్రతినిధులు హాజరయినారు. చర్చనీయాంశం: 'సమాజంలో స్త్రీలు చట్టరీత్యా, వాస్తవంగా సమానత్వాన్ని ఎలాసాధించాలి?' అనేది. కుటుంబం-సమాజం, వివాహం, మాతా శిశువుల సంరక్షణ, పిల్లలకు విద్య, కుటుంబం యొక్క, సమాజం యొక్క బాధ్యత, నిరక్షరాస్యతా నిర్మూలన, విజ్ఞాన శాస్త్ర బోధ, సంస్కృతి లాంటి అనేక విషయాలు

చర్చించి తీర్మానాలు రాశారు. ఈ మహాసభలు స్త్రీలోకానికేకాక మానవాళి యావత్తుకు ఎంతో వుపకరించాయి. ఈ విధంగా తమ అభ్యుదయం కోసం స్త్రీలు ఉద్యమించడం శుభసూచకమే. మహిళలకు నూతనోత్సాహాన్ని ఇచ్చాయి. కార్యకర్తలకు వెలుగు చూపాయి.

కాని తరతరాల స్త్రీ అణచివేత, లొంగుబాటు ఒక సంవత్సరంలో నిర్మూలించడం అసాధ్యం అనక తప్పదు. కొంత చైతన్యం, ఆలోచన, అవగాహన కలిగింది. వివిధ రకాల సాహిత్యం వచ్చింది. ఉద్యోగం, విద్య, వేతనాల విషయాలలో ఆసక్తి పెరిగింది; సామాజికదోపిడి ప్రభుత్వ నిరాదరణలపై, భర్తల దౌర్జన్యాలపై తిరుగుబాటు భావన వచ్చింది. అయినా స్త్రీలలో తగినంత స్థాయి పెరగలేదు అనే భావనతో పునరాలోచించి పది సంవత్సరాల కాలాన్ని వినియోగించుకోమన్నారు.

1976 నుండి 85 వరకు తిరిగి మహిళా దశాబ్దంగా ప్రకటించి స్త్రీజాతికి మరొక సారి సదవకాశం ఇచ్చారు ఐ. రా. స. వారు. ఈ దశాబ్దంలో జరిగిన పెద్దసభల్లో ముఖ్యమైనది కొపెన్ హేగెను సభ.

కొపెన్‌హేగెన్ సభ.

మహిళా దశాబ్దంసందర్భంగా 1980 లో ఐక్యరాజ్యసమితి ఆధ్వర్యాన కోపెన్‌హెగెన్‌లో ప్రపంచమహిళా సభ జరిగింది. దీనికి ఐ. రా. స. లో చేరిన దేశాల యొక్క ప్రభుత్వాల ప్రతినిధులు, ప్రత్యేకాహ్వానితులుగా పిలువబడిన స్వచ్ఛందసేవకులు హాజరైనారు. మెక్సికో సభతో ప్రారంభమైన మహిళా దశాబ్దపు మధ్యలో ఈ సభ జరిగింది. మహిళాభ్యుదయానికి అవసరమైన చర్యలను ఏఏ దేశ ప్రభుత్వాలు ఎంతవరకు ఎలా తీసుకున్నాయో సమీక్షించటానికి ఈ సభ ఉద్దేశింపబడింది. వివిధదేశాల ప్రతినిధులు తమ ప్రభుత్వాలు చేపట్టిన కార్యక్రమాలను వివరించారు.

ఈ మహాసభ జరిగిన సమయంలోనే అదే నగరంలో వామపక్ష భావాలు కలవారు కొందరు ప్రత్యామ్నాయ సభను ఏర్పాటు చేశారు. దానికి అనధికార ప్రతినిధులు విరివిగా హాజరయినట్లు తెలుస్తున్నది. ఏడు వేలమంది ప్రతినిధులు వచ్చినట్లువారి లెక్కలు చెబుతున్నాయి. ఈ సభ

వారు మహిళల సమస్యలను తీవ్రంగా పరిశీలించారు. భారతదేశం లాంటి దేశాలలో కొద్దిపాటి మార్పు కోసం ప్రయత్నాలు జరిగినా, ఇరాన్, సౌదీ అరేబియా లాంటి మధ్యప్రాచ్య దేశాలలో తిరోగమనం కన్పడింది. కాగా మహిళోద్యమాల పరంగా ఒక్కొక్క దేశం ఒక్కొక్క రంగంలో పురోగతి సాధించింది.

స్వతంత్రం సంపాదించుకున్న దేశాలలో విప్లవానంతరం స్త్రీలను విప్లవపూర్వస్థితికి నెట్టివేసే ప్రయత్నాలు సాగుతున్నాయి. ఉ॥ జింబావేలో స్త్రీలు గెరిల్లాలుగా చేరి పోరాడినా వారిని ఇళ్ళకు వెళ్ళమన్నారు. వారి శక్తి యుక్తులను విప్లవానంతర ప్రభుత్వం వాడుకోలేదు. ఒక విషయం స్పష్టమయింది. నిర్ణాయకరంగంలో స్త్రీలకు స్థానం లేదు.

విముక్తి కలిగిన దేశాలలో పురుషులతోపాటు స్త్రీలను పనిచేయుమంటున్నారు. తద్వారావారు ఇంటా బైటా పని చెయ్యాల్సి వస్తోంది. పురుషులు ఇంటిపనిలో భాగస్వాములు కావటంలేదు చాలాదేశాలలో. విద్య విషయంలో ఇండియాలాంటి దేశాలు కొంత పురోగమించినా విద్యకు పరమార్థం ఉద్యోగం అయినంతకాలం స్త్రీలను విద్యారంగంలో వెనక్కి నెట్టేస్తున్నారు. జాగ్రదవస్థలో వున్న ప్రతిక్షణంలోనూ తృతీయ ప్రపంచపు మహిళ పనిచేస్తూనేవుంది. కాని ఆమె పనికితగిన ప్రతిఫలం ఆమెకుదక్కటం లేదు. రాబోయే తరాలకు కార్మిక జీవులను తయారు చేయడానికి మాత్రం స్త్రీలను పిల్లలనుకనే యంత్రాలుగా వాడుతున్నారు.

ఆరోగ్యానికి ప్రభుత్వాలు కేటాయించే మొత్తాలు చాలా తక్కువ. అవయినా నగరాలకే అందుతున్నాయి. స్త్రీల ఆరోగ్యాన్ని పరిరక్షించే జాగ్రత్త చర్యలు చాలా దేశాల్లో లేనే లేవని చెప్పవచ్చు. కొన్ని దేశాలలో కుటుంబ నియంత్రణ పట్ల శ్రద్ధ వహించడం జ ు తున్నది కాని తన దేహాన్ని గురించి తాను జాగ్రత్త పడటానికి తగిన జ్ఞానాన్ని ఆమెకు ఇవ్వడంలేదు.

జాతీయ విముక్తి పొందినదేశాలలో కూడా భూమి పంపిణీ పురుషులకే పరిమితమవుతున్నది. స్త్రీలను పరిగణనలోకి తీసుకోవటంలేదు.

కొన్ని ఆఫ్రికా దేశాలలో స్త్రీల లైంగిక ప్రేరణ తగ్గించే నిమిత్తం వారి మర్మాయవవచ్ఛేదనం జరుగుతోంది. దీనిపై పాశ్చాత్య ప్రపంచపు మహిళల ఆందోళన చేయగా ఆయాదేశాల ప్రభుత్వాలు కొన్ని నిరసన తెలిపాయి. ఈ ఆచారం దుష్టమై స్త్రీలకు నష్టదాయకమైనను దీనిని అరికట్టే పద్ధతిపై వివాదాలు చెలరేగుతున్నాయి. ఈ ఆచారం ఇలా ప్రపంచ ప్రజల దృష్టికి రావడం ఈ మహాసభ విశేషం.

ఇలా విద్యా, వైద్య, ఉద్యోగ రంగాలలో స్త్రీ పురోగతిని గురించి స్పష్టంగా, నిర్దుష్టంగా నివేదికలు సమర్పింపబడి చర్చలకు ప్రాతిపదికలయి నాయి. స్త్రీలు సాధించింది బహుస్వల్పం, సాధించవలసింది మరి ఇంకెంతో వున్నదని కోపెన్‌హేగెన్‌సభ రుజువుచేసింది.

ఈ మహిళాదశాబ్దంలో స్త్రీ పురుషులమధ్య సమానత్వాన్ని సాధించ టానికి విస్తృత చర్యలు తీసుకొంటారని, అన్ని స్థాయిలలో మహిళలకు పూర్తి సహకారం లభిస్తుందని, మహిళలు సఫలీకృతులు కాగలరని ఆశిద్దాం

)o( )o(

భార్యలపై హింస

భర్తలు భార్యలను హింసించటమనేది ప్రపంచమంతటా సాగుతున్నది. చాలా దేశాల్లో ఇలాంటి హింస తప్పనే భావం కూడా ప్రజలలో వ్యాప్తి చెంద లేదు. ముఖ్యంగా భారతదేశంలో భర్త భార్యను దండించ వచ్చనే అభి ప్రాయం ప్రబలంగా ఉంది. ఒక కష్టజీవి తన భార్యను నడివీధిలో కొట్టున్న సంఘటన తీసుకోండి. దారినపోయేవారు అందరూ మనకేమని ఊరుకోలేరు కదా ! కొంత మంది అతనిని మందలించ పూనుకుంటారు. భర్తకు ఎక్కడలేని కోపం వస్తుంది. "నా భార్యను నేను కొట్టుకుంటాను, చంపుకుంటాను. నీవు ఎవడివి కలుగజేసుకోవటానికి" అని కేకలు పెడ్తాడు. పోనీ ఆ స్త్రీ అయినా తన రక్షణకు వచ్చిన అతనిని సమర్థిస్తుందా? అలా జరగకపోగా ఆమె కూడా అతనిని నిరసిస్తుంది. "ఏమయ్యా! మొగుడనే వాడు అంత మాత్రం పెళ్ళాన్ని కొడితే తప్పా?" అని ప్రశ్నించి అతనిని అవమానిస్తుంది. ఇది సర్వసాధారణంగా జరిగే సంఘటన. కాకపోతే మన దేశానికి ఇతర దేశాలకు ఉన్న తేడాఅల్లా ఒకటే. అభివృద్ధి చెందిన దేశా లలో ప్రతి మంచి పనికీ, చెడ్డపనికీ లెక్కలుంటాయి. వాటిని సేకరిస్తారు. వాటిని పరిశీలిస్తే సమస్యయొక్క అనుపానులు, గంభీరత మనకు అవగతం అవుతాయి.

పారిశ్రామికంగా అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా పరిగణింపబడే అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలోని న్యూయార్కు రాష్ట్రంలో భర్తలు భార్యలను కొట్టి హింసించే కేసులు 14 వేలదాకా కుటుంబతగాదాలు తీర్చేకోర్టుల ముందుకు వస్తున్నాయని స్త్రీవిమోచన ఉద్యమ కార్యకర్త డెల్‌మార్టినా ప్రకటిం చింది. భర్త భార్యను కొట్టటం తప్పని అచ్చటి ప్రజలు అందరూ ఇంకా భావించడం లేదట. అప్పుడప్పుడు భర్త భార్యను దండించ వచ్చని చాల మంది అంటూ ఉంటారని, అది సహజమనే భావన ప్రజలలో దట్టంగా వ్యాపించి ఉందని మెసాచ్యూట్స్ రాష్ట్రశాసన సంస్కరణ సంస్థ అధిపతి శ్రీ అలన్ రోలర్సు చెప్పాడు.

అమెరికాలో నివాసముంటున్న ఇండోచైనా శరణార్థులలో భార్యలపై భర్తలు చేయిచేసుకోవడం చాల హెచ్చుగా ఉంటుందట. పాశ్చాత్య

సంస్కృతిని అలవరచుకున్న తెల్లజాతి పురుషులలోనే ఆ భావం - భార్య అను శారీరక హింస ద్వారా దండించే అధికారం భర్తలకున్నదనే భావం- బలంగా చోటుచేసుకుంటే ప్రాచ్యదేశాలనుండి వలస వచ్చిన వారిస్థితిని గురించి ఆశ్చర్య పడనవసరం లేదు.

"అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో ఎప్పుడో ఒకప్పుడు భర్తచేతిలో దెబ్బలు తిన్న స్త్రీలు 100 కి 50 మందికిపైగా ఉంటారు. అందులో 100 కి 80 మంది తాము గర్భిణిగా ఉన్నప్పుడు హింసకు లోనయినారు" అని "ఈనాటి నడత" అనే పత్రిక పరిశోధనా వ్యాసంలో ప్రచురించింది. భారత దేశానికి లెక్కలులేవు. లెక్కలు తీయగలిగితే అలాంటి స్త్రీలు 100కి 80 మంది ఉంటారు.

భార్యలను హింసించటం బీదవారిలో మాత్రమే జరుగుతుందని కొంతమంది భావిస్తుంటారు. అది పొరపాటు. హింసలకు లోనయిన స్త్రీలు అన్ని జీవితరంగాలకు చెంది ఉంటారు. అన్ని వర్గాలలోనూ ఉంటున్నారు. ప్రజలందరికీ వారు ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు. ఒక వయస్సుకు, ఒక సామాజిక వర్గానికీ, ఒక తెగకు, ఒకజాతికి మాత్రమేవారు పరిమితంగా లేరు. ఈ అంశం అన్ని దేశాలకూ వర్తిస్తుంది. భారతదేశంలో మరీ ఎక్కువగా కొట్టవచ్చినట్లు కన్పడుతుంది.

స్త్రీలకు తమ హక్కులేవో తెలియవు. తెలియని దశలో ఉంచారు పురుషులు. 99.8 శాతం అక్షరాస్యులయిన అమెరికాలో పరిస్థితి ఇలాగుంటే 20 శాతం స్త్రీలు మాత్రమే అక్షరాస్యులుగా ఉన్న భారతదేశ స్థితిని గురించి వేరే చెప్పనవసరం లేదు. డిగ్రీచదువు ఉన్నంతమాత్రాన చాలదు. వివేకం కావాలి. ప్రపంచ జ్ఞానం కావాలి. ఇవన్నీ ఉన్నా సమాచారసేకరణ జరగాలి. అప్పుడే నారిలోకం చైతన్యవంతమవుతుంది. ఆనాడే తమను హింసించ పూనే భర్తలను ఎదిరించగలుగుతారు భార్యలు. దీనికి సమష్టి ప్రయత్నం కూడా అవసరం. ఇది గ్రహించిన పాశ్చాత్యవనితలు బ్రిటనులో, అమెరికాలో భర్తల హింసలకు వ్యతిరేకంగా ఉద్యమాలు నడుపుతున్నారు. మనదేశంలో అలాంటి ఉద్యమం ఇంచు మించుగా శూన్యమని చెప్పవచ్చును. భర్త హింసకు తటుకోలేక భార్య కిరసనాయిలు పోసుకొని తన

దేహనికి నిప్పంటించుకొని చస్తే, ఆ వార్త పత్రికలకు ఎక్కితే, ఆ నాలుగు రోజులు "అయ్యో పాపం" అంటుంది తోటి నారీలోకం. తరువాత కొన్నాళ్ళకు మరిచి పోతుంది. ఇదీ మనదేశపు వరస. కుటుంబంలో హింసకు వ్యతిరేకంగా అమెరికాలో ౨వ జాతీయమహాసభ 1982 ఆగస్టు నెలలో జరిగింది. ఈసమస్యపై ప్రజల దృష్టిని ఆకర్షించింది ఆ మహాసభ. శరణాలయాలు, రక్షితగృహాలు, పిల్లలకు సహాయ పథకాలు, శరణాలయంలో ఆవాసం తదుపరి కార్యక్రమాలు, హింసకు పాల్గొనే పురుషుల మనస్తత్వాన్ని మార్చే ప్రయత్నాలు, వాటికి పథకాలు, స్త్రీల సంఘటన, నాయకత్వ శిక్షణ, సంఘాల సిబ్బంది సమస్య, స్త్రీలపై హింసయెడల సామాజిక దృష్టిని మార్చడం, శాసనాలు ఇచ్చే పరిహారం, సహాయం, కార్యకర్తల కలిసి కట్టుగా పనిచేయగల నేర్పు-ఓర్పు. ఇలా ఎన్నో సమస్యలను గురించి చర్చించింది ఆ మహాసభ. ఇటీవల 1980లో బొంబాయిలో జరిగిన జాతీయ మహాసభ తప్ప మరే స్త్రీల మహాసభ భారతదేశంలో ఈ సమస్యను పట్టించుకో లేదు. వారూ అమెరికను మహాసభ స్థాయిలో సమస్యను లోతుగా అర్థం చేసుకోలేదు. కాకపోతే అసలు లేని దానికన్నా కొంతనయం. సమస్యను కొంతమంది కార్యకర్తల దృష్టికైనా తేవడం జరిగింది. ఇది ముదావహం.

హింసకు లోనయిన స్త్రీలకు మార్గాంతరాలు తెలియవు. హింసకు ఎదురుతిరిగినా, హింసను తప్పించుకోదలచినా ఏం చేయాలనేది వారికి పెద్ద సమస్యగా తయారయింది. ఒకసారి ఇల్లుకదిలితే మరల ఇంటికి రానీడు భర్త. బయటికి వెళ్ళినా ఎవరు ఆదరిస్తారు? కన్నవారు ఆదరించరు భారతదేశంలో. 'భర్తతోడిదే నీ జీవితం. బ్రతికినా చచ్చినా అత్తింటనే ఉండాలి నీవు'' అంటారు తల్లిదండ్రులు. అన్నతమ్ముల విషయం మరి చెప్పనక్కరలేదు. ఇక బ్రిటను అమెరికాలో సమష్టి కుటుంబ జీవనంలేదు. ఎవరి కుటుంబం వారిదే. కూతురును ఆదుకునే తల్లిదండ్రులు ఇంచుమించుగా లేనట్లే. కనుకనే శరణాలయాల ఆవశ్యకత ఎంతో ఉంది. అర్ధరాత్రి భార్యను కొట్టి మెడపెట్టి భర్త గెంటివేశాడనుకోండి; లేక అత్త, మామ, ఆడబిడ్డ ఆమెను చావగొట్టారనుకోండి: కాకపోయినా ఆ హింసకు తట్టుకోలేక ఆమె ఇల్లు వదలిపెట్టి పారిపోదామని నిశ్చయించిందనుకోండి, అమె ఎక్కడకి పోవాలి? ఎవరిస్తారు ఆశ్రియం? ఆశ్రియం దొరికినా ఎలా బ్రతకాలి?

తనకు ఏ వృత్తి చేతకాదే సతీత్వం తప్ప! అసలు ఆ మాటకువస్తే ఎన్ని నగరాలలో అలాంటి శరణాలయాలు ఉన్నాయి? వాటిని చేరేలోగా మార్గ మధ్యంలో ఆమెకు రౌడీలు, పడుపు గృహాలు నిర్వహించే దుర్నీతిపరులు ఎదురవుతారు. వీరి నుండి రక్షణ ఎలా? ఇవన్నీ సమస్యలు. అసలు ఆ మాటకు వస్తే భారతదేశంలో ఎన్ని శరణాలయాలు ఉన్నాయి? ప్రభుత్వం నడిపేవి తప్ప దేశం మొత్తంలో ఢిల్లీలో సహయోగ్ కేంద్రం ఒకటి ఉంది. వారు గత 15 నెలలలో 8 మందికి సహాయం చేశారట. పాశ్చాత్య ప్రపంచంతో పోలిస్తే మన కృషి అత్యాతి అల్పం. బ్రిటనులో జాతీయ స్త్రీ సహాయ ఫెడరేషను 200 శరణాలయ కేంద్రాలు నడుపుతున్నది. అమెరికాలో 225 శరణాలయాలు ఉన్నాయి. బ్రిటిషు పార్లమెంటు సెలెక్టు కమిటీ ప్రతి 10 వేల జనాభాకు ఒక స్త్రీల శరణాలయం ఉండాలని సిఫారసు చేసింది. ఆ సిఫారసు అయినా 5 ఏండ్లకు బ్రిటనులో ప్రతి 60 వేలమంది జనాభాకు ఒక కేంద్రం మాత్రం ఏర్పడింది. వాటిలో శరణార్థుల సంఖ్య ఎక్కువ. వనరులు తక్కువ. అవి ఆర్థికంగా పటిష్ఠంగా లేవు. ఇక భారతదేశ పరిస్థితిని గురించి మరి వేరే చెప్పనవసరం లేదు. శరణాయాలు ఉంటే కుటుంబ విచ్ఛిత్తి జరుగుతుందని, భారత సంస్కృతికి విలక్షణమైన కుటుంబ జీవనం దెబ్బతింటుందని చాల మంది భయపడుతున్నారు; సంకోచిస్తారు ఇలాంటి ప్రయత్నాలను బలపరచటానికి. కాని ఒక్క విషయం గమనించాలి. ఇంట్లో నుంచి బయటికి వెళ్ళిపోతానని భార్య బెదిరించగలిగిననాడు— ఆ బెదరింపు ఆచరణలోకి రాగల అవకాశం ఉండాలి—హింసకు పూనుకునే భర్తలు భయపడతారు. ఆమె కాటేయు వలసిన అవసరం లేదు. బుసకొట్టే చాలు. దుర్మార్గ ప్రవృత్తిలో ఉండే భర్తలు భయపడతారు. వారూ మార్చుకుంటారు తమ నడతను. అది వారికీ, దేశానికీ, సమాజానికీ, అందరికీ మంచిది. కనుక శరణాలయాలు కావాలి.

హింసింపబడే స్త్రీలు ఉన్నారంటే హింసించే పురుషులు ఉన్నారన్న మాట. తమ పరిస్థితి ఏమిటో, తమ హక్కులేమిటో సరిగా తెలియని స్త్రీలు, హింసలకు లోనయికూడా, ఎదిరించటానికి భయపడు తున్నారు. స్త్రీలకు సలహాలిచ్చే ప్లీడర్లు, డాక్టర్లు, తగాదాపడమని వారికి సలహాల నివ్వరు. హింసను ఎదుర్కోరు. రెండు శక్తులు సరిసమానంగా లేనప్పుడు

తటస్థంగా ఉండటమంటే బలంగల శక్తిని బలపరచడమేనని రస్సెల్ దోబాష్ అన్నమాట నిజం. బ్రిటన్‌లోని లాయర్లను ఉద్దేశించి, 'గార్డియను పత్రిక చేసిన వ్యాఖ్యానం ఇది. హింసించే భర్తలపై బ్రిటనులో కోర్టులు భార్య నివసించే ఇంటికి రావద్దని నిషేధపు టుత్తరువులు ఇస్తున్నాయి. కాని వాటిని ఆ భర్తలు పాటించటం లేదు. వాటిని స్థానిక కౌన్సిళ్ళు అమలు పరచటం లేదు. అలాంటి భర్తలను పోలీసులు అరెస్టు చెయ్యాలి. అంతే గాక వేరుగా ఉంటున్న భార్యల ఇండ్లలో అలారం ఏర్పాటు చేయాలి. దౌర్జన్య పరుడయిన భర్త ఆమెపై అత్యాచారం చేయడానికి ఆమె ఇంటికి రాగానే ఆమె మీట నొక్కితే పోలీసు స్టేషనులో అలారం మోగాలి; అప్పుడు పోలీసులు రావాలి. అలాగయితేనే ఆమెకు సహాయం సకాలంలో అందుతుందని 'గార్డియను' పత్రిక సూచనచేసింది. అంతేగాక ఆమెకు ఇతరత్రా సదుపాయాలు కల్పించాలి. ఉదాహరణకు భర్త హింసను భరించలేక అతని ఇంటిలో కాపురం చేయలేని భార్య వేరే కాపురం ఉండేనిమిత్తం మరో ఇంటి కోసం స్థానిక మ్యునిసిపలు కౌన్సిలుకు దరఖాస్తు చేస్తే ఆమెకు ఇల్లును కేటాయించడానికి — అద్దెకే అనుకోండి — కౌన్సిలు సంసిద్ధతను చూపాలి. ఇది బ్రిటనులోని మహిళోద్యమ డిమాండు. మనదేశంలో ఈ సమస్యలు ఉత్పన్నం కావు, ఎందుకంటే హింసకు లోనయిన భార్యలను ఆదుకునే సంఘాలు, సమాజం, ప్రభుత్వాలు లేవు కనుక. మనకు అలాంటి మహిళోద్యమమూ లేదు. కాస్తో కూస్తో శ్రద్ధ చూపే ప్రభుత్వాలూ లేవు.

పీడిత భార్యలకు సహాయం చేయటానికి బ్రిటనులో, అమెరికాలో అనేక శాసనాలు ఉన్నాయి. కుటుంబ కోర్టులకు విస్తృతాధికారాలు ఇచ్చారు. అమెరికాలోని న్యూయార్కు రాష్ట్ర శాసనసభ ఇటీవల కుటుంబ కోర్టుల శాసనాన్ని సవరించింది. అది గమనార్హం. అంతకు క్రితం భార్య భర్తల మధ్య తగాదా వచ్చినపుడు రాజీచేయుటం, అంతగా కాకపోతే విడాకులివ్వటం, పిల్లల రక్షణ పోషణ విషయాలపై నిర్ణయాలు చేయడం ఆ కోర్టుల పని. ఇపుడు శాసనంయొక్క ఉద్దేశాలలో 'హింసను ఆపుట, హింసకు లోనయిన వారికి సహాయం చేయుట' అనే రెండు అంశాలను చేర్చింది సవరణ. ఈనాటి శాసనం ప్రకారం భార్యకు రక్షణ వచ్చింది. అంతే కాదు వివాహం అనే తంతు లేకుండా ఒక పురుషునితో దాంపత్య జీవితం గడిపే స్త్రీకి కూడా రక్షణ

కలిగింది. ఇది విశేషం. ఎందుకంటే ఇటీవల అమెరికాలో వివాహం అనే తంతు లేకుండా కాపురాలు చేయడం జాస్తి అయింది. ఈ తంతు ప్రాముఖ్యతను ప్రశ్నిస్తున్నారు చాలమంది. ఇది ఒక ఆలోచనా ధోరణి; ఒక జీవిత విధానం. ఏదైనా హింసకు లోనయిన స్త్రీ — లా ప్రకారం భార్య అయినా, కాకపోయినా భార్యగా సంచరించినన్నాళ్ళు — ఆమెకు రక్షణ ఇవ్వడం అవసరం; వాస్తవాన్ని గుర్తించే పద్ధతి అది. ఆ శాసనం ప్రకారం కేసులో ఇలాక్రిమం వుంటుంది. అలాంటి స్త్రీకి ఉచిత న్యాయసలహా, సహాయమూ ఉంటాయి. ఆమె కోర్టుకువస్తే, న్యాయమూర్తి విధిగా ఆ రోజుననే ఆమెను చూడాలి. తన కేసుయొక్క నిజాన్ని, న్యాయాన్ని గూర్చి ఆమె న్యాయమూర్తికి నచ్చచెప్పగలిగితే ఆమె రక్షణకు వెన్వెంటనే న్యాయమూర్తి ఉత్తరువు ఇస్తాడు. తరువాత భర్తకు లేక ఆమె భర్తలాగా ప్రవర్తించే పురుషునికి నోటీసు పోతుంది. తరువాత విచారణ మొదలవుతుంది. తాగవద్దని, ఆమెను కొట్టవద్దని, ఇంటికి దూరంగా ఉండమని అలాంటి ఉత్తరువులను జారీచేస్తుంది కోర్టు. వాటిని ధిక్కరిస్తే అరెస్టు చేయిస్తుంది. ఇలాంటి శాసనం భారతదేశంలో లేదు. మనకు అసలు కుటుంబ కోర్టులు లేవు. మామూలు సివిలు కోర్టులే వివాహ సంబంధమైన కేసులను విచారిస్తాయి. వాటికి భార్యభర్తల తగవులను పరిష్కరించి రాజీచేయగల ఓర్పూ, నేర్పూ లేవు అంతగా రాజీ కుదరకపోతే, వీలయితే — చట్టం సమ్మతిస్తే, విడాకులివ్వటం తప్ప ఆ కోర్టులకు మరే అధికారాలు లేవు. ఈ విషయంలో మనదేశం ఎంతో వెనుకబడింది. స్త్రీల హోదా కమిటీవారు కుటుంబ కోర్టులను నెలకొల్పమని సిఫారసు చేశారు 1975లో. అది ఈనాటికి శాసనరూపం తాల్చలేదు. మన ప్రభుత్వాలకు శ్రద్ధలేదు; పాపం! తీరుబడి లేదు ఇలాంటి మంచి పనులు చేయడానికి.

'భార్యలపై హింస'పై ఇతరదేశాలలో విపరీతంగా సాహిత్యం వస్తున్నది; ప్రచారం సాగుతున్నది. అమెరికాలో వాషింగ్టను నగరంలోని స్త్రీల కేంద్రం వారు 'కుటుంబంలో హింస ప్రతిస్పందన' అనే వార్తా సమాచార పత్రికను ప్రచురిస్తున్నారు. అందులో కుటుంబంలో స్త్రీలపై హింస, హింసకు లోనయిన స్త్రీల కథలు వగైరాలు ఉంటాయట. అమెరికాలో కేంబ్రిడ్జి నగరం నుండి 'హింసలకు లోనయిన స్త్రీలడైరెక్టరీ' ప్రచురితమయింది. అమెరికా

గానూ, తదితర ప్రపంచంలోనూ ఉన్న శరణాలయాలు, రక్షణకు ఎవరి సహాయాన్ని కోరాలి, సహాయం ఎక్కడ త్వరగా లభిస్తుంది, న్యాయ-వైద్య సలహాలు ఎక్కడ దొరుకుతాయి అనే అంశాలు ఆ డైరెక్టరీలో పొందు పరిచారు. బోస్టను నగరంలో స్త్రీలచే నిర్వహింపబడుతున్న శరణాలయం వారు "మమ్మల్ని కొట్టనీయం" అనే ఫిల్మును తీశారట. అందులో హింసకు లోనయిన స్త్రీలు ఈ విషయం చర్చిస్తారట. ఆ చర్చ చాల ఆసక్తిదాయకంగా ఉంటుందని "విన్" (Win Women's International Net Work News) అనే స్త్రీసంక్షేమాన్ని కాంక్షించే అమెరికను పత్రిక రాసింది. మన దేశంలో ఇలాంటి ప్రచారాలూ, ప్రసార సాధనాలూ లేవు. వాటిని ఒనగూర్చు కోవడానికి వనరులు లేవు. యావ అంతంత మాత్రమే. కాగా ఇటీవల హైదరాబాద్‌లో ఒక మహిళా సమాజంవారు వీధి నాటకాల ద్వారా, ఫిల్ములద్వారా కొంత ప్రచారాన్ని చేపట్టారు. ఇది కొంతలో కొంత నయం. కాగా దరహం మీద చూచుకుంటే భారతదేశంలో ఈ రకమయిన కృషి చాల స్వల్పంగా జరుగుతున్నది. దీనికి కారణం స్త్రీలను శారీరకంగా దండించడం తప్పులేదనే ఆలోచనా ధోరణే. ఇది హింసకు లోనయిన స్త్రీల వ్యక్తిగత సమస్య మాత్రమే కాదు. ఇది సమాజాన్ని పీడించే రుగ్మత. దీనికి సకాలంలో సరియైన రీతిలో వైద్యం జరగాలి. భారత మహిళోద్యమం ఈ విషయంగా కృషి చేస్తుందని ఆశిద్దాం.

—

◆ ◆ ◆ ◆ ◆ ◆

స్త్రీకి ఆస్తిలో సమాన హక్కును కల్పించడం మూలంగా వరకట్నాన్ని పూర్తిగా నిషేధించలేము. దీనికి కారణం. అసలు స్త్రీ అంటే తక్కువ అనే భావం పురుషుల నరనరాన జీర్ణించి పోయింది. ఆమెను తాను పెళ్ళాడటమే ఆమెకేదో మహోపకారం చేసినట్లు భావిస్తోంది పురుషజాతి. అందుకే తనకన్నా తక్కువ జీతం, తక్కువ చదువుకల భార్యను కోరుకుంటారు, లేకపోతే అణగి మణగి వుండరనే భయం వుంది.

లైంగిక వేధింపు

విద్యార్థినులను, యువతులను బస్సుస్టాపులవద్ద, సినిమాహాళ్ళవద్ద లైంగికంగా వేధించినందుకు కొంతమంది తుంటరి యువకులను పోలీసులు పట్టుకొని క్రిమినలు కోర్టులలో హాజరు పరుస్తున్నట్లు, మేజిస్ట్రేట్లువారికి జరిమానాలు, జైలుశిక్షలు వేస్తున్నట్లు మనదేశ పత్రికలలో వార్తలు ఇటీవల చదువుతున్నాం. ఇలా ఈ సమస్య ప్రజల దృష్టికి వచ్చింది.

ఈ లైంగిక వేధింపు క్రొంగొత్త పరిణామం కాదు. పురుషజాతిలో రౌడీమూకలు, కాముకులు ఉన్నంతకాలం ఇది ఉంటూనే ఉన్నది. కాగా ఇంతకు క్రితం దీనిని గురించి స్త్రీలు ఫిర్యాదు చేసేవారు కాదు. మౌనంగా సహించి ఊరుకునేవారు. ఇటీవల వారు ధైర్యంచేసి దాని విషయమై పత్రికలలో వ్రాస్తున్నారు; ఆందోళన చేస్తున్నారు. అంతే తేడా నాటికీ-నేటికీ.

లైంగిక వేధింపు పలురకాలుగా ఉంటుంది. జన సమ్మర్దాన్ని ఆసరాగా తీసుకొని స్త్రీని ఒరుసుకొని పోవడం, కొంగులాగటం, కౌగలించుకోవటం ముద్దుపెట్టుకోవటం, ఆమె శరీరాన్ని గట్టిగా అదమటం ఇలాంటివి ఒకరకం. రద్దీలేకపోయినా వెంటబడి ఈలలు వేయటం, ఎగతాళిగా స్త్రీని అంగాంగ వర్ణన చేయటం బూతు కూతలు కూయటం. లైంగిక సంపర్కాన్ని ఆశిస్తూ అన్యాపదేశంగా అర్థించటం, ఒక్కొక్కపుడు సాహసంతో సమీపించి కొంగు పట్టుకోవటం, సూటిగా కళ్ళల్లోకి చూస్తూ మన్మథ యుద్ధానికి ఆహ్వానించటం, "నీవు పతివ్రతవేం కావు. నీవూ ఆబాపతే" అన్నట్లు ఈసడిస్తూ మాట్లాటటం మరో రకం. తనకున్న హోదాను అధికారాన్ని దుర్వినియోగ పరచి తన వద్ద చదువుకునే విద్యార్థినులను, తన వద కార్యాలయాల్లో పనిచేసే ఉద్యోగినులను, ఫ్యాక్టరీ కార్మిక స్త్రీలను తనతో పొత్తు పెట్టుకోమని తొందర జేయటం మూడవరకం. ఇలా ఎన్నెన్నో అవతారాలు తాలుస్తున్నది లైంగిక వేధింపు; ఎన్నెన్నో ప్రదేశాలలో సాక్షాత్కరిస్తున్నది. అన్ని ప్రదేశాలలోను ఈదుర్నీతి నడుస్తున్నది.

మౌనంగా సహించి, ఆత్మశీల సంరక్షణార్థం గుట్టు చప్పుడు కాకుండా ప్రాణాలను వీడిన అబలలు ఎందరో ఉన్నారు. కాగా ఇటీవల స్త్రీ జాతిలో కొంత ధైర్యం వచ్చింది. "ఇతరుల దుర్మార్గాలికి తాము ఎందుకు సిగ్గుపడాలి? "అనే భావన బయలుదేరింది. దానిని గురించి మాట్లాడటం ప్రారంభించారు. కాకపోతే అమెరికా, బ్రిటను లాంటి దేశాలలో దీని విషయమై ఆందోళన హెచ్చు. భారతదేశపు పరిస్థితివేరు.

విద్యాలయాల్లో :- విద్యాలయాలు పవిత్రప్రదేశాలుగా పరిగణించడం పరిపాటి. కాని అక్కడ కూడా ఈ దుర్మార్గ ప్రవర్తన కనిపిస్తున్నది. హోళీపండుగ సందర్భాలలో పురుషవిద్యార్థులు విద్యార్థినుల వసతిగృహం పై దాడిచేసి, వారిదుస్తులను చింపి, వారిని శారీరకంగా హింసించి, మానసికంగా వెతల పాల్జేసి అవమానాలకు గురిచేసినట్లు సంఘటనలు పత్రికల్లో వస్తున్నాయి-ఆ దుండగీండ్రు ధనవంతుల కుటుంబీకులో, లేక రాజకీయ వాదుల అనుంగు సన్నిహితులో కావటంవల్ల వారిపై ఏశిక్షణాచర్యలు తీసుకోబడటంలేదు. విద్యాలయాల్లో ఉండే ఉపాధ్యాయులు, ప్రొఫెసర్లు చేసే అత్యాచారాలు అంత తేలికగా బయటికి రావటం లేదు; అందులో ముఖ్యంగా వృత్తి కళాశాలలోని అధ్యాపకుల ఆగడాలను విద్యార్థినులు బహిర్గతం చేయటానికి వణికిపోతారు. ఇదిమన దేశపరిస్థితి. లజ్జ, బిడియం పేర్లతో స్త్రీలను మాట్లాడనీయదు సంఘం; 'నీవు అశక్తురాలివి' అని మాటిమాటికి స్త్రీని హెచ్చరిస్తుంటుంది ఆమె అంతరంగం. దాంతో ఆమెలో పిరికితనం ఆవహిస్తుంది; గ్రుడ్లనీరు, గుడ్లకు కుక్కుకొని అలమటిస్తుంది; కృశిస్తుంది. పాశ్చాత్యదేశాల స్త్రీలలో నిర్భీకత చోటు చేసుకోవటంతోవారు బయటపడి మాట్లాడుతున్నారు. ఇలాంటి దుర్మార్గచర్యలను వెలికితీసి నిరసిస్తున్నారువారు. వారికి లెక్కలున్నాయి. మనదేశంలో గణాంకశాస్త్రం అంతగా అభివృద్ధి చెందలేదు. లెక్కలు తీయం; ఏదైనా, సమస్యను అవగాహన చేసుకోవటానికి పాశ్చాత్యదేశాల సంఘటనలను ఉదాహరణలుగా తీసుకోవచ్చు. వారి దర్యాప్తులను పరిగణనలోకి తీసుకోవచ్చు.

అమెరికాలో ఒక రాష్ట్రంలో లక్షా పదివేల మంది విద్యార్థినులు ఉంటే 20 శాతం మంది లైంగికంగా సంచరించనందుకు లంచాలకుగాని

బెదరింపులకుగాని లోనగుతున్నారట. పదకొండు సంవత్సరాల నుంచి ఆచార్యత్వం నిర్వహించిన ఒక అధ్యాపకుడు ఇద్దరు విద్యార్థినులను లైంగికంగా వేధించినందుకు, మరి ఇద్దరని లైంగిక సంపర్కానికి రమ్మనమని ఆహ్వానించినందున శిక్షకు పాత్రుడయినాడు. ఒక వ్యాయామ శిక్షకుని ఉద్యోగం నుండి తొలగించారు ఇలాంటి నేరానికి, "వాషింగ్టను పోష్టు" ప్రముఖ దినపత్రిక 81 సెప్టెంబరులో వ్రాసిన వ్యాసంలో విశ్వవిద్యాలయాల్లో విద్యార్థినుల వేధింపు గురించి రాసింది.

తూర్పు కారోలీనా విశ్వవిద్యాలయంలో సామాజిక శాస్త్ర విభాగం దర్యాప్తు చేసింది. వారు 77 మంది విద్యార్థినులను భేటీ చేశారు. నూటికి ఎనిమిది మంది తమ లెక్చరర్లు తమకు అసౌకర్యం కలిగేటట్లు తాకేవారనీ, గిల్లేవారనీ, శరీరంపై తట్టేవారనీ చెప్పారు. అలాగే 226 మంది విద్యార్థినులకు ఉత్తరాలు వ్రాసి జవాబులు పొందటంద్వారా మరియొక పరిశోధన జరిగింది. ఆ సర్వేలో 0.9% మంది తమ టీచర్లు లైంగికంగా బాధపెట్టారని చెప్పారు. 2.2% లైంగిక సంపర్కాన్ని బహిరంగంగా టీచర్లు కోరారని చెప్పారు. **4.9%** మంది పరోక్షంగా ఒత్తిడికి లోనయినామని, 8.9% మంది పురుష ఉపాధ్యాయుల చేత నేరవిధంగా తాకబడ్డామని వివరాలతో పరిశోధకులకు సమాధానా లిచ్చారు.

కార్యాలయాల్లో. :- ఆఫీసులల్లో, కార్యాలయాల్లో సెక్సు కొరకు అధికారులు ఒత్తిడితెచ్చిన బాధలను కథలుగా అంతరంగిక కార్యదర్శులు, ఇతర ఉద్యోగినులు చెప్పటం జరిగింది. ఒక్కొక్కప్పుడు సరాసరి కోరడం, కొన్ని కేసులలో పరోక్షంగా సూచించడం జరుగుతోందట. జీన్‌అనే 20 సం॥రాల యువతి బీదకుటుంబంనుండి వచ్చింది. ఆమె తల్లిదండ్రులను పోషించాలి. ఇంటిఅద్దె చెల్లించాలి. తిండితినాలి. తానుబ్రతకాలి. ధనవంతులైన చుట్టాలు, మేనమామలు, పినతండ్రులు ఆమెకు లేరు. ఆమె, సూపరువైజరు పురుషుడు. అందరిలాగానే ఉంటే మంచిదని అతడు సూచించాడు. కాని ఆమె అందుకు అంగీకరించలేదు. ఉద్యోగం ఊడింది. అన్నా అనే ఆమె అవివాహిత ఆమెపై అధికారి ఆమెను గురించి అతిగా పట్టించుకోవడం మొదలుపెట్టాడు. మర్యాదగా కాదని అనేకసార్లు చెప్పింది ఆమె.

ఆఫీసరు ఆమె విముఖత్వాన్ని సహించలేకపోయాడు. ఆమెచేసే చిన్న చిన్న తప్పిదాలను రిపోర్టు చేయసాగాడు. అంతటితో ఆగక బెదరింపులకు దిగాడు. అప్పటికీ సహించింది. ఒకరోజు సూపర్‌వైజరు ఆమెపై డైరెక్టరుకు రిపోర్టు చేశాడు అన్నా అతనిని అనుసరించింది డైరెక్టరు అఫీసులోకి. అసలు విషయం చెప్పింది డైరెక్టరుకు. అతను సానుభూతి చూపాడు. అప్పటినుండి సూపర్‌వైజరు ఆమె జోలికి రాలేదు. వారిరువురు నాటినుండి మౌనంగా శతృవులయ్యారు ఇలాంటి బాధలు, ఇబ్బందులూ ఉద్యోగినులు పట్ల అన్ని దేశాలలోనూ జరుతూనే వున్నాయి. కాదన గలమా? భర్తలుగా, తండ్రిలుగా స్త్రీలు నీతిగా వుండాలని పురుషులు కోరుకుంటారు. కాని కార్యాలయాల్లోఆ పురుషఅధికారులే నీతిగా వున్న స్త్రీలను వేధిస్తారు. ఇది ద్వంద్వ నీతికి ప్రబల నిదర్శనమని చాటి చెప్పాలి.

ఫ్యాక్టరిలలో :- ఫ్యాక్టరీలలో లైంగిక వేధింపును దర్యాప్తు చేయటానికి బ్రిటన్‌లోకల్లా పెద్దదైన ఉద్యోగస్తుల సంఘం కమిటీని వేసింది. ఆ జాతీయ సమానత్వ పరిరక్షణ కమిటీ దర్యాప్తుకు పూనుకున్నది. దాంట్లో 13 మంది స్త్రీలు, ఇద్దరు పురుషులు సభ్యులుగా వున్నారు. ఈ కమిటీ లైంగిక వేధింపుపై సమగ్రంగా దర్యాప్తు జరిపి రిపోర్టులు ఇచ్చి కొంత ఉపయోగపడుతోంది. కెనడా ఉద్యోగస్తుల సంఘపు కృషివల్ల బ్రిటిషు స్త్రీలు ఉత్తేజితులు అయినారు. కెనడాలో 70 నుండి 88 శాతం వరకు ఏదోరకంగా ఉద్యోగినులు లైంగిక వేధింపుకు గురి అయినారట. సగం మంది ఉద్యోగాలు వదలి వెళ్ళి పోయారట.

నాల్గో (Nalgo) అనే బ్రిటిషు ఉద్యోగుల సంఘంలో ఏడున్నర లక్షల మంది సభ్యులున్నారు అందులో సగం మంది స్త్రీలు. ఈ సంఘ స్త్రీల విషయమై అభ్యుదయకరమైన వైఖరిని అవలంబిస్తున్నదని ప్రతీతి. ఏ ఉద్యోగిని అయినా ఫిర్యాదుచేస్తే ఆమెతో వ్యక్తిగతంగా మాట్లాడ టానికి ఒక సంఘ కార్యకర్తను కేటాయించారు సంఘ అధికారులు. ఆమె ఫిర్యాదు నిజమని నమ్మితే ఆమె కేసును సంఘం చేపట్టుంది.

ఐరోపాలోని కామన్ మార్కెటు సంఘం దర్యాప్తు చేసింది. ఒక దర్యాప్తు ప్రకారం ఫ్రాన్సులో 8 శాతం ఉద్యోగినులు, ఇంగ్లాండులో 7

శాతం ఉద్యోగినులు లైంగిక వేధింపుకు గురి అయినారని తెల్పింది. మరియొక దర్యాప్తు ప్రకారం 100కి 10 మంది స్త్రీలు అలా వేధింపుకు గురి అయినారని వెల్లడి అయింది. విడాకులు పొందిన స్త్రీలు, భర్తల నుండి వేరుపడి విడిగా జీవిస్తున్న స్త్రీలు ఈ రకమయిన ఇబ్బందులకు ఎక్కువగా పాత్రులవుతున్నారని తెలుస్తున్నది. అలాంటి స్త్రీలలో 100కి 25 మంది ఇలా అసౌకర్యాల పాలయినట్లు లెక్కలు వచ్చాయి. మార్ ప్లాను దర్యాప్తు ప్రకారం 100కి 5 గురు స్త్రీలు తమతోటి పురుష ఉద్యోగుల కోర్కెలు తీర్చనందుకు శిక్షాపాత్రులయ్యారట. ఈ వేధింపు స్త్రీల వయస్సును బట్టి ఉంటుంది. 25 నుండి 34 సం॥ వరకు వయస్సు ఉన్న స్త్రీలలో ఇది 10 శాతం. విడాకులు పొందిన స్త్రీలలో ఇది 13 శాతం.

మామూలుగా చాల మంది స్త్రీలు తమ అధికారులపై ఫిర్యాదు చేయరు. దర్యాప్తుల నివేదికలు అవగింజలో అరవవంతు విషయాన్ని మాత్రమే బయట పెడ్తున్నాయి. రిపోర్టుకాని కేసులు చాల వుంటాయి. ఎక్కువగా ఈ వేధింపుకు బలి అయిన స్త్రీలు పోలీసుల దగ్గరకు పోరు. పోలీసుల ప్రశ్నలవల్ల కలిగే చికాకు, మామూలుగా పురుష వైద్యులచేత శారీరక పరీక్ష, పైగా నిందితుని బెదరింపు ఇవి అన్నీ ఆ స్త్రీలను ఫిర్యాదు చేయనీయవు. సకృత్తుగా ఒకటి అర కేసు నమోదు అవుతాయి. వాషింగ్టను విశ్వవిద్యాలయంలో ఒక కాలేజి అధ్యక్షునిపై సెక్రటరీ వేధింపు ఆరోపణ చేసింది. అలాగే జీవశాస్త్ర విభాగపు ప్రొఫెసరు ఒకామె ఒక కాలేజీ పరిపాలకునిపై ఫిర్యాదుచేసింది. ఇలాంటివి బహు అరుదుగా జరుగుతాయి.

నష్టం :- లైంగిక వేధింపుకు గురి అయిన వారికి కలిగే వ్యక్తిగత నష్టం కాక దేశానికే నష్టం సంభవిస్తుంది. అమెరికాలో అలా 9 కోట్ల డాలర్ల విలువగల నష్టం వాటిల్లుతున్నదట. ఉత్పాదకశక్తి తగ్గుదల, నైతిక ధృతి నశించటం, ఈ వేధింపుకు తట్టుకోలేక స్త్రీలు ఉద్యోగాలు వదలి వెళ్ళిపోతే క్రొత్తగా చేరేవారికి శిక్షణ ఇవ్వటానికి వ్యయప్రయాసలు ఇవన్నీ లెక్క కట్టి ఆ మొత్తం తేలింది.

కేసులు :- బ్రిటనులో నిందితులలో 17 శాతానికి 2 సం॥ వరకు 50 శాతానికి 2 నుండి 4 సం॥, 26 శాతానికి 4 నుండి 7 సం॥ శిక్షలు వేశారు.

1700 కేసులు వస్తే 455 కేసులలో 1979 లో జైలుశిక్ష వేశారు. బ్రిటనులో 25 సం॥ వరకు శిక్షవేయవచ్చును.

అమెరికాలో 25 సం॥ వరకు శిక్షవేయవచ్చును. 1981 లో 1200 కేసులు నమోదు అయినాయి. 300 కేసులలో శిక్షపడింది.

నేర పరిస్థితి విశ్వవిద్యాలయాల్లో మరీ ఘోరంగా ఉంది. కేంద్ర ప్రభుత్వ నేర పరిశోధనా సంస్థలెక్కల ప్రకారం 107 కాలేజీలలో, విశ్వ విద్యాలయాల్లో స్త్రీలపై అత్యాచారాలు జరిగాయి. 1971 లో 101 నేరాలు వెలికివస్తే 1980 లో అవి 157 కి పెరిగాయి. దేశం మొత్తం మీద మాన భంగాల సంఖ్య 46 శాతం పెరిగితే విద్యార్థిలోకం కపురముండే విశ్వ విద్యాలయాల్లో 55 శాతంగా పెరిగింది. విద్యార్థులు కానివారు విద్యాల యాల ఆవరణలలో నేరాలు చేస్తున్నారని అధికారులు సంజాయిషీ చెప్పు కొని తృప్తిపడుతున్నారు. వాషింగ్టను విశ్వ విద్యాలయంలో రాత్రిపూట లైబ్రరీకి పోవడానికి విద్యార్థినులు విముఖత చూపిస్తున్నారు ఈ వేధింపు భయం వల్ల. మేరీలాండ్ కాలేజీలో ప్రతి 500 మంది విద్యార్థులకు ఒక పోలీసు ఉండవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది.

సాహిత్యం :- అమెరికా (USA) లోని 'ఉద్యోగాల సమానావకాశాల కమీషను' 'కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయాల్లో లైంగిక వేధింపు' అనే కర పత్రాన్ని ప్రకటించింది. ప్రభుత్వ కళాశాలలు, విశ్వవిద్యాలయాల సంఘం లైంగిక వేధింపుపై కరపత్రం ప్రచురించింది. లైంగిక వేధింపును అవినీతికర చర్యగా నిర్ణయించారు. ఇలాంటి ఫిర్యాదుల విచారణకు సంబం ధించిన సూచనలను ఇచ్చింది ఈ కరపత్రం. విస్కాన్సిన్ విశ్వవిద్యాలయం వారు 'లైంగిక వేధింపు విషయమై తీసుకోవలసిన వైఖరి, విధానం; వాటి అమలుకు మార్గదర్శక సూత్రాలు' అనేక గ్రంథం వెలువరించారు. అందులో లా ప్రకారం లైంగిక వేధింపు అంటే ఏమిటి, విచారణ పద్ధతి, పరస్పర సమ్మతితో పరిష్కార మార్గాలు అనే అంశాలు వివరించడం జరిగింది.

అమెరికాలోని 'ఉన్నత వృత్తుల నవలంభించే ఉద్యోగినులు సంఘాల ఫెడరేషను' లైంగిక వేధింపుపై కరపత్రాల సంపుటి విడుదల

చేసింది. లా ప్రకారం నిర్వచన, కోర్టుకేసుల సారం, ఉద్యోగినులు వేధింపు విషయమై ఏంచేయాలి, విచారణ ఎలా జరగాలి అనే అంశాలు వాటిలో రాశారు. అంతేగాక 1964 లోని పౌరహక్కుల శాసనం క్రింద లైంగిక వేధింపు శిక్షార్హమని గుర్తు చేయడం జరిగింది.

స్త్రీలలో విజ్ఞానం పెంపొందించే నిమిత్తం అమెరికాలో ఒక సంఘం 'స్త్రీల మనుగడ కోసం' అనే వార్తా సమాచార పత్రికను నడుపుతోంది. అందులో "మానభంగాన్ని తప్పించుకోవడానికి ఏంచేయాలి, నిన్నుకాని. నీ పిల్లలనుగాని వేధిస్తుంటే ఏం చేయాలి, నీ ఇంట్లోకి దురుద్దేశంతో వచ్చే ఆంగతకుని ఎలా నిరోధించాలి" అనేవి ఉన్నాయి. అంతేగాక లైంగిక వేధింపుకు గురి అయినట్లు వివరించేది ఎలా, అలాంటప్పుడు ఏ చర్యకు ఉపక్రమించాలి, నీపై ఎవరైనా దాడిచేస్తే తప్పించుకోటానికి ఏం చేయాలి అనే విషయాలను విశదీకరించారు. ఇలాంటి సాహిత్యం భారతదేశంలో ఏనాడూ అధికారికంగా వెలువడుతుందో!

కర్తవ్యం :- ఇదంతా చదివినవారు రెండు వైఖరులను ప్రదర్శించవచ్చు. "స్త్రీలు ఉద్యోగాలు చెయ్యనక్కరలేదు. ఇళ్ళల్లో ముసుగు వేసుకొని కూర్చుంటే సరిపోతుంది, అనేది ఒకటి. "స్త్రీలకు అవసరమైన రక్షణ ఇవ్వాలి' అనేది రెండవది. మొదటి వైఖరి ఆలోచనలో తప్పు; ఆచరణలో అసాధ్యం. సగం మంది జనాభా ఉన్న స్త్రీలను ఉద్యోగాలు చెయ్యవద్దని శాసించడానికి ఎవరికి అధికారం ఉంది. ఉద్యోగం, వృత్తి అచ్చంగా తిండి సంపాదించుకునే మార్గాలే కావు, ఆమె వ్యక్తిత్వ వికాసానికి, ఆమె ప్రయోజకత్వానికి అవి ప్రతీకలు. జాతి సంస్కృతిని రక్షించాలనే తాపత్రయంతో కొందరు, పైకి గట్టిగా చెప్పక పోయినా, స్త్రీలు వంట ఇంటి కుందేళ్ళయితే బాగుండునని భావిస్తున్నారు. ఈ వైఖరి గర్హ్యనీయం; నింద్యం. రెండవ ఆలోచన సక్రమమైనది. కాగా ఎన్ని శాసనాలయినా వ్యక్తులను అందులో స్త్రీలను రక్షించలేవు. ప్రజాభిప్రాయం ద్వారా సమాజపు ఆలోచనా ధోరణిలో మార్పురావాలి. దానికి మహిళోద్యమం పూనుకోవాలి. స్త్రీలు ముమ్మందుగా చొరవ తీసుకుంటే తర్వాత సహృదయులైన పురుషులు వారిని బలపరుస్తారు. ఈ విషయమై సమస్య అవగాహనా శక్తిని, చొరవను చైతన్యాన్ని, చొరవను మహిళలు ప్రదర్శించటం అవసరం.

మానభంగాలు

ఏ రోజు పత్రిక తీసినా తాటికాయలంత అక్షరాలతో 'ఆ ఊళ్ళో మానభంగం", "ఈనగరంలో మానభంగం" అని శీర్షికలతో వార్తలు వస్తున్నాయి. "మానభంగాల కేసుల సంఖ్య పెరిగిందా? లేక పత్రికలలో" వార్తలెక్కడం ఎక్కువయిందా? అనే సందేహం రావడం సహజం. ఈ అత్యాచారాలు పూర్వంకూడా జరిగాయి; ఇపుడూ జరుగుతున్నాయి. ఇవి తీవ్రమైన నేరాలని ప్రజాభిప్రాయం బలపడుతున్నందున ఈ వార్తలు వస్తున్నాయి. మన దేశంలో లెక్కలు లేవు. కాని అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో మంచికీ చెడ్డకూ లెక్కల ఆరా ఉంటుంది. దర్యాప్తు సంఘం వారి నివేదిక ప్రకారం 1979 లో 83000 కేసులు నమోదు అయ్యాయుట. ఈ సంవత్సరం కన్న తరువాత సంవత్సరంలో 100 కి 9 వంతున కేసులు పెరిగాయి. అంటే 6 నిమిషాలకు ఒక మానభంగం జరుగుతున్నదన్నమాట. అన్ని కేసులూ పోలీసులదాకా రావటం లేదు. 100కి 60 కేసులు మాత్రమే పోలీసులవద్ద ఫిర్యాదుకు వస్తున్నాయి. అంటే నాలుగున్నర నిమిషాలకు ఒక మానభంగం సంఘటన సంభవిస్తున్నదన్నమాట. ఇలా చెప్పారు అమెరికావారు; అలా చెప్తేనే దాని తీవ్రత మనకు అర్థం అవుతుంది.

ఇంగ్లండులో ఒక కేసులో న్యాయమూర్తి ఇచ్చిన తీర్పు నారీ లోకాన్ని ఉద్రేక పరిచింది. ఆందోళనకు దారితీసింది. ఒక స్త్రీ పాద చారియై దేశాటనం చేస్తున్నది. ఆమెను ఒక దుర్మార్గుడు మానభంగం చేశాడు; కేసు నమోదు అయింది. ఆమె ఒంటరిగా తిరుగుతున్నందున ముద్దాయికి నేరం చెయ్యటానికి ప్రేరణ కలిగిందని న్యాయమూర్తి అభిప్రాయ ప్రకటన చేశాడు; నేరానికి గురిఅయిన ఆమెను తప్పుపట్టాడు. ఆమె పాదచారియై ఒంటరిగా దేశాటనం చేయటం తప్పట. ముద్దాయికి 2 వేల పౌనులు జరిమానా వేశాడు జడ్జి. కేసు ఉన్నతోన్నత న్యాయ స్థానానికి వెళ్ళింది. ఆమె దోషం ఏమీలేదని, ఆమె పరోక్షంగా నేరానికి కారకురాలని – Cantributory Negligence – ముద్దాయి వాదించ వీలులేదని ప్రధాన న్యాయమూర్తి లార్డు హెయిల్ షాం తీర్పు చెప్పాడు.

2 వేల పౌనుల జరిమానాతో తప్పించుకున్న ముద్దాయి నేరం చేసిన ప్రదేశంలోనే 17 సం॥ అమ్మాయిని ఒక మోటారుకారు డ్రైవరు మానభంగం

చేశాడు. ఆమెకు తన కారులో 'లిఫ్టు' ఇచ్చి, ముప్పావుగంట త్రిప్పి, నరికి వేస్తానని బెదరించి ఆమె మానాన్ని దోచుకున్నాడు ఆ ముష్కరుడు. జరిమానాలతో సరిపెట్టే ఇలాంటి కేసులు పెరగక ఏమవుతుందని జరిమానా కేసులోని స్త్రీ తండ్రి వ్యాఖ్యానించాడు.

1982 లో స్కాట్లండులో గ్లాస్గో నగరంలో ఒక నేరం జరిగింది. ఒక వీధిలో వెళ్ళుతున్న 29 సంవత్సరముల వయస్సుగల స్త్రీని ముగ్గురు యువకులు లాక్కెళ్ళి ఆమెను చెరిచారు. అంతేగాక ఆమెను రేజరు బ్లేడుతో గాయపరిచారు. ఆమెకు 168 కుట్లు వేయవలసి వచ్చింది. జీవితముపై రోతకలిగి ఆమె ఆత్మహత్య చేసుకో ప్రయత్నించింది. ఆమె సాక్ష్యం ఇవ్వగల స్థితిలోలేదని బ్రిటిషు ప్రభుత్వంవారు కేసు వదులుకున్నారు. అందుకు కావలసిన అనుమతిని న్యాయమూర్తి మంజూరుచేశాడు ఇది పార్లమెంటు సభ్యుల విమర్శకు గురి అయింది. మహిళా సంఘాలవారు కోపోద్రిక్తులైనారు. ఒక మంత్రి గ్లాస్గోకేసును వదులుకోవడాన్ని సమర్థించాడు. పార్లమెంటు సభ్యులు అతని సమర్థనను నిరసించారు. అతడు రాజీనామా చేయవలసి వచ్చింది.

"సండే టయిమ్సు," అనే దిన పత్రిక అభిప్రాయసేకరణ చేసింది. దాని, ఫలితంగా ఈ అంశాలు తేలాయి. మానభంగాల కేసులలో ఫిర్యాదు చేసే స్త్రీలపై పోలీసులకు సానుభూతి లేదు. ఇపుడున్న శాసనాన్నిబట్టి, కోర్టుల స్థితిగతులను పరిగణించి నిందితుడు శిక్ష లేకుండా తప్పించుకొని పోవటానికి అవకాశం ఉందని 70 శాతం వయోజనులు భావించారు. అలాంటి కేసులలో నిందితునికి మరణశిక్షగాని, కనీసం 7 సం|| జైలు శిక్షగాని వెయ్యాలని 100కి 85 మంది భావించారు. ఈ సర్వేలో 1065 మందిని-స్త్రీ పురుషులను సమసంఖ్యలో-అభిప్రాయాలు అడిగారు. లైంగిక వివక్ష వ్యతిరేక శాసనం స్త్రీ పోలీసులను అలాంటి కేసులలో దర్యాప్తుకు నియమించడానికి అడ్డురాదని 'సమానావకాశాల కమీషను' అధ్యక్షురాలు ప్రభ్విలాక్ వుడ్ అన్నారు. కేసు రుజువయినప్పుడు నిందితునికి జైలుశిక్ష విధిగా వేయాలని బ్రిటిషు ప్రధానమంత్రి మార్గరెట్ థాచర్ 1982 జనవరిలో పార్లమెంటులో ప్రకటన చేశారు.

తే 19–1–'82 న బ్రిటీషు రేడియోలో 3 'రేప్' కేసుల వార్తలు చదివారు. పత్రికలు కోర్టులను పోలీసులను విమర్శించాయి. వ్యభిచారులైన స్త్రీలు వారే మానభంగాన్ని ఆశిస్తారని, పొట్టిలాగులు వేసుకుంటున్నందువల్ల, రాత్రిళ్ళు బయటికి వెళ్ళినందువల్ల స్త్రీలు ఆ నేరాలకు తావు ఇస్తున్నారని పోలీసులు, న్యాయమూర్తులు చేసే వ్యాఖ్యలపై పత్రికలు సంపాదకీయాలు వ్రాశాయి. ఈ వార్తలు స్త్రీలను ఆందోళన పరిచాయి. ఇప్స్‌విచ్‌లో మహిళలు 3 వేల సంతకాలు సేకరించారు. జరిమానా వేసి నిందితుడిపై జాలిచూపిన న్యాయమూర్తికి కోర్టుకు మహిళలు వెళ్ళి అసమ్మతి పత్రం ఇచ్చారు. థేమ్సువాలీ పోలీసుస్టేషను మహిళలు ఆందోళన యాత్ర జరిపారు లీడ్సులో కోర్టులవద్ద పికెటింగు చేశారు. నేలాండు స్త్రీలు పిటీషను పంపారు. షెఫీల్డు, లండను, గ్లాస్గో నగరాలలో స్త్రీలు రాత్రిపూట ఊరేగింపులు జరిపారు. జాతీయ అసమ్మతి ప్రదర్శన జరిగింది దేశం అంతటా.

పురుషులలో దుష్టులు చెప్పేది ఏమంటే మానభంగం "సామాన్య విషయం" అని. అది వారి దృష్టిలో అసాధారణ విషయం కాదట. పట్టుబడే వరకూ నిందితుడు అందరిలాగానే ఉంటాడు. అన్ని వర్గాలలోనూ, వివాహితులలోనూ ఉంటారు. నిందితులు సాధారణ మానసిక పరీక్షల్లో మామూలుగా ఉన్నట్లు కన్పడతారు.

స్త్రీలు ఈ విషయం తీవ్రమయినదిగా భావిస్తున్నారు. "మానభంగం" తమాషా అని భావించే పురుషులు ఇంకా చాలమంది ఉన్నారు. ఆందోళన జరిగినప్పుడు పెద్దమనుష్యులుగా నటించే పురుషులు రంగం మీదికి వస్తారు. ఆలోచిస్తామంటారు; కాలహరణకు పూనుకుంటారు. ఇలా పురుషులు రెండు విధాలుగా కృషిచేస్తున్నారు నిందితులకు సరిఅయిన శిక్షపడకుండా.

వివిధ దేశాలలో శిక్షల పద్ధతులు :-

నార్వే, స్వీడను, ఫిన్‌లెండు లలో ఈ నేరానికి శిక్ష ఎక్కువగా ఉంటున్నది. హాలెండులో శిక్ష చాల తక్కువగా ఉంటుంది. అచ్చట వీలయినంతవరకు జైలుశిక్ష ఉండదు. ఫ్రాన్సులో శిక్ష 5 నుండి 10

సంవత్సరాలు. నేరానికి గురిఅయిన వారు బాలికలయినా, ముద్దాయిలు ఆయుధాలు ధరించి ఉన్నా శిక్ష పెరుగుతుంది. స్త్రీలపరంగా ఆలోచిస్తే అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలూ, పశ్చిమ జర్మనీ, స్వీడనుకన్న బ్రిటను వెనుకబడి ఉన్నది. శిక్ష విషయంలో బ్రిటీషు ప్రధాన మంత్రి థాచర్ గట్టిగా మాట్లాడినా త్వరపడి శాసనం మార్చబోమని బ్రిటీషు ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఆందోళనను మాత్రం గమనించిందట!

కోర్టులో విచారణ విధానం :-

న్యాయమూర్తి కోరితే తప్ప ఫిర్యాది తన లైంగిక జీవితానికి సంబంధించిన వివరాలు తెలుపనక్కరలేదని బ్రిటీషు దేశాంగశాఖ పోలీసులకు ఉత్తరువులు పంపుతుందని ఒక వార్త ప్రకటన జరిగింది. భారతదేశంలో ఫిర్యాది లైంగిక జీవితాన్ని గురించి ముద్దాయి ప్రశ్నలు వేయవచ్చు. ఆమె వ్యభిచారిణి అదే అంశాన్ని వెలికి తీయవచ్చు. వ్యభిచారిణి అయితే ఆమెపై ఎవరైనా అత్యాచారం చెయ్యవచ్చనే అభిప్రాయం దాని వెనుక దాగిఉంది. అంటే వ్యభిచారిణి అందరి ఆస్థి అన్నమాట. ఇది స్త్రీలను అవమానించే ఆలోచనా ధోరణి. మన దేశంలో శాసనం ఈ విషయంగా సవరణ కావలసిఉంది.

"అచ్చంగా ఫిర్యాది సాక్ష్యంపై ఆధారపడి ముద్దాయికి శిక్ష వేయవచ్చా" అనే ప్రశ్న మామూలుగా ఉదయిస్తుంది. వేయవచ్చని మన దేశంలో కోర్టు తీర్పులు వచ్చాయి. కాగా 1982 జూలై వరకు ఇజ్రాయిల్ శాసనం ప్రకారం ఫిర్యాది సాక్ష్యాన్ని బలపరిచే ఇతరుల సాక్ష్యం ఉండాలి. ఇపుడు శాసనాన్ని సవరించారు. తత్ఫలితంగా ఒక్క ఫిర్యాది సాక్ష్యాన్ని బట్టే-నమ్మితే- ముద్దాయిని నేరస్థుడుగా పరిగణించి శిక్ష వేయవచ్చు.

మధుర అనే అమ్మాయికేసులో బొంబాయి హైకోర్టు ఒక తీర్పు ఇచ్చింది; దానిని ఖాయపర్చింది సుప్రీంకోర్టు. ఆ అమ్మాయి సమ్మతిస్తే ఆమె పొందును పోలీసులు అనుభవించారని కోర్టులు రాశాయి, "ఆమె సమ్మతించలేదు. ఆమెను భయపెట్టిన సందర్భంలో, బెదరింపులవల్ల ఆమె మనస్సు చీకాకు అయిన పరిస్థితుల్లో ఆమె వ్యతిరేకించి, పెనుగులాడ

లేకపోయింది. అందువల్ల ఆమె వంటిపై గాని, అత్యాచారం చేసిన పోలీసు శరీరంపై గాని గాయాలు లేవు. అంత మాత్రాన ఆమె సమ్మతి పైననే ఆ అకార్యం జరిగిందనడం హాస్యాస్పదం" అని మహిళోద్యమ కార్యకర్తలు వాదించారు. సభలు జరిపారు; ఊరేగింపులు లేవదీశారు. అసమ్మతి ప్రదర్శనలు చేశారు; ఆందోళన ఉధృతంగా సాగింది. సుప్రీంకోర్టు తీర్పును పునరాలోచన చేయుమని పిటీషను దాఖలు చేశారు. శాసనాన్ని సవరిస్తామని కేంద్ర ప్రభుత్వ న్యాయశాఖ ముందుకు వచ్చింది. బిల్లు తయారుచేసింది. ఆందోళన సద్దుమణిగింది. అంతే, ప్రభుత్వం నిశ్చితంగా మళ్ళీ మామూలు పద్ధతిలో నిద్రపోయింది. ఇది మన దేశంలో జరిగిన వ్యవహారం,

వివాహ బంధంలో మానభంగం :-

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో 36 రాష్ట్రాలలో "లా" చాల విడ్డూరంగా ఉంది. భర్త భార్యను మానభంగం చేస్తే కేసు లేదు. ఈ శాసనాల వెనుక ఆధారంగా ఉన్న న్యాయసూత్రాన్ని 17వ శతాబ్దంలో ప్రధాన న్యాయమూర్తి మాచ్యుహెల్ 'ప్రవచనం' చేశాడు. "తను లా ప్రకారం వివాహమాడిన భార్యను మానభంగం చేశాడని భర్తపై నేరం మోపడానికి వీలులేదు. ఈ విషయంగా, ఒప్పందం వల్లనూ, పరస్పర సమ్మతితోను భార్య తనను భర్తకు సమర్పించుకున్నది. ఆ ఒప్పందాన్ని ఆమె రద్దుపరుచుకోటానికి వీలులేదు" ఇది ఆ న్యాయం సూత్రం. దీనిని కోర్టులు మరల 18 వ శతాబ్దంలో ధృవపరిచాయి.

బ్రిటనులో శాసనాన్ని సవరించమని 1980 లో "క్రిమినలు లా రివిజను కమిటీ" వారు ప్రతిపాదించారు. భర్త భార్యను బలవంతంగా అనుభవిస్తే అది నేరంగా పరిగణింపబడాలని ఆ సిఫారసు సారాంశం. దానిని మహిళా సంఘాలు బలపరిచాయి. కాని శారీరక హింస లేకపోయినా నేరంగా పరిగణించాలని బ్రిస్టలు నగరంలోని ఒక మహిళా సంఘం విజ్ఞప్తి పత్రం సమర్పించింది. "వివాహం కాకుండా పురుషునితో దాంపత్య జీవితం గడుపుతున్న స్త్రీకి ఈ నాటి శాసనం ప్రకారం రక్షణ ఉంది. ఆమె సమ్మతి లేకుండా బలవంతంగా ఆమెను ఎవరూ పొందరాదు. కాని ఆ రక్షణ భార్యకు లేదు; కోర్టు ఉత్తరువు లేకుండా భర్తకు దూరంగా

విడిగా ఉంటున్న భార్యకు రక్షణ లేదు. ఇది శోచనీయం". అని వారు వాదించారు.

'రేప్' కేసులలో న్యాయం :-

ఈ విషయమై బ్రిటనులోని "గార్డియను" దినపత్రిక తే 28-1-1982 న చేసిన వ్యాఖ్యానం గమనార్హం. 'అనేక మానభంగపు కేసుల్లో గాయాలు ఉంటాయి; ఘాతలు ఉంటాయి. వాటికి శిక్షగా జీవిత కాలపు ఖైదు కూడా పేర్కొన్నారు. అయినా మానభంగం కేసులో దృష్టి మళ్ళించి చాల ఉద్వేగపూరిత వాతావరణాన్ని సృష్టిస్తున్నారు. ప్రాసిక్యూషన్ వారు తదితర విషయాలపై ఎందుకు నొక్కిపెట్టరు? స్త్రీ అంగీకరించా లేదా అని కోర్టువారు తేల్చాలట. కాని మామూలు ఘాతకేసులో "నీవు ఇష్టపడి దెబ్బలు తిన్నావా?" అని అడగరేం? వీధిలో క్రిందికి త్రోయబడిన మనిషికి 'లా' సహాయం చేస్తున్నది. కాని మానభంగానికి గురిఅయిన స్త్రీకి న్యాయం జరగడం ఎంతో కష్టం? ఎందువల్ల? ఈ పత్రిక లేవ నెత్తిన ప్రశ్నలు మౌలికమయినవి; సందర్భోచితమయినవి. అంతే కాదు అవి ఆలోచనా ప్రేరకాలు.

ఆత్మరక్షణోపాయాలు :-

స్త్రీలోకం వాదనలతో సరిపెట్టుకో దలచుకోలేదు. ఆత్మరక్షణోపా యాలను అన్వేషించింది. బ్రిటనులో జాకీ హడ్సను అనే ఆమె 'బ్రిటీషు స్త్రీల ఆత్మరక్షణ సంఘం'ను స్థాపించింది. పోలీసులదాకా పోకుండా దుర్మార్గ పురుషుల దాడి నుండి ఎలా రక్షించుకోవాలో ఆమె నేర్పుతుంది. బర్మింగ్‌హాం, బ్రిస్టల్ మొదలైన 25 నగరాలలో అనుబంధ క్లబ్బు లున్నాయి ఆ సంఘానికి. "మామూలుగా ఆ పరిస్థితిలో స్త్రీ నిశ్చేష్ట రాలవుతుంది. అలా కాకుండా దాడి చేసే పురుషునిపై ఆమే మొదటి దెబ్బతీయాలి. అతడు తేరుకునేలోగా ఆమె పారిపోవాలి. ఇదంతా కత్తి, తుపాకీ చేతనున్న దుర్మార్గుని పక్షంలో వర్తించదు. కాని ఎక్కువ మంది ఆయుధాలతోరారు. దాడికి గురి అయ్యే స్త్రీలను తెలిసినవారే ఆ దుర్మార్గానికి పూనుకుంటారు సాధారణంగా." ఇదీ ఆమె సలహా. ఆమె

శిక్షణ కాలపరిమితి 12 గంటలు మాత్రమే. ఇలాంటి శిక్షణ ఆ సందర్భంలో ఉపకరించినా, ఉపకరించకపోయినా స్త్రీకి నైతిక ధృతిని ఇస్తుంది. ధైర్యసాహసాలున్న స్త్రీ ఆ పరిస్థితికి అనుగుణంగా సంచరించి ముప్పు తప్పించుకోగలదు. ఈ పరిస్థితుల్లో ఏం చేయాలో మహాత్మాగాంధీ సలహా ఇచ్చారు నారీలోకానికి, వారు ఎల్లప్పుడూ విషగుళికలను కొంగునముడి వేసుకోవాలట. మాన సంరక్షణానికి మరో ఉపాయం లేకపోతే వాటిని మ్రింగి తమ పరువు కాపాడుకోవాలట స్త్రీలు. మహాత్మాగాంధీ సలహా కన్నా జాకీ హడ్సను సూచన మెరుగైనది; ఆచరణ యోగ్యమయింది.

మానభంగాల కేసులు : మహిళోద్యమ కార్యకర్తలు :

'రేప్' కేసులు మహిళోద్యమ కార్యకర్తల దృష్టిని ఆకర్షించటానికి కారణాలనేకం. స్త్రీలపై శారీరకహింస, మానసిక వొర్జన్యం, న్యూనతగా చూడటం, వ్యక్తులుగా జీవించటానికి రక్షణ భద్రత లేమి, తత్ఫలితంగా పురుష దురహంకార సమాజం వారిని వంటఇంటిలోనికి నెట్టివేసే ప్రయత్నాలు ఇవన్నీ స్త్రీ ప్రపంచాన్ని కలవర పరుస్తున్నాయి. వారి ఆగ్రహావేశాలను ప్రముఖ రచయిత్రి సూసాన్ బ్రౌన్ మిల్లరు "Against our will : Men, Women & Rape" అనే గ్రంథంలో చిత్రించారు. "లైంగిక తృప్తి కోసం మానభంగాలు చేయుటం లేదు పురుషులు. స్త్రీలను బెదిరించి లొంగదీసుకోవటానికి పథకం ప్రకారం చేసే అమానుషమయిన స్త్రీ వ్యతిరేక దృక్పథంతో సాగించే దుర్మార్గం అది." సూసాన్ యొక్క సూత్రీకరణం ఇది. భూస్వామ్య వ్యతిరేక పెట్టుబడిదారీ వ్యతిరేక పోరాటాల్లో అగ్రగాములుగా ఉండే స్త్రీలపై అత్యాచారాలు ఇందుకే జరుగుతున్నాయి. వ్యవసాయ కార్మికోద్యమంలోని స్త్రీ కార్యకర్తలు ముఖ్యంగా ఈ దాడులకు గురి అవుతున్నారు.

మరో వ్యాఖ్య ఇలా సాగింది. "మానభంగానికి గురిఅయిన స్త్రీ కాలినడకన దేశాటనం చేసున్నందున ఆమె నేరాన్ని పరోక్షంగా ప్రోత్సహించిందని అభిప్రాయపడి ఒక బ్రిటిషు న్యాయమూర్తి నేరం అంగీకరించిన నిందితునికి జరిమానా మాత్రం వేసి వదలి పెట్టాడు. అంటే సౌదీ అరేబియాలోవలె స్త్రీలు ముసుగుతో తిరగాలా? లేక ఇంట్లో

మూలపడి ఉండాలా? లేక ఇతరులతో ఏ విధంగాను కలవకుండా వేరుగా ఉండాలా? ఈ ప్రశ్నలు ఉద్భవిస్తున్నాయి. బ్రిటీషుకోర్టులు నిందితుల పట్ల చాల ఉదారంగా ప్రవర్తిస్తున్నాయి. దాంతో మానభంగాల సంఖ్య విపరీతంగా అంటుజాడ్యంలా పెరిగి పోతున్నది. ఎప్పటికప్పుడు శాసనాలను మార్చడానికి కమిటీలు వేయడం, నివేదికలను సమర్పించడం మామూలు అయింది. కమిటీల నిండా పురుషులు; జాగుచేస్తారువారు. పురుష న్యాయమూర్తులు నిందితులను వదలి వేస్తారు. నిందితులకూ తెలుసు, పురుష పుంగవులు అన్నిచోట్ల తమరిని ఆదుకు టారని అందువల్లనే వారు యధేచ్ఛగా ప్రవర్తిస్తున్నారు నదురూ బెదురూ లేకుండా.

దీనిని ఆపటానికి ఒకటే మార్గం. అది అందరికీ తెలుసు. నిందితునికి మర్మావయవ విచ్ఛేదం శిక్ష వేస్తే ఈ నేరాలు ఆగిపోతాయి."

శిక్ష విషయంలో భేదాభిప్రాయాలుండవచ్చును. పైగా నిందితుడు వివాహితుడా అవివాహితుడా అనే దానినిబట్టి కూడా ఇలాంటి శిక్షయొక్క ఔచిత్యం ఆధారపడుతుంది. వివాహితుడికి ఇలాంటి శిక్ష వేస్తే ఆశిక్ష అతని భార్యకు వేసినట్లు కాదా? ఈ ప్రశ్నలను ప్రస్తుతానికి వదిలివేస్తే వ్యాఖ్యలోని తతిమ్మా ఆలోచనా ధోరణి చాలా సబబుగా ఉంది. అప్రతిహతమైన భావాలు అవి; ఆమోదయోగ్యాలు సర్వత్రా.

మహిళా ప్రపంచమూ, సహృదయులూ స్వేచ్ఛా కాముకులూ, అయిన పురుషులూ ఈ మానభంగాల వెనుక దాగిఉన్న దురహంకార మనస్తత్వాన్ని, దౌర్జన్య విధానాన్ని, హింసా పద్ధతినీ సర్వవిధాలా ఎదుర్కోడానికి కృషిచేయటం అవశ్య కర్తవ్యం.

అశ్లీల సాహిత్యం

ఇటీవల మనదేశంలో కూడ అశ్లీల సాహిత్యం విపరీతంగా ప్రచురిత మవుతున్నది. సెక్సుకు సంబంధించిన విద్యను పాఠశాలల్లో, కళాశాలల్లో బోధించనపుడు, ఆ సమాచారం విద్యార్థులకు దొరకనపుడు, యువతకు అందుబాటులో లేనపుడు వక్రీకరించబడిన సెక్సు సమాచారాన్ని అందించే అశ్లీల సాహిత్యం ఉద్భవిస్తుంది. డిమాండు ఉన్నచోట సరుకు తయారు అవుతుంది. అది వ్యాపార సూత్రం. అదే ఈ రంగంలో జరుగుతున్నది. రైళ్ళలో, బస్సు స్టేషనులలో, ప్లాటుఫారాలమీద, చిన్న చిన్న బంకులలో ఈ రకం సాహిత్యం బాగా అమ్ముతున్నారు : ఎంత ధరఅయినా పెట్టి యువతీయువకులు కొంటున్నారు. ఇది చిన్న వ్యాపారంగా ఉంది భారత దేశంలో. కాగా భారీ పరిశ్రమకు కావలసిన హంగులులేవు. అమెరికా, బ్రిటను ఫ్రాన్సులలో లాగ 'సెక్సుషాపు'లు లేవు భారత దేశంలో. బ్లూ ఫిలింల ప్రదర్శనలు లేవు బహిరంగంగా. పై చెప్పిన దేశాలలో డాలరో లేక అరపౌనో చెల్లించిన వారికి 3 నిమిషాలు స్త్రీ పురుష సంభోగ దృశ్యాన్ని ఆ దుకాణంలో విడిగా ఒక అరలో కూర్చొని చూచే అవకాశం ఉన్నది. ఆ అరలో ఇద్దరు కూర్చోటానికి ఆసనాలు ఉంటాయి. అలా చూచేవారిని పోలీసులు అరెస్టు చేయరు; చేయటానికి 'లా' అంగీకరించదు.

అమెరికాలో అశ్లీల సాహిత్యం ఈనాడు విపరీతంగా పెరిగి పోయింది. వారి రాజ్యాంగంలో పత్రికాస్వేచ్ఛను స్పష్టంగా ప్రత్యేక వివరణలతో పేర్కొన్నారు. దానిని ఆసరాగా తీసుకొని అశ్లీల సాహిత్యాన్ని వెదజల్లుతున్నారు వ్యాపారస్తులు. వారు తమ లాభాలకోసం యువతరానికి తప్పుడు విలువలను అందిస్తున్నారు. తాము మాత్రం కోట్ల డాలర్ల లాభాలను గడిస్తున్నారు. పొరపాటు సెక్సు ప్రమాణాలను నిర్దేశించి యువతలో అలజడిని పెంచుతున్నారు. అశ్లీల సాహిత్య పరిశ్రమ అనుపానులను గురించి మార్గాలాంగిలిను 'అశ్లీల సాహిత్యం యొక్క ఆర్థికాంశాలు' అనే గ్రంథం వ్రాసింది. ఆ గ్రంథంలో ఉటంకించబడిన కొన్ని భావాలను ఇక్కడ పొందుపరచటం జరుగుతున్నది.

"నాలుగు డాలర్ల టిక్కెట్టుతో అనేక మానభంగాలను తెరపై చూడ గల అవకాశం ఈనాడు అమెరికా ప్రేక్షకుడికి లభిస్తోంది. స్త్రీలపై ద్వేషం

కక్కే ఫిలింలకు తోడుగా అశ్లీల చిత్రాలకు, మామూలు చిత్రాలకు ఉన్న తేడా నశించి పోతుంది.

చిత్రాలు మూడు రకాలుగా వుంటాయి. మామూలివి కొన్ని కొద్దిగా అశ్లీలత వున్నవి మరికొన్ని. పూర్తిగా అశ్లీల చిత్రాలు తతిమ్మావి. మామూలు చిత్రాలలో స్త్రీని లొంగిపోయే వ్యక్తిగా, అణగి మణగి ఉండే వ్యక్తిగా చిత్రిస్తారు. కొద్దిపాటి అశ్లీల చిత్రాలు లైంగిక సంబంధంగా తప్పుడు ప్రబోధాన్ని చేస్తాయి. పురుషుడు ఆధిపత్యం వహించేవాడని, స్త్రీ విధేయతగా లైంగిక విషయాలలో అతనికి అనుకూలంగా నడుచుకోవాలని సూచిస్తాయి. కాని పూర్తిగా అశ్లీల చిత్రాలు, పుస్తకాలు భవిష్యత్తులో మహిళా మానచోరులకు, స్త్రీలపై అత్యాచారాలకు గడంగ దలచిన వారికి బోధనా గ్రంథాలుగా ఉపకరిస్తున్నాయి. చాలావరకు అశ్లీల చిత్రాలు వర్ణ వివక్షతో నిండి వుంటాయి. నల్లవారిని, వారి స్త్రీలను దూషిస్తూ, నిందిస్తూ వారిని అత్యాచారాలకు పాత్రులుగా చేయడం సబబన్నట్లు సందేశమిస్తాయి ఆ అశ్లీల చిత్రాలు. సెక్సు మలినమని, దుష్టమని, నిషిద్ధమని ప్రచారం చేస్తారు మన సంఘంలో నీతిని నిర్దేశించే పెద్దలు. వారు సంఘంలో మెజారిటీ అని చెప్పుకుంటారు. అది నిజం కాదు. ఏదైనా వారి బోధలు అశ్లీల సాహిత్యానికి పునాదులు వేస్తున్నాయి. సెక్సు మలినమయింది కనుక స్త్రీలతో పొత్తు అక్కర లేదని ఒక తప్పుడు అవగాహనను పెంపొందించటం జరుగుతున్నది. తద్వారా స్త్రీ ద్వేషం పుట్టుంది. 'సెక్సు మలినం కనుక స్త్రీ పై ఎలాంటి దౌర్జన్యమయినా చెయ్యవచ్చును" అనేది అశ్లీల సాహిత్య వర్తకుల భాష్యం. ఈ రెండు వైఖరులూ స్త్రీ విమోచనకు ప్రతిబంధకాలే.

అశ్లీల సాహిత్యం కొంతవరకు తన డిమాండును తను పెంచుకుంటున్నది. యువజనానికి లైంగిక ప్రబోధంచేసే బాధ్యత అది తను పుచ్చుకొని – నిజానికి అది అందించేది లైంగిక అవిద్య-ఏది సెక్సును ప్రకోపింపచేస్తుందో, దేనిని సెక్సుపరంగా శ్రేష్టమనాలో నిర్ణయించ పూనుకుంటున్నది. అశ్లీల సాహిత్య ఉత్పత్తి విక్రయాలు అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో భారీ పరిశ్రమగా తయారయింది.

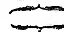
స్త్రీ విమోచనవల్ల తమకేదో ముప్పు కలుగుతుందని చాల మంది పురుషులు భయపడు తున్నారు, తమ పురుషత్వానికి ప్రమాదం వాటిల్ల గలదని తల్లడిల్లి పోతున్నారు. వీరందరినీ అశ్లీల సాహిత్యపు మార్కెట్టులో వినియోగదారులుగా తయారు చేస్తున్నది అశ్లీల సాహిత్య పరిశ్రమ. ఇటీవల స్త్రీలపై అత్యాచారాలు వచ్చిగా సాగుతున్నాయి. దీనికి కారణం పైన చెప్పిన పురుషుల మనస్తత్వమే. అందుకనే అవి ఎక్కువగా విమోచన పొందిన స్త్రీలపై జరుగుతున్నాయి. స్త్రీలపై పెత్తనం చెయ్యాలని, వారిని లొంగదీయాలనే కాంక్ష వారిని అవమానింప చేస్తున్నది. స్త్రీ శక్తిని చూస్తే భయం, స్త్రీలను అదుపు చేయాలనే ఆకాంక్ష, వారిపై కక్ష సాధించాలనే కోరిక ఈ మూడూ అత్యాచారాలకు ప్రేరకాలు.

ఈ పరిశ్రమలో పనిచేసే స్త్రీలు, ఇది పోషించే దౌర్జన్యానికి బలి అయ్యే స్త్రీలు, ఇది బలపర్చే పురుషాధిపత్య సమాజంలో బ్రతకవలసిన స్త్రీలూ వీరందరిని ఈ పరిశ్రమ దుష్టంగా అణచి వేస్తున్నది. ఈ పరిశ్రమ విక్రయించే భావాలను గురించి స్త్రీ విమోచనకారులు దూరదృష్టితో, సునిశిత దృక్కులతో గమనిస్తున్నారు. స్త్రీలకు వ్యతిరేకంగా ఆ పరిశ్రమ పనిచేస్తున్నదనేది నగ్న - సత్యం. మానభంగాలకు గురి అయినవారిని ఆదుకునే కేంద్రాలకు, హింసకు గురిఅయిన స్త్రీలకు ఆశ్రయమిచ్చే కేంద్రాలకు, వైద్యసలహా కేంద్రాలకు, సామాజిక సేవా సంస్థలకు రీగన్ ప్రభుత్వం ధన సహాయాన్ని చాల ఎక్కువ మోతాదులో తగ్గించి వేసింది. అదే సమయంలో స్త్రీలపై హింస, దౌర్జన్యం పెరుగుతున్నాయి. ఇంట్లో, వీధిలో, ఉద్యోగ ప్రదేశాలలో స్త్రీలు అలాంటి ప్రమాదాలకు గురి అవుతున్నారు. స్త్రీ జీవితంలో మానభంగం చేయబడటానికి అవకాశం మూడింట ఒకటికాగా, భర్తచేతనో ప్రియునిచేతనో చెప్పుదెబ్బలు తినే పరిస్థితి నాల్గింట ఒకటిగా తయారయింది. ఉద్యోగ ప్రదేశంలో 100 కి 80 మంది స్త్రీలు ఏదోరకమయిన లైంగిక వేధింపుకు, చీకాకు లోనగుతున్నారు. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో సంవత్సరానికి కనీసం ఒక లక్షమంది బాలికలు ఇళ్ళల్లో తమ దగ్గర బంధువులచేత బలాత్కరింప బడుతున్నారు; ఏదో రకమయిన లైంగిక ఇబ్బందులకు లోనవుతున్నారు. ఇలా స్త్రీలను లైంగిక హింస చుట్టు ముట్టింది సర్వే సర్వత్రా. ఈ సందర్భంలో

అశ్లీల సాహిత్య వ్యాపారస్తులు పురుషులలో యుద్ధ మనస్తత్వాన్ని పెంపొందిస్తున్నారు. స్త్రీలపై మానభంగాలు, దౌర్జన్యాల సంస్కృతి నుండి లాభించటం, స్త్రీల శరీరాలపై, బాలికలపై అత్యాచారాలను సమర్థించటం, ఇవి ఆ పరిశ్రమచేసే నీచకార్యాలు. స్త్రీలు ఈ పరిశ్రమతో ఢీకొనవలసిన తరుణం ఆసన్నమయింది."

ఇదంతా అమెరికాను గురించి రాసిన విషయం. అశ్లీల సాహిత్యం అమెరికాలో తయారు అయినంత భారీఎత్తున లేదు మనదేశంలో. పచ్చిగా ఉన్న సాహిత్యం రహస్యంగా పంపిణీ అవుతున్నది. పూత మెరుగులతో నిండి ఉండేది మన సినిమాలలో ప్రత్యక్షమవుతున్నది. స్త్రీ ద్వేషాన్ని పెంచుతున్నది, స్త్రీని వస్తువుగా చిత్రించి, ఇష్టంవచ్చినట్లు వాడుకోమన్నట్లు ప్రోత్సహిస్తున్నది యువకులను. ఏదయినా, మౌలికమయిన భావాల విషయంలో అమెరికాలోని పరిస్థితికీ, భారతదేశ స్థితిగతులకూ తేడా లేదు.

స్త్రీ విమోచనోద్యమానికి అశ్లీల సాహిత్య పరిశ్రమ బలమయిన శత్రువు. కాగా, దీనిని ఎలా ఎదుర్కోవాలనే విషయంలో, ఏది అశ్లీలం, ఏది అసభ్యత అనే అంశంపై అభిప్రాయ భేదాలు ఉన్నాయి; ఉంటాయి కూడాను. ప్రజాస్వామ్య సమాజం ఈ సమస్యను ఒక రకంగా పరిష్కరించ పూనుకుంటే, నియంతృత్వాన్ని కాంక్షించేవారు మరోరకంగా ఆలోచిస్తారు. తేడా ఆ విషయంలోనే. ఒకటి మాత్రం సత్యం. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సౌభ్రాతృత్వం లాంటి విలువలపై ఏమాత్రం గౌరవంకల వ్యక్తి అయినా స్త్రీ విమోచనోద్యంపై ఈ అశ్లీల సాహిత్యం-ప్రత్యక్షంగాను పరోక్షంగాను-చేసే దాడిని త్రిప్పికొట్టడానికి ఉద్యమించాలి. దీనిని కనీస కర్తవ్యంగా భావించక తప్పదు.

వ్యభిచారం చట్ట సమ్మతం చేయాలా?

వ్యభిచారాన్ని చట్టసమ్మతం చేయాలని కొందరు ప్రముఖులు దిన పత్రికలలో సంపాదకునికి లేఖలు రాస్తున్నారు. అలాంటి లేఖలు బొంబాయి, ఢిల్లీ నగరాలలో ప్రకటితమయాయి. వారివాదనను బలపర్చు కోటానికి వారు అనేక కారణాలను ఉటంకించారు. వ్యభిచార వ్యాపార నిర్మూలనశాసనం చాల లోపభూయిష్టమని, ఎంతకట్టు దిట్టమైన శాసన మయినా సామాజిక రంగంలో అమలు పర్చటం చాల కష్టసాధ్యమేగాక, ఇంచుమించుగా అసాధ్యమని, ఈ శాసనం అమలుతీరులో లోపాలువల్ల పోలీసుశాఖ అవినీతికరమయి తద్వారాదేశసామాజిక జీవితమే కలుషిత మవుతున్నదని, వాస్తవంగా నేరాలు చేసేవారు విశృంఖలంగా తిరుగు తున్నారని, సుఖవ్యాధులు సోకడం ఎక్కువయిందని, సంసారులుకూడా సానులుగా తయారు అవుతున్నారని పేర్కొనటం జరుగుతున్నది. ఈ కారణాలన్నింటిని అందరూ చెప్పటం లేదు. ఒకవర్గం ఒక కారణాన్ని సూచిస్తే మరొకవర్గం వేరొక కారణాన్ని ఉద్ఘాటిసున్నారు. ఇంతకూ వారు కోరేదేమంటే వ్యభిచార వృత్తిని చట్ట సమ్మతంచేసి దానిపై అదుపు మాత్రం ప్రభుత్వం కలిగి ఉండాలట. అంటే పడుపు గృహాల నిర్వహణకు లైసెన్సులివ్వటం, నిర్ణీతమయిన గడువులలో వేశ్యల ఆరోగ్య పరీక్షలు, ఆ గృహాలు విద్యాలయాలకు ఎంత దూరంలో ఉండాలో నిర్ణయించడం లాంటి పనులు ప్రభుత్వం చేపట్టాలట. వేశ్యలకు సుఖరోగాల విషయమై వైద్యం చేయించాలట. ఇంచుమించుగా చెప్పిన అభిప్రాయాలతోనే ఫిలిప్పైను దేశపు పార్లమెంటులో ఎన్‌రిక్ మెడీనా అనే పార్లమెంటు సభ్యుడు ప్రయివేటు బిల్లును ప్రతిపాదించాడు. దాని మీద ఆ దేశపు స్త్రీలు ఆందోళనకు దిగారు: ఈ బిల్లును ఆ మహిళలు వ్యతిరేకించారు. బిల్లును ఎదుర్కొనటానికి వారు ఈ క్రింది కారణాలను చూపించారు. బిల్లు వ్యభిచారాన్ని పెంపొందిస్తుంది. దేశ సామాజిక ఆర్థిక సమస్యలను మరీక్లిష్టం చేస్తుంది. జీవితపు పవిత్రతను, వ్యక్తిహోదాను పెంచే వృత్తులనే ప్రజలు, అందులో ముఖ్యంగా స్త్రీలు, చేపట్టాలి. సామాజిక ఆర్థికాభివృద్ధిని పెంపొందించడం స్త్రీల కర్తవ్యం. విదేశీ మారకద్రవ్యాన్ని ఆర్జించటం, లాభం సంపాదించడం మంచిదికావచ్చునేమో కాని ఆ పనులను

మనుష్య శరీరాలతో వ్యాపారం ద్వారా సాధించరాదు. వ్యభిచారం ఆర్థిక కారణాలవల్ల వచ్చింది కనుక స్త్రీలు గౌరవప్రదమైన, లాభసాటియైన వృత్తులు చేపట్టటానికి అవకాశాన్ని పార్లమెంటు ఇవ్వాలి. వారు ఇంకా కొన్ని సూచనలు చేశారు. ఫిలిప్పైను స్త్రీలను వివాహమాడటానికిగాని, ఇతర వృత్తులకుగాని ఆహ్వానించే ప్రకటనలు — స్థానికమూ విదేశాలవి-ఉండరాదని కోరారు. ఆ దేశ స్త్రీలను అవినీతికరమయిన, చట్ట వ్యతిరేకమయిన, అభ్యంతరకరమయిన వ్యాపార పద్ధతులకు లోనయ్యేవారినిగా ప్రలోభపరుస్తూ ప్రచారంచేసేవారిని బాగా శిక్షించాలి.

ఫిలిప్పైను దేశపు ప్రయివేటు బిల్లుకు మంచి ప్రచారం లభించింది. పత్రికలు బాగా ప్రచురించాయివార్తను. దానితో అమెరికా, ఇండోనీషియా, జపాను, ఫిలిప్పైను దేశాల స్త్రీలు "వ్యభిచారం"పై ఆసియా స్త్రీల ప్రథమ సంప్రదింపుల సమావేశం జరిపారు 1981 మార్చిలో. ఆ సభలో అనేక అంశాలు వెలికి వచ్చాయి. థయిలాండు, ఫిలిప్పైను దేశాలనుండీ, కంబోడియాశరణార్థుల మకాంలనుండి స్త్రీలను వ్యభిచారానికితరలిస్తున్నారు. రెండవ ప్రపంచ యుద్ధకాలంలో జపాను సైనికులకు "వినోదం" కలిగించే నిమిత్తం 17000 మంది జపాను స్త్రీలు, 10,000 మంది కొరియా స్త్రీలు నియమితులయ్యారు. 1981 లో 8 వేల మంది ఫిలిప్పైను స్త్రీలు జపాను దేశంలో వ్యభిచార వృత్తిలో ఉన్నారు. ఫిలిప్పైను, బ్రెజిలు, థయిలాండు, కొరియా, తైవాన్‌ల నుండి స్త్రీలను విహారయాత్రలకు జపానుకుతెచ్చి తదుపరి వారిని వ్యభిచార మార్కెట్టులోనికి దింపుతున్నారు. విహార యాత్రలపేరుతో 'సర్వసౌకర్యాల నివాసానికి" జపాను పురుషులు ఫిలిప్పైను దేశానికి వస్తున్నారు. ఈ పద్ధతులను అన్నింటిని మహాసభవారు నిరసించారు.

వ్యభిచారాన్ని పురాతన వృత్తిగా పేర్కొంటారు సర్వసాధారణంగా. దేశంలో బీదరికం, అజ్ఞానం, అమాయకత్వం, మోసం ఉన్నవాళ్ళు స్త్రీలైనా, పురుషులయినా రుజు మార్గాన్నుండి పతనమవటం చూస్తున్నాం. కాలుజారి పొరపాటు చేయటం వేరు. ఆ పొరపాటుకుఫలితంగానో, లేక శిక్షగానో ఆ పతితగాని, పతితుడు కాని అవినీతికరమయిన నడవడిని వృత్తిగా

చేపట్టటం వేరు. ఈ రెంటికి తేడాను గమనించటం అవసరం. వ్యభిచారాన్ని నిర్మూలించ లేకపోవచ్చు సంఘం. కాని వ్యభిచార వృత్తిని విధిగా చేపట్టవలసిన అగత్యంగాని, కొనసాగించవలసిన అవసరంగాని లేకుండా చేయగలదు సమాజం. ఈ సందర్భంగా రాజకీయవాదుల కర్తవ్యం మెండుగా ఉంటుంది. ఆ వృత్తిలో ఉన్నవారికి ప్రత్యామ్నాయ జీవితావకాశాలను కల్గించాలి ప్రభుత్వం. వారిని సమాజంలో పునర్ వ్యవస్థితం చేయాలి. ఇచ్చట స్వచ్ఛంద సేవకులు, సామాజిక శాస్త్రజ్ఞులు రంగప్రవేశం చేయాలి. సామాజిక నీతిని శాసించే విలువలు మారాలి. సహనం, క్షమ, ఔదార్యం లాంటి గుణాలు సమాజంలో చోటుచేసుకోవాలి. ఇది ఎంతో శ్రమతోకూడిన పని; ఓపికగా నిర్వహించ వలసిన కార్యక్రమం ఇది. అయినా ఏనాడో ఒకనాడు, ఎచ్చటో అచ్చట ఈ కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించక తప్పదు. సమస్యను అవగాహన చేసుకొని దాని పరిష్కారాన్ని అరికట్టే శక్తులపై వైఖరులపై మూక ఉమ్మడిన బహుముఖంగా దాడి చెయ్యాలి విజ్ఞులు. అనాడే ఈ సమస్య పరిష్కారమవుతుంది. అంతేకాని మాట్లువేసిన పద్ధతిలో ఇక్కడోభాగం, అక్కడోభాగం శాసనాన్ని సవరించినంత మాత్రాన ఒనగూడే ప్రయోజనం లేదు. ఇది ఏ ఒక్క దేశ సమస్యకాదు. ప్రపంచ సమస్య; మానవాళి సమస్య. దీని స్వభావాన్ని దీని వ్యాప్తిని, దీని ఉధృతాన్ని ఎంత త్వరగా, నిశితంగా గమనించ గలిగితే అంత త్వరగా దానిని పరిష్కరించగలం.

స్వకీయ స్వాతంత్ర్యానికి మానసికమైన, అంతరంగికమైన ఏ ఆటంక మున్నా దాన్ని తొలగించుటయే ప్రతివ్యక్తికి కర్తవ్యం.

ఇరాన్ మహిళల ఇక్కట్లు

మతం పేరుతో మహిళకు ఎంత దోపిడి ! ఎంత కుట్ర! మరెంత దారుణమైన మోసం! మతం మహాక్రూరమైనది కనుకనే బానిసత్వాన్ని స్త్రీకి నీతి పేరుతో బోధించి, నమ్మిస్తోంది. దుర్మార్గపు దోపిడీని పవిత్రం గాను, ఘోరమైన అత్యాచారాల్ని ఆదర్శంగాను ప్రతిపాదించింది. మతం, మత ధర్మాల పేరుతో మహిళను వంట ఇంటికీ, పడకటింటికీ, పతిసేవకు పరిమితం చేసింది. ఒకవైపు మతం, మరోవైపు సమాజం, వేరొకవైపు పురుష దురహంకారం, ఇంకా పాతివ్రత్యమనే ఇనుప చట్రాలతో ఆమెను నఖ శిఖ పర్యంతం కట్టిపడేశింది ఇస్లాం మతం. మత ప్రవక్తల ఆదేశానుసారం వ్యక్తిత్వంలేని ఆటబొమ్మగా, నాశిరకంజాతిగా నికృష్ట జీవితాన్ని గడుపుతోంది ముస్లిం స్త్రీ. ఇస్లాంలో స్త్రీ పురుషుని ఆస్తి క్రింద జమ. అంతే కాదు ఆమె దున్నే భూమిట, ఆ భూమిపై దున్నే వాడికి సర్వాధికారాలు వున్నాయని ముస్లిం స్త్రీలకు బ్రహ్మాండమైన బ్రెయిన్ వాష్ చెయ్యబడింది.

కొరాన్ ఇస్లాంకు పరమదైవం. సాంఘిక కట్టుబాట్లకు, దైవవిశ్వాసానికి ఇస్లాం మతస్తులు ఆ గ్రంధం గీచిన గీటు దాటరు. ఇస్లాం ఒక వ్యవస్థిత మతం. ఆ మత గ్రంధం ఖురాన్ భగవంతునిచే మహమ్మదుకు పంపబడిందని ముస్లింల నమ్మిక. ఆ గ్రంధం ఆధారంతో వ్రాయబడిందే షరియాచట్టం. దానిలో ఏమాత్రం మార్పునుచేసినా అదినేరమని ముస్లింల విశ్వాసం.

ఖురాన్‌లో స్త్రీ జన్మించినదాది ఆమె జీవిత పర్యంతం ఎలానడుచుకోవాలో నీచాతి నీచంగా స్పష్టీకరించింది. వివాహంలో, విడాకులలో, వారసత్వంలో, ఆస్థిహక్కు, దత్తతలలో స్త్రీని నల్లిలా నలిపి పారేశింది. ఇక సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయపరంగా స్త్రీకినిర్దేశించిన విధులను, బాధ్యలను ఖురాన్‌నుండే తెలిసికొందామా !

"ముస్లింలు తమ బానిస స్త్రీలను చెరచుట నేరంకాదు. బానిస స్త్రీలను అమ్మినా తప్పులేదు." (ఖురా 33.25) "స్త్రీలకోసం తమ, సంపద ఖర్చు

చేస్తున్నారు కనుక వారు పురుషులకు విధేయత చూపాలి. అవిధేయుల్ని కొట్టు; దూరంగా పెట్టు; పడకమీద ఎడంగావుంచు." ఇది ఖురాన్ ఆజ్ఞ.

"పరదాతో ఒళ్ళు, ముఖం కప్పుకోవాలి; నికా ప్రకారం పురుషుడు నలుగురు భార్యలనేకాక, ఉంపుడు గత్తె లెందరినైనా కల్గివుండవచ్చు." భర్త వ్యభిచరిస్తే రాళ్ళతో కొట్టి చంపాలి. భార్య అయితే నడుంవరకు పాతి పెట్టి రాళ్ళతో కొట్టి చంపాలి. "ఇక కూతురు పుడితే అది దుర్వార్త. ఆ అవమానాన్ని భరిస్తూ కూతుర్ని ఉంచుకోవాలా, లేక మట్టిలో పాతి పెట్టాలా" (57-60) (ఆయత్) "ఆదిలో అల్లా ఏడంను పుట్టించి అతని నుండి ఏవాను స్త్రీని పుట్టించాడంటుంది". ఖురాన్, మానవ శ్రేయస్సుకు ఏ మతం పుట్టిందో ఆ మతమే స్త్రీకి ఘోరాపచారం చేసింది.

ఇస్లాం మతంలో ఆది నుండి మతమూ రాజకీయాలూ ముడిపడి వున్నాయి. "నాకు విధేయులుగా వుండేవారు దేవునికి నమ్మినబంట్లు" అనేవాడు మహమ్మద్. అలాంటి రాజ్యాధికారాన్ని మించిన దైవత్వాన్ని ఆపాదించుకొన్న చండశాసనుడు ఖొమేని. దేశ ప్రగతికి మూలమైన స్త్రీనాభ్యుదయానికి వారధి ఖొమేని. అపరమనువులాంటి ఖోమేని స్త్రీ ద్వేషి; మతదురహంకారంతో మారణహోమంచేస్తున్న మహాఘనుడు.

ఇరాన్‌లో ఇటీవల స్త్రీలపై జరుగుతున్న ఘాతుకాలు మానవత్వాన్నే వమ్ముచేస్తున్నాయి. ఇరాన్ స్త్రీలకు మత గురువు ఖోమేనీ శాశించిన నిబంధనలు చాలా హృదయ విదారకంగా వున్నాయి. స్త్రీలు మతం విధిం చిన దుస్తులనే ధరించాలని; ఆజ్ఞాపించారు. గోళ్ళకు రంగులు, బిగువైన జీనులు, పొట్టి స్కర్టు ధరించినవారిని నీతి బాహ్యులని వెక్కిరిస్తున్నారు. అలాంటివారిని ఖొమేని అనుచరులు విమానాలనుండి దింపే ప్రయత్నాలు జరిగినై. ముస్లిం మహిళలకు షా పరిపాలనకు పూర్వపు స్థితిలోకి పోవాలని ఫర్మానా జారీ అయింది. వారు వంట ఇళ్ళకే పరిమితం కావాలని, పిల్లల పెంపకం, గృహకృత్యాలకే అంకితం కావాలని శాశించారు. శరీరమంతా నల్లని ముసుగేకాక ముక్కు పైభాగాన తోలు కచ్చడాలు ధరించాలని ఆదేశించారు. కొందరు స్త్రీలు ఇది అన్యాయ మంటూ ఊరేగింపు జరిపితే మతదురహంకారులైన ఖొమేని అనుచరులు

వారిని ఆయుధాలచే కొట్టించారు; కత్తులతో, చాకులతో వారి జాకెట్లు చింపించారు. అది చాలక మత నాయకులు నల్లని గుడ్డలు నోటికి కట్టుకొని "మీ జీవితాలే కాక మీ మనస్సులు, మీ హృదయాలూ కూడా జిడ్డు పట్టినై". అనే సంకేతాలతో ఎక్కిరిస్తూ, అధిక్షేపిస్తూ ఊరేగారు.

తిరుగుబాటు దార్లను వేలసంఖ్యలో హతమారుస్తున్నాడు ఖొమేని వారిలో స్త్రీల సంఖ్య మిక్కుటంగానేవుంది. ఎదురుతిరిగిన కుటుంబాలే కూలిపోతున్నాయి. ఇరాన్‌దేశం నేడు కురుక్షేత్రమయిందని చెప్పవచ్చు. మత పవిత్రత; మతరక్షణ పేరుతో ఖొమేని అనుచరులు స్వైరవిహారం చేస్తున్నారు. విమానం దిగగానే సెక్సీ పత్రికలుంటే లాక్కొని పంపుతున్నట్లు వార్తలొచ్చినై. ఆడా, మగా కలిసి తిరిగే వ్రసక్తే లేదు. T. V. (టెలివిజన్‌లో) ఏమాత్రం ఒంపు సొంపులున్నా స్త్రీల మొహంమీద బొమ్మ నల్లగా చూపటం జరుగుతోందట, హాయిగా స్త్రీ నవ్వినా, పాటపాడినా మహా నేరమే. భార్యా భర్తలు కారులో పోతున్నా గుర్తింపు కార్డు చూపాలట. పెండ్లి కాగానే అనీమయాన్ కొచ్చి దంపతుల కింకా కార్డు పుట్టలేదట వార్ని జైల్లో పెట్టి కొరడాలతో కొట్టారట. స్త్రీ అన్న తమ్ములతో కానీ, ఆఖరికి తండ్రితో కూడా బైటికి రాకూడదట. భర్తతోకూడా ముసుగుతో మాత్రమే రావాలి. స్త్రీలు నర్సులు, టీచర్లు, డాక్టర్లు, తప్ప ఏ వుద్యోగానికి అర్హులు కానట్లు ఉద్యోగాలివ్వరు.

వ్యభిచార నిరోధం పేరుతో ఘోర శిక్షలు విధిస్తున్నారు. అనాగరికమైన రాళ్ళతో కొట్టి చంపుతున్నారు.

ఇరాన్‌లో ఖొమేని ముందు పూర్తిగా బురఖా వేసుకోమని జారీ చేశాడు. తర్వాత స్త్రీలు పదివేలమంది వూరేగినప్పుడు సైనికులచేత వారిని కొట్టించాడు. తిరిగి అభ్యుదయ వాదుల అండదండలతో బ్రహ్మాండమైన నిరసన ఊరేగింపు జరిపారు. అప్పుడు మాత్రం శరీరమంతా దుప్పటితో కప్పుకుంటే చాలు బురఖా అక్కరలేదని మార్పు చేయించాడు. అంతకు ముందున్న రాజు షా ఇతరత్రా దుర్మార్గుడయినా స్త్రీలకు కొన్ని అవకాశాలు కల్పించాడు. ఉద్యోగాలిచ్చాడు. ఉపకార వేతనాలిచ్చాడు. ఖొమేనీ కాలచక్రాన్ని వెనక్కు తిప్పాలని చూస్తున్నాడు.

ముస్లిం మహిళలు ఏనాడు సభలుపెట్టి కోర్కెలు హక్కులు అడిగిన పాపాన పోలేదు. పైగా తమ పుట్టుక, స్థాయి, స్థానం దైవదత్తమని వాదించేవారు లేకపోలేదు. తమ మతం మహోన్నతమయినదని, తాము అచ్చంగా ఖురాన్‌లో చెప్పినట్లు నియమాల్ని పాటిస్తున్నామని గర్వంగా చెప్పు కుంటారు ముస్లిం దేశాధినేతలు. అసలు ఏ దేశమైనా అభ్యుదయ కరంగా వుండా లేదా అనే దానికి గీటురాయి ఆ దేశాలలోని స్త్రీల స్థితి. దీనిని బట్టి ఆ దేశపు నాగరికతను, సంస్కృతిని మనం అంచనా వేయ గలం. ముస్లిం దేశాలలో సౌదీ అరేబియా, ఇరాన్‌లు పెద్దవి. కనుక ఆ దేశాలలో ఆచారాలను ముఖ్యంగా లెక్కలోకి తీసుకోవాలి. అలాంటి కొన్ని మచ్చుతునకలు చూద్దాం. ఈ మధ్య ఇరాన్‌లో ఇద్దరు స్త్రీలను ఇద్దరు పురుషులను లైంగిక నేరాలు చేశారని ఇస్లాం మతాదేశ ప్రకారం రాళ్ళతో కొట్టి చంపారు.

పాకిస్తాన్‌లో స్త్రీలు టెలివిజన్‌లో పాటలు పాడరాదని ఆర్డరు జారీ అయింది. ఇస్లాం మతానికి హాకీ ఆటకు సంబంధమేమోగానీ పాక్‌లో జాతీయ మహిళా హాకీ క్రీడోత్సవాలను నిషేధించారు. ఇది మతాధికారుల ఆదేశ మన్నారు. పూర్వం పొడవాటి గౌనులు, మోకాళ్ళ క్రింది వరకు బ్లౌజులు ధరించి పురుష ప్రేక్షకులు లేకుండా ఆడేవారు. హాకీ దుస్తులు శరీరపు ఒంపు సొంపులు ప్రదర్శిస్తాయని, అందువల్ల నిషేధించామన్నారు.

భర్తతో తప్ప, సౌదీ, ఇరాన్‌లలో స్త్రీ ఒంటరిగా వీధిలో తిరగాడటం నేరం. బురఖా లేని స్త్రీ టాక్సీ ఎక్కకూడదు. వ్యభిచార నిరోధం పేరుతో ఘోర శిక్షలు వేస్తున్నారు. సౌదీ అరేభియాలో రాజవంశపు స్త్రీ సామాన్యుణ్ణి పెళ్ళాడింది. అతనొక పెద్ద సైన్యాధికారి. ఇద్దరినీ రాళ్ళతోకొట్టి చంపమని కోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది. ఆ పిల్లతాత ప్రాధేయపడితే ఆమెను రాళ్ళతో కాకుండా కాల్చి చంపారు; అతన్ని రాళ్ళతో కొట్టి చంపారు.

ఇటీవల ఇస్లాం దేశాలలో ముస్లిం స్త్రీలు సినిమాలు చూడరాదని నిషేధిస్తూ ఉత్తరువులు జారీ చేశారు. ఆగస్టు రెండు 81న పాక్ స్త్రీలు సినిమాలు చూడరాదని ఫర్మానా అమల్లోకి వచ్చింది. అలాగే మహా రాష్ట్రలోని జల్‌గాన్‌లో ఫర్మానాను త్రోసిపుచ్చి సలీమ్, రెహనాషేక్ అనే

బీద దంపతులు సినిమా చూచివచ్చారని ముస్లిం గూండాలు వాళ్ళ ఇంటిపై దాడిచేసి ఇద్దర్నీ చావచితక కొట్టారు. ఇలాంటివి లెక్కకు రానివి ఇంకా కోకొల్లలుగా ఉన్నాయి.

ఇరాన్‌లో గత మూడేళ్ళుగా మత పరమైన విప్లవంవల్ల స్త్రీలకు ఉనికి నశిస్తుంది. ఉద్యోగినుల సంఖ్య చాల తగ్గిపోయింది. తప్పనిసరిగా బురఖాతోనే స్త్రీలు ఆఫీసులకు రావాలి. విశ్వవిద్యాలయాలు, స్కూళ్ళు తెరుస్తున్నారు. కాని స్త్రీలకు విద్యావకాశాలు పూర్తిగా దెబ్బతినగలవని ఊహిస్తున్నారు. విద్యా, ఉద్యోగావకాశాలు స్త్రీలకు కావాలని అడిగే ధైర్యం ఎవరికీ లేని పరిస్థితి వచ్చింది. తమకు దేశంలో, సమాజంలో ప్రాముఖ్యత లేదని వాపోతొంది స్త్రీలోకం. తాము తిరుగుబాటులో పాల్గొన్నా, ఫలితం శూన్యమయిందని నిరాశా, నిస్పృహలతో విలవిల్లాడిపోతున్నారు. "మీ భర్త కోసం, బిడ్డలకోసం త్యాగాలు చెయ్యాలని ప్రబోధిస్తున్నారు ముల్లాలు, షాను పడగొట్టిన దాది స్త్రీల వస్త్రధారణపై ఆంక్షలు విధిస్తూ, ఇప్పుడు గడువును నిర్ణయించడంపై ప్రపంచమంతా నిరసన తెలియజేయాలి.

పదమూడు వందల ఏళ్ళనాటి ఆచారాలను, ఈనాడు అమలు పర్చటం సమంజసం కాదు. కాలం దొర్లిపోతోంది. ప్రపంచంలో ఎన్నో మార్పులొచ్చాయి. ఎన్నో మూఢ విశ్వాసాలు పటాపంచలయినాయి. అటువంటప్పుడు తనను తాను రక్షించుకోలేని జీవిగా స్త్రీని భావించి ఆమెను అదుపులో పెట్టబూనటం అవివేకం అవుతుందేమో! ఈ ఇబ్బందుల్ని ముస్లిం స్త్రీలు అధిగమించగలరని భావిద్దాం. దానికి సోదర దేశాల స్త్రీ పురుషులు తమ సహాయ, సహకారాల నందివ్వగలరని ఆశిద్దాం.

* తన జీవనం కోసం, రక్షణకోసం, సుఖంకోసం, సంఘంలో మర్యాద కోసం భర్తమీద ఆధారపడవలసి రావడంవల్ల స్త్రీ తన స్వేచ్ఛనూ, శరీరారోగ్యాన్నీ, తన కండరాల్ని పోగొట్టుకుంటోంది.

రష్యాలో మహిళోద్యమం

ఒకనాడు బానిసత్వంలో, అంధకారంలో మగ్గిపోయిన సోవియట్ ప్రాచ్య ప్రాంత మహిళల సమస్యలు దరహం మీద పరిష్కృత మయినాయి. జాతీయార్థిక వ్యవస్థలో క్రియాశీలక పాత్ర వహిస్తున్నారు స్త్రీలు. సామాజికంగా ఉపయుక్తమైన పనిలో మహిళల భాగస్వామ్యం పెరిగింది, పారిశ్రామిక, విద్యా సంస్థలను నిర్వహిస్తున్నారు. సుప్రీం సోవియట సభ్యుల్లో, పరిశోధకుల్లో మూడోవంతు మహిళలున్నారు. అనేక మంది మహిళలు ఉన్నత ప్రభుత్వ పదవులేకాక బాధ్యతాయుత కర్తవ్యాలను నిర్వహిస్తున్న మాటనిజమే. కాని సోవియట్ మధ్యాసియా ప్రాంత మహిళల అభివృద్ధికి వారి చారిత్రిక, మానసిక, కుటుంబ సమస్యలు ఆటంకంగా ఉన్నాయి. వారి బురఖా అంచు కొంచె మాత్రమే తొలగింది. వారున్న సమాజం మార్పును తీవ్రంగా నిరోధిస్తున్నది. మొత్తంమీద, మహిళల అసమానతకు మూలమైన సామాజిక పరిస్థితులను సంస్కరించుకున్న మాటవాస్తవమే. అయినా, రష్యన్ మహిళలను వేధిస్తున్నదీ, బాధిస్తున్నదీ ఒక్కగా ఒక్క విషయం ఉందనే అంశాన్ని విస్మరించరాదు.

నేడు రష్యన్ మహిళలు ఇంటా, బైటా పని చెయ్యక తప్పటం లేదు. వారి పని కాలం పెరిగింది. వారిలో అలసట, ఆవేదన పెరిగాయి. ఇంటి పనిలో పురుషులు పాల్గొనరు. స్త్రీలు మాత్రం ఉద్యోగం చెయ్యాలి; పిల్లల్ని కనాలి, వారిని పెంచాలి; పైగా రాజకీయ కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనాలి. ఇంటి పని పూర్తిగా వారే చెయ్యాలి. నిర్ణాయక స్థానాల్లో స్త్రీలు కొద్దిమందే వున్నారు. కేంద్ర కమిటీలో 5 గురు మాత్రమే స్త్రీలున్నారు. విప్లవం తేవటానికి స్త్రీలు ఎంతో తోడ్పడ్డారు. నేటి మహిళలు ఆర్థిక విప్లవంతో పాటు సాంస్కృతిక విప్లవం కూడా వాంఛిస్తున్నారు.

పితృస్వామ్య వ్యవస్థ మౌలికంగా మారాలని వారు కోరుకుంటున్నారు. ఇప్పటికీ స్త్రీల సమస్య అంత ప్రాముఖ్యత కలది కాదని పురుషులు వాదిస్తుంటే వారి జీవితంలోని ముఖ్య సమస్యలు పరిష్కరింపబడలేదని స్త్రీలు వాపోతున్నారు. ఇంటిని అంటి పెట్టుకొని వుండకపోయినా, ఇంటి పనికి స్త్రీలే బాధ్యులు. పురుషులు సుఖంగా కూర్చుని స్త్రీల చేత

గట్టిగా పనిచేయిస్తున్నారు. పైగా స్త్రీలను అధికార పదవుల్లోకి రానివ్వరు; వారిని ద్వితీయ శ్రేణిలోనే వుంచటం జరుగుతోంది ఈ నాటికీ. స్త్రీలు అనేక ఇబ్బందులకు లోనైనా పురుషులతో పోటీ పడుతున్నారు. హెచ్చు మంది స్త్రీలు తక్కువ నైపుణ్యం, ఎక్కువ శారీరక కష్టం, కొద్ది వేతనాలు గల వుద్యోగాల్లో ఆసక్తి లేకుండా పనిచేస్తున్నారని ఫీగా బ్లేఖర్ (FEIGA BLEKHER) ఒక కరపత్రం 1982 లో రాసి రహస్యంగా లెనిన్ గ్రాడ్ నుండి ఫ్రాన్సుకు పంపింది.

ఫ్యాక్టరీల్లో, పొలాల్లో పనిచెయ్యటమే కాక ఈనాడు రష్యన్ మహిళ వారానికి 30 గంటలు కుటుంబం కోసం, పిల్లల కోసం పనిచేస్తున్నది. ఇది ఒక రకపు సామాజిక అసమానత్వం; దోపిడీ కూడా అని ఫీగా బ్లేఖర్ రాసింది. ఇంటా బైటా పనివల్ల వాళ్ళు తమ పిల్లల్ని సరిగా చూడలేక పోతున్నారు. అందువల్ల జననాల రేటు తగ్గుతున్నది; విడాకుల సంఖ్య పెరుగుతున్నది; స్త్రీలు రాజకీయాలపై విముఖత చూపుతున్నారు. వారికి సామాజిక సమానత్వం రావాలంటే ఇంట్లో చాకిరీకి పిల్లల్ని పెంచటానికి పట్టేకాలాన్ని కూడా లెక్కలోనికి తీసుకొని సమానమైన పని గంటలు నిర్ణయించాలి. అంతేకాక, విశ్రాంతి, స్వేచ్ఛగా వినియోగించుకొనే సమయం మొదలగు విషయాలలో, కుటుంబ బాధ్యతలను నిర్వర్తించటంలో సతీపతుల మధ్య న్యాయమైన పంపిణీ జరిగితేనే స్త్రీ యొక్క స్థానం మెరుగు పడుతుంది. దీనికి ముందుగా పురుషుని పరిస్థితిని కూడా మార్చాలి. "ఇది కేవలం స్త్రీల సమస్య కాదు; మానవాళి సమస్య అని భావించాలి" అని ఆమె విపులీకరించింది.

స్వేచ్ఛగా వాడుకునే సమయం అంటే విద్యుక్త ధర్మాలను నిర్వహించే కాలం కాదన్న మాట. తను తనకే చెందివుండాలి. వ్యక్తికున్న స్వేచ్ఛకు ప్రకటన రూపంగా వుండేది స్వేచ్ఛా సమయం. తన వ్యక్తిత్వం యొక్క అభివృద్ధికి, ఆమె విశ్రాంతికి, తను స్వేచ్ఛగా వుండటానికి కొంత సమయం కావాలి. అది లభించక వారు ఉక్కిరి బిక్కిరి అవుతున్నారు. అది లేనందున సామాజిక అసమానత్వంగా వారు బాధపడుతున్నారు. 15.7% స్త్రీలకు అసలు స్వేచ్ఛా సమయమే లేదని, స్త్రీ కన్నా రెండు రెట్లు 'ఫ్రీటైం' పురుషుడు పొందుతున్నాడని, స్త్రీ వయస్సు పెరిగే కొద్ది స్వేచ్ఛా కాలం

తగ్గుతోందని, ఆమెకు 30-39 సం॥ వచ్చేనాటికి అది మృగ్యమవుతోందని వారు వాపోతున్నారు. కుటుంబం ఏర్పడగానే స్త్రీ పురుషుల నడతలో తేడాలుంటున్నాయి. ఇంటి పని అంతా తల్లి మీద పడుతోంది. నిద్రకాలం తప్పితే పనిలేని మిగతా కాలమంతా తండ్రి వినోదాలకూ, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలకూ, పది మందితో తిరగటానికి వాడుకుంటాడు. స్త్రీకి మాత్రం విశ్రాంతి లేమివల్ల సామాజిక, సాంస్కృతిక జీవితం కరువై పోతోంది.

ఇంటా బైటా వారానికి రష్యన్ మహిళ 80-85 గం॥ పనిచేస్తున్నది. అంటే ఆమె పని భారం 15% హెచ్చు. గత 45 ఏళ్ళలో ఆమె పనికాలం ఇంకా పెరిగింది. పిల్లల్ని బస్సు లెక్కించడం, చిన్న పిల్లల్ని కిండర్ గార్టెన్ స్కూళ్ళకు తీసుకెళ్ళటం, రావటం, కూరగాయలు, రేషన్ వస్తువులు తేవడం ఇతర బండచాకిరి వీటిలో ఆమె సతమత మవుతోంది. తన్ను గురించి ఆలోచించు కోవడానికిగాని, తను చేసే పనికి అర్థం వుంటుందా లేదా అని తలపోయడానికిగాని తనకు అవకాశం లేదని బాధపడుతోంది. కనుక అలాంటి స్త్రీ సహచర్యాన్ని పురుషుడు అభిలషించడం జరగదు. దీనివల్ల పురుషులు తమ కాలాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోలేక పోతున్నారు. స్త్రీ పురుషుల అసమానత్వం మీద ఆధారపడివున్న పరిస్థితినే కొనసాగిస్తున్నారు. ముఖ్యంగా కార్మిక కుటుంబాల్లో 30-40 ఏళ్ళ మధ్య వయస్కులైన పురుషుల తాగుడెక్కువయింది. పిల్లల ఖర్చుకుకూడా ఇవ్వకుండా వారు డబ్బును దుర్వినియోగం చేస్తున్నారు. వారి కుటుంబ జీవితం రంగు, రుచి, వాసన లేక విసుగుతో నిండి వుంటున్నది. వారిలో కొంత మంది ఓడ్కా అనే నాటు సారా త్రాగటంమరీ విపరీతమయింది. వారితో కాపురాలు చెయ్యలేక అనేక మంది కుటుంబ విచ్ఛిత్తి కోరుతున్నారు. భరణానికి వేసే ప్రతి 5 దావాల్లో 4 త్రాగుడు కేసులేనని లెక్కలు తేలాయి.

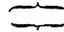
" ఇంటి పని లేక బైటి పనా ? కొంత ఇంటి పని, కొంత బైట పనా? మేము ఏంచెయ్యాలి?" అని ఘోషిస్తున్నారు వారు. ఇంటా బైటా చేసే మొత్తం పనిగంటలు లెక్కలోకి తీసుకోవాలని అలజడి చేస్తున్నారు. రష్యన్ మహిళ అత్యద్భుత శక్తి కలదిగా సంచరించడమే ఆమెకు ప్రాణ సంకట మయింది నేడు. వాస్తవానికి ఆమె కూడా మామూలు మానవవ్యక్తి. మనిషి మోయగల బరువు మాత్రమే ఆమె సహించగలదు.

పూర్తికాలం వినియోగించే కార్మిక స్త్రీగానూ, తల్లిగానూ, గృహిణిగానూ, పని చెయ్యలేమని వారు పోరాడుతున్నారు.

"నా భర్త తాగుతాడు, నా భర్త చెడిపొయ్యాడు,నా భర్త ఇంటి పనిలో సాయం చెయ్యడు" లాంటి ఆరోపణలలో స్త్రీలే విడాకులు కోరుతున్నారు రష్యాలో. ఈ సమస్యలు రష్యాకు మాత్రమే ప్రత్యేకం కావు. కాని ఇవి అక్కడ పరిష్కరించటానికి కష్టసాధ్యంగా వున్నట్లు క్రిష్టియన్ సైన్సు మానిటర్ ప్రచురించింది 1982 లో.

బాలికలు ఇంటి పనిలో బాగా సాయపడుతున్నారని, బాలురు ఏమీ పట్టని మనుష్యులుగా తయారయి అందువల్ల తరువాత జీవితంలో కుటుంబం మీదనో మరొకరిపైనో ఆధారపడి జీవించే స్థితికొస్తున్నారని సోవియట్ రష్యా అనే పత్రికలో ఒక స్త్రీ వ్రాశింది. ఆఫీసు పని కాగానే స్త్రీలు సరుకులు తేవటం, రాత్రి వంటచేయుటం ఇంటిపని అంత వారే చేయాలి. అంటే ఆమె ఇంటిపని చేసేకాలం 6 గం॥లు పడుతోందని లెక్క తేలింది.

మాకు ఇంటి పనికాలం తగ్గాలి. గృహ కృత్యాలకు పురుషులు సాయం చెయ్యనివి, లేదా ప్రభుత్వం ఇంటా బైటా చేస్తున్న మా పని కాలాన్ని లెక్కకట్టాలి అని ఆందోళన చేస్తున్నారు. నిజమైన సోషలిస్టు దేశమైనప్పుడు ప్రభుత్వం ఈ విషయంలో ఎందుకు పట్టించుకోవడం లేదు? "ఇది ప్రభుత్వానికి ఇష్టం లేకనా, అర్థంకాకనా?" అనే అంశం మిత్రరాజ్యాలకూ, స్వేచ్ఛా ప్రియులకు అర్థం కావడం లేదు.

* "స్త్రీలను కనిపెట్టివుండాలి. వాళ్ళు తండ్రులను, కొడుకులకును, సోదరులను కూడా చెడగొట్టగలరు. ఏ మగాడైనా ఆమె కిష్టమే. స్త్రీలు సోమరిపోతులు; వినయంలేని వారు; అబద్ధీకులు". - మనువు.

ఫ్రాన్సులో స్త్రీ విమోచనోద్యమం

రెండు ప్రపంచ యుద్ధాలలో పోరాడి, అశేష త్యాగాలుచేసి, గొప్ప రాజకీయ చైతన్యం గల ఫ్రెంచి స్త్రీలకు 1944 లో ఓటు హక్కు వచ్చింది. వారి జీవిత గాధలు, బాధలు వర్ణనాతీతం. ఎన్నో రంగాలతో అభివృద్ధి చెందిన ఫ్రాన్సులో వివాహిత స్త్రీ హక్కులు మహా దారుణంగా వుండేవి. వారి చీకటి జీవితం దుర్భరబాధలతో మిళితమై వుండేది. వారి పోరాటాలు, త్యాగాలూ అశేషం. నెపోలియన్ ధర్మ శాస్త్రం ప్రకారం కాని, ఇంగ్లీషు శాసనాలవల్లకాని 1800 వరకు వివాహిత స్త్రీ ఆస్థిమీద, ఆమె సంపాదనమీద, ఆమెకు వారసత్వంగా వచ్చిన ఆస్థి మీద ఆమెకు ఏ మాత్రం హక్కులేదు. హక్కులన్నీ భర్తకుండేవి.

ఆమె కోర్టులో సాక్ష్యం చెప్పటానికి వీలులేదు. ఆమె దావా వెయ్యటానికి హక్కు లేదు; ఆమె మీద ఎవ్వరూ దావా వెయ్యరాదు. పిల్లలు ఎక్కడ వుండాలి, ఎలా విద్య పొందాలి అనేవి తండ్రి ఇష్టప్రకారం జరగాలి. వివాహంతో పాటు ఆమె ఆస్థిపై సర్వాధికారాలు భర్తకు చెందుతాయి. భర్త అనుమతి లేనిదే భార్య వస్తువులు కొనరాదు; అమ్మరాదు. ఇతరులతో ఎలాంటి కంట్రాక్టు చేసుకొనరాదు. తనుకన్న పిల్లలపై పూర్తి యాజమాన్యం భర్తదే. విధవరాలు పెళ్ళాడ తలిస్తే చనిపోయిన భర్తయొక్క బంధువుల యొక్క నిర్ణయం లేక ఆదేశం ప్రకారం పిల్లల సంరక్షకత్వం వుంటుంది. 1880 కి పూర్వం ఫ్రెంచి మహిళకు విడాకులకు అవకాశం లేదు.

భార్య వ్యభిచరిస్తే రెండు సంవత్సరాలు కఠిన జైలు శిక్ష వేసేవారు; భర్త ఉంపుడు గత్తెను ఇంట్లో వుంచితే జరిమానా మాత్రం వుంటుంది. తల్లి హక్కుల గురించి ఫ్రాన్సులో, ఇటలీలో స్త్రీలు పోరాటాలు నడిపారు. నెపోలియన్ ధర్మశాస్త్రంలోని 340 ఆర్టికల్ మీద — అక్రమ సంతానం గురించి — ఫ్రాన్సులో పోరాటం సాగింది. ఫ్రెంచి విప్లవ కాలంలో తండ్రి యెవడో తేల్చి తల్లికి భరణం ఇప్పించటానికి శాసనం పుట్టింది. కాని నెపోలియన్ ధర్మంశాస్త్రం ప్రకారం అక్రమ సంతానపు తండ్రి యెవడో తేల్చనక్కరలేదు. కాని 341 ఆర్టికల్ ప్రకారం ఆ సంతానపు తల్లిని నిర్ణయించాలి. ఇది ద్వంద్వ నీతి కాదనగలమా ? దీనికి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమకారులు పోరాడారు. ఫ్రాన్సులో వేశ్యల శరీరాలను ప్రత్యేక

వైద్యుల చేత పరీక్షలు చేయించటం, వారిని అధికారులు వేధించటం పరిపాటయింది.

ఫ్రాన్సులో లైంగిక వివక్షను వ్యతిరేకించటానికి స్త్రీలు వ్యక్తిగతంగాను, ఉద్యమాల ద్వారాను పోరాడారు. 1881 లో తమ హక్కుల పిటీషన్ పార్లమెంటుకు పంపారు. 1882 లో స్త్రీలను బ్యాంకు ఎకౌంట్లు పెట్టుకోనిచ్చారు. !886 లో ఆమె జీవితంపై హక్కు భర్తదేనంటూ పింఛను సౌకర్యం మాత్రం ఆమె కిచ్చారు. స్త్రీలు తమ జీతాల మీద వారికే హక్కు వుండాలని, దానికి భర్తల అంగీకారం అక్కరలేదని వాదించారు. .891లో కొత్త శాసనాలు వచ్చాయి. దానిలో భర్త ఆస్థికి భార్య వారసురాలయింది. 18 3 లో తమ ఆస్తిని తామే నిర్వహించుకోవచ్చనే చట్టం వచ్చింది.. 1907 లో వేతనాల మీద స్త్రీకి ఆధిపత్యం ఇచ్చారు.

ఫ్రెంచి విప్లవ ప్రభావంవల్ల స్త్రీలను అణచివేసే, సిద్ధాంతాలను నిరసిస్తూ మేరీవాల్ స్టోనుక్రాఫ్టు "స్త్రీల హక్కుల సమర్థన" అనే పుస్తకం రాసింది. ఉదారవాద సోషలిష్టులవల్ల స్త్రీ విమోచనోద్యమం బలపడింది. వారు పురుషులతో పాటు స్త్రీ సమాన హోదాను పొందితేనే సామాజికాభ్యుదయం సంభవిస్తుందన్నారు. కాని మానవుడంటే పురుషుడేనని చెప్పారు. 1791 లో 'ఒలింపెదా జార్జస్" స్త్రీల హక్కుల ప్రకటన పత్రం రాసింది.

మొదటి ప్రపంచ యుద్ధానికి పూర్వం ఫ్రెంచి స్త్రీలు ఓటుకోసం మహజర్లు పెట్టుకున్నారు. జార్జి ఇలియట్, ఫ్లారెన్సు నైటింగేల్, రోజా లగ్జంబర్ లాంటి సుప్రసిద్ధులు గృహిణుల పరిస్థితి మెరుగు పర్చటానికి ప్రయత్నించారు. అనేక ప్రతిఘటన లొచ్చాయి. కారణం – ఫ్రాన్సులో నగరాలు తక్కువ. కేథలిక్కు మతవ్యాప్తి బాగా వుంది. ఉద్యమకారులు కార్మికోద్యమానికి ప్రాధాన్యత నిచ్చుటచే విమోచనోద్యమం చల్లబడింది.

1860 లో స్త్రీ ఉద్యమకారులు స్త్రీకి ఉన్నత విద్య కావాలని అలజడి చేశారు. తర్వాత బాలికలకు పాఠశాలలు తెరిచారు. కాని సిలబస్ వేరుగా వుండేది. 1880 లో స్త్రీలకు యూనివర్సిటీలలో ప్రవేశార్హత ఇచ్చారు. కాని స్త్రీలకు డిగ్రీలు ఇవ్వకుండా సర్టిఫికేట్లు మాత్రమే ఇచ్చేవారు. 1892 లో

స్త్రీలను రాత్రిళ్ళు పనిచేయువద్దని శాసనం పెట్టారు. దానిని సమానత్వ దృష్టితో వ్యతిరేకిస్తూ స్త్రీ విమోచనోద్యమం పోరాటం నలిపింది. తిరిగి విద్య, కుటుంబ శాసనాలు, పిల్లల సంరక్షణ, ఉద్యోగం, ఉన్నత వృత్తులలో ప్రవేశార్హత లాంటివి కొంతవరకు సాధించింది.

1975 లో గర్భస్రావం స్త్రీ ప్రాణాపాయ స్థితిలో మాత్రమే చేయ వచ్చని చట్టం చేశారు. జన్మ నిగ్రహ సాధనాలు వాడడాన్ని కొంత మంది స్త్రీవిమోచనోద్యమకారుల వ్యతిరేకించారు. పురుషులు స్త్రీలను వాడుకోవటానికి ఇదొక మార్గమని నిరసించారు. ఫ్రానులో జన్మనిగ్రహ సాధనాల వ్యతిరేక శాసనం 1974 లో రద్దయింది.

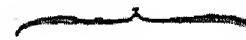
1792 లో పరస్పర సమ్మతిమీద విడాకుల చట్టం వచ్చింది. నెపోలియన్ ధర్మశాస్త్రం ప్రకారం 1816 లో వ్యభిచారం, హింస, ఘాత వుంటేనే విడాకులు కోరవచ్చు. స్త్రీల యొక్క లైంగిక నడత విషయంలో మహిళో ద్యమం అంతగా పట్టించుకోలేదు. ఆస్తి హక్కుల విషయంలో, కుటుంబంలో ఆమె స్థానం విషయంలో పోరాటం జరిపారు. సమాజంలో మార్పు, సంస్కరణాభిలాష కలిసి మహిళోద్యమానికి పనిచేసినాయి.

విద్యవిషయుపై స్త్రీలు తక్కువ మేధస్సు కలవారని వాదనలొచ్చినాయి. స్త్రీలకు గృహ సంబంధమైన విద్య చాలునన్నాడు రూసో. స్త్రీలకు తక్కువరకపు విద్యవుండాలని సోషలిస్టుల సైతం వాదించారు. ప్రోధన్ (Provdhan) అంత వాడు స్త్రీ యొక్క మేధాశక్తి, నైతిక విలువ పురుషుని శక్తియుక్తుల్లో మూడోవంతు అన్నాడు. 1880 లో ఫ్రెంచి విద్యామంత్రి నిర్బంధ విద్యను స్త్రీలకు ప్రవేశ పెట్టాడు. స్త్రీ విద్యవల్ల పిల్లలకు, భర్తకూ ఉపయోగమని మంత్రి అయిన జూలెన్ ఫెర్రి చెప్పాడు.

ఫ్రెంచి మహిళ పోరాటంలో ముఖ్యమైనది ఓటుకోసం పోరాటం. ఫ్రెంచి విప్లవం పురుషులకు మాత్రమే ఓటు తెచ్చింది. మేడమ్ రోలెండ్, మేడమ్ డీష్టేల్ ఆడవాళ్ళకు ఓటు కావాలని రాజ్య సభకు విజ్ఞప్తి చేశారు. తత్ఫలితంగా రోలెండ్ మరణశిక్షకు పాలయింది. 1792 లో నెపోలియన్ కాలంలో డీష్టేల్ దేశం నుండి పారిపోయింది.

1830 లో మేడమ్ హెర్బినో పత్రికపెట్టి స్త్రీలకు ఓటు కావాలని ప్రచారం చేసింది. 1848 విప్లవంలో ఉద్యమం పుంజుకుంది. మహిళా

సంఘాలను, క్లబ్బులను 1848 లో నిషేధించారు; స్త్రీలు విప్లవంలో విరివిగా పాల్గొన్నారు. 1851 లో పియరీలెరోక్సు కనీసం మున్సిపాలిటీ లలోనైనా స్త్రీలకు ఓటు ఇవ్వమని బిల్లు పెట్టాడు. రాజ్యాంగం ప్రకారం ఉభయులకూ హక్కుందని జార్చరారూస్ వాదించింది. 1860 లో కోర్టు తీర్పులో పురుషుడికి ఓటు ఇచ్చి స్త్రీకి లేదన్నారు. హ్యూబర్టైన్ ఆక్లెర్టు స్త్రీలకు ఓట్ల సంఘం పెట్టింది. 1901 లో దిగువ సభ పాస్ చేస్తే ఎగువ సభ అటకాయించింది. పన్నులు చెల్లించవద్దని గోలచేశారు. స్త్రీలు. 1929 నాటికి ఓట్ల సంఘంలో లక్షమంది చేరారు. చివరికి 1944 నాటికి ఇవ్వక తప్పలేదు. ఇన్ని సంవత్సరాలు ఇంత అలజడి జరిగితే అప్పటికి ఆ పని జరిగింది. అసహనంగల పురుష ప్రపంచం స్త్రీలపై చూపే నిరాదరణకు ఇది నిదర్శనం. ఈ కష్టాలు భారత స్త్రీలు పడలేదు. కనుకనే ఓటు హక్కు, దాని విలువ మనకింకా తెలియక పోవటంలో ఆశ్చర్యం లేదు.

"స్త్రీలను బలవంతంగా చెప్పుచేతల్లో వుంచాలను కుంటే కష్ట సాధ్యం. వాళ్ళు వ్యభిచరించగలరు. వాళ్ళను బాధకలుగని పద్ధతిలో కంట్రోలు చెయ్యాలి". — మనువు

" ఇల్లు శుభ్రంగా వుంచటం, వంట, అంట్లు తోమటం, గుడ్డలుతకటం, పిల్లల్ని పెంచడం, ఇంటి ఖర్చు వాడటం, పుత్ర జననంకోసం, మంచి భర్త కోసం, ఈ భర్తే ఏడు జన్మల్లో భర్తగా కావాలని కోరుకోవడం, తన అయిదో తనం కోసం ప్రార్థించడం, భర్తకు పూర్ణాయుర్థాయం కావాలని దేవతలకు వ్రతాలు చేయడం స్త్రీ ధర్మాలు". — మనువు

బ్రిటిష్ స్త్రీల ఉద్యమం

తమకు ఓటు హక్కు కావాలని, తమకు ఆర్థిక హక్కులు ఇవ్వాలని, రాజకీయాలలో ప్రవేశార్హత కలిగించాలని బ్రిటిష్ స్త్రీల పోరాటం, త్యాగాలు, కష్టాలు అన్నీ ఇన్నీ కావు. సంవత్సరాల తరబడి, వేల సంఖ్యలో విద్యకోసం, ఉద్యోగాల కోసం, తమ ఉనికి కోసం, విడాకుల హక్కుకోసం వారు పడ్డ పాట్లు వింటుంటే సభ్యమానవ లోకం కలవరపడుతుంది, స్పందిస్తుంది.

ఇంగ్లండులో వయోజన ఓటుకోసం 1825 లో విలియం థాంసన్ కరపత్రం వేశాడు. 1832 లో కొన్ని సంస్కరణలు వచ్చాయి కాని, స్త్రీకి ఓటు హక్కు రాలేదు. పురుషుడికి మాత్రమే ఇచ్చారు. 1832 లో హెన్రీ హంట్ అవివాహిత స్త్రీకి ఓటు హక్కు ఇవ్వాలని పార్లమెంటుకు పిటీషన్ పెట్టాడు. దాని తర్వాత ఆందోళన ప్రారంభమైంది. అది విక్టోరియా రాజ్యం చేస్తున్న రోజులు. 1838 ఛార్టిష్టు ఉద్యమంలో (కార్మికోద్యమం) స్త్రీలకు ఓటు హక్కు కావాలని 'డిమాండ్' చేశారు. 1847, 1851, 1865 లలో పిటీషన్లు పెట్టారు. జాన్ స్టూవార్టుమిల్ స్త్రీకి ఓటు ఇవ్వాలని తన పార్లమెంటు ఎన్నికల ప్రణాళికలో పేర్కొన్నాడు. 1869 లో పన్నుకట్టే స్త్రీలకు మున్సిపల్ ఎన్నికలలో ఓటు వచ్చింది. 1869-70 ఓటు కోసం పెట్టిన బిల్లు వీగి పోయింది. స్త్రీలు లిబరల్, కన్సర్వేటివ్ పార్టీలలో చేరి పని చేశారు. 1897 లో మళ్ళా బిల్లు పెడితే అది ఆమోదించ బడలేదు. ఇక లాభంలేదని ప్రత్యక్ష చర్యలకు దిగారు.

190 లో ఎమిలిన్ పేంక్ హర్స్ట్ (Emmeline Pank Hurst) స్త్రీల సామాజిక రాజకీయ సంఘం (Women's Social & Political Union) అనే సంస్థ పెట్టింది. స్త్రీలకు ఓటు కావాలనే ఉద్యమం ఎడల ప్రజల దృష్టిని పడేది ఏదయినా ఇందులో చేరి చేపట్టవచ్చని ఆమె తీర్మానించింది. స్త్రీల ఓట్ల సంఘాల జాతీయ ఫెడరేషన్ (నేషనల్ యూనియన్ ఆఫ్ ఉమెన్స్ సఫరేజి సొసైటీ) నిమిత వాదులు స్థాపించారు. ఎమిలిన్ పార్లమెంటు వాకిట్లో పెద్ద పెద్ద మీటింగులు పెట్టింది. పురుషుల రాజకీయ సభలను విచ్ఛిన్నం చేసింది. సంఖ్యాబలాన్ని వాడింది. ఉదాసీనతకన్నా ద్వేషమైనా సరేనంది. ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తెచ్చింది. హింస పెరిగింది. ఆందోళన కారుల్ని ప్రభుత్వం అరెస్టు చేసింది. మొదటి కేసులో క్రిష్టబెల్,

యానికెని, ఎమిలిన్ ముద్దాయిలు. వారు పన్నులు చెల్లించలేము. జైల్లో పెట్టారు. ఉద్యమం పత్రికల్ని ఆకర్షించింది. పెథిక్ లారెన్సు ఉద్యమాన్ని బలపరిచాడు. పోష్టు బాక్సుల్ని స్త్రీలు తగుల బెట్టారు. ఆఫీసుల్లో బాంబుల్ని పెట్టారు. ట్రాములకు అడ్డం పడుకున్నారు. మంత్రుల కార్లకు అడ్డం పడుకున్నారు.

ఈ సంఘం ఎత్తుగడల విషయంగా మళ్ళీ చీలింది. తీవ్రవాదులు ఉద్యమాన్ని ఉధృతం చేశారు. భవనాలకు తమను సంకెళ్ళతో కట్టి వేసుకున్నారు. చర్చిల్‌తో సహా రాజకీయ నాయకులపై దాడి చేశారు వ్యక్తిగతంగా. 1914 లో 7 నెలలలో 107 భవనాలను తగుల బెట్టారు. రైల్వే స్టేషన్లకు నిప్పు అంటించారు. మ్యూజియంలలో విలువైన వస్తువుల్ని ధ్వంసం చేశారు. రోడ్లమీద దావిక్రం పోశారు. ప్రభుత్వం స్త్రీ విప్లవ కారుల్ని దారుణంగా హింసించింది. ఉద్యమాన్ని కౄరంగా అణచి వేసింది. జైలు శిక్షల కాలపరిమితిని పెంచింది. జైళ్ళల్లో నిరాహార దీక్ష చేపట్టారు ఉద్యమకారులు. వారికి ముక్కులో నుండి ఆహారాన్ని ఎక్కించారు. ప్రజలు దిగ్భ్రాంతి చెందారు. Cat & Mouse Act తో ప్రాణాపాయ స్థితిలో వారిని విడిచిపెట్టి మళ్ళా అరెస్టు చేసేవారు.

స్త్రీలకు ఓటు వద్దనే సంఘాలు వెలిశాయి. హంఫ్రీవార్డు అనే ఆమె నాయకత్వం వహించింది. 1905–12 మధ్య ఇది చర్చనీయాంశం అయింది. మొదట ప్రపంచ యుద్ధం శాంతియుతమై 1919 లో స్త్రీకి ఓటు హక్కు వచ్చింది. అప్పుడే ఇండియాలో కూడా స్త్రీకి వచ్చింది. వారి త్యాగ ఫలితంగా, అయాచితంగా మనకు లభించిన ఓటుహక్కు అనన్య సామాన్యం అనక తప్పదు. 1832 లో ఓటుకోసం పురుషులు కూడా బ్రిటనులో ఇంత ఉద్యమం సాగించారనేది నిజం.

ఇలాంటివే ఇంగ్లీషు స్త్రీలు మరికొన్ని హక్కులు కష్టపడి తెచ్చుకున్నారు. ఇంగ్లండులో మిస్. బస్ నార్తు లండన్ స్త్రీల పాఠశాల కాలేజియట్‌లో పెట్టింది. మిస్. బీల్ చెల్టెన్ హామ్‌ముల్ 1850 లో ఉన్నత పాఠశాల పెట్టింది. 1·30 లో యూనివర్సిటీ కాలేజిలో ప్రవేశార్హత, ఎమిలీ డేవిస్ కృషి ఫలితంగా జరిగింది. అలాగే అన్ని చదువులకు అవకాశం పెరిగింది.

1890 నాటికి సహవిద్య విషయమై స్త్రీలు ఆందోళన సలిపారు. అలాగే సెక్సువిద్య, వ్యాయామ విద్య విషయంలో కృషి జరిగింది.

ఇంగ్లండులో మొదట్లో విడాకులు పై వర్గాలకు చెంది వుండేవి. తర్వాత 1815 లో తేలిగ్గా విడాకులు కావాలనే ఉద్యమం పుట్టింది. తర్వాత విడాకులను అనుమతిస్తూ చట్టంవచ్చింది. దీనిప్రకారం భార్య వ్యభిచరిస్తే భర్త విడాకులు కోరవచ్చు. కాని భర్త వ్యభిచరిస్తే అవసరంగా దుర్నీతి పరుడు అయితే తప్ప భార్య విడాకులు కోరరాదు. తర్వాత చాలాసార్లు శాసనం మారింది. 1884 లో భరణం, పోషణ వీటిని గురించి ఏర్పాట్లు జరిగాయి. దీనివల్ల స్త్రీలకు విడాకులు తేలిక అయింది. 1923 లో సమానమైన కారణాల మీద ఇద్దరికీ విడాకులు పుట్టాయి.

వివాహిత స్త్రీల ఆర్థిక హక్కులపై 1855 లో బార్‌బరా బోడికన్ ఒక కరపత్రం రాసి పంచి పెట్టింది. తద్వారా సంస్కరణను కోరే సంఘం పుట్టింది. స్త్రీలకు ఆస్తి హక్కు, వీలునామా రాసే హక్కు కావాలని ఆందోళన చేసింది ఆ సంఘం. 26 వేల దస్కతులతో బోడికన్ ఒక పిటీషన్ దాఖలు చేసింది. 1857 లో బిల్లు పెట్టారు. కాని అది వీగి పోయింది. 1882 లో, 1893 లో శాసనాలవల్ల స్త్రీకి ఇంగ్లండులో ఆస్తి హక్కు వచ్చింది. 1886 లో ఇంగ్లండులో శాసనం ద్వారా విధవరాలికి సంతానంపై సంరక్షకత్వపు హక్కు వచ్చింది. సంతానంయొక్క సంక్షేమమే ప్రధానమని చెప్పింది శాసనం. దీంతో తల్లి యొక్క హక్కు ఇంచుమించుగా స్థిరపడింది. పోషించేవాడు కనుక తండ్రి సంరక్షకుడు కావాలనే భావం పోయి ప్రేమకు ప్రాధాన్యత నిచ్చి తల్లికి ఆ హక్కులు ఇవ్వడం జరిగింది. సంస్కృతి మారినందువల్ల శాసనంలో ఈ మార్పు వచ్చింది. 1930 శాసనాల్లో గర్భస్రావం విషయంలో చాలా వెసులు బాట్లు కలిగాయి. ఇంగ్లండులో మేరీ స్టోప్స్ గర్భస్రావ క్లినిక్కు స్థాపించి స్త్రీలకు మంచి అవకాశాన్ని కలిగించింది. 1750–89 మధ్య 30% స్త్రీలకు కట్నం ఇవ్వలేని కారణంగా పెళ్ళి అయ్యేది కాదు. ఆమె తెచ్చే కట్నం కోసమే వరుడామెను వివాహ మాడేవాడు. కట్నం ఇచ్చుకోలేనివారు ఏమీ తెలియని వరుణ్ణి పెళ్ళాడే దుస్థితి వుండేది.

జన్మ నిగ్రహ సాధనాల విషయంలో మతస్తులు వ్యతిరేకత చూపారు. మోనాకేర్ కెర్డె ఇంగ్లీషు పత్రికా విలేఖరి. ఇద్దర్నీ వేరు వేరు మంచాల

మీద పడుకోమని సలహా ఇచ్చాడు. ఎడిత్ ఎలీస్ భార్య భర్తల్ని వేరే ఇళ్ళల్లో వుండమని చెప్పింది. కుటుంబ నియంత్రణ సాధనాల ప్రచారం కాని, అమ్మకంగాని జరుగరాదని శాసనం ఉండేది. కాల ప్రవాహంలో అనేక మార్పులు రాక తప్పలేదు.

మహిళా విప్లవం (White Blouse Revolution) ద్వారా 1886 లో ఇంగ్లండులో వారానికి 75 గంటల పని మించగూడదని పెట్టారు. ఎక్కువ జీతం, తక్కువ పని గంటలు సమ్మెలు చేయకపోయినా సంఘాలలో చేరి సాధించారు. తర్వాత గుమస్తాలు, టెలిఫోను ఆపరేటర్లు లాంటి ఉద్యోగాలు పొందగలిగారు. 1920 నాటికి ఉన్నత వృత్తులైన వారు గొ॥ డాక్టర్లు, ప్లీడర్లు, ఇంజనీర్లు, అకౌంటెంట్లు- తయారు అయ్యారు. ఫ్లారెన్సు నైటింగేలు నర్సింగు వృత్తికి గౌరవం తెచ్చింది. నర్సులకు ఒక ప్రత్యేక పాఠశాల ఏర్పాటు చేసింది. 1902 నాటికి 20 మంది న్యాయవాదులైనారు. దరిద్రం, సంప్రదాయం లాంటి అవరోధాలను తొలగిస్తూ ఉన్నత విద్య అభ్యసించటానికి అవకాశం సాధించటానికి ధనవంతులైన స్త్రీలు తోడ్పడ్డారు. 20 శతాబ్దంలో సేవా వృత్తులకు అవకాశం ఏర్పడింది.

ఏది ఏమయినా, స్త్రీలు ఎన్ని బాధలుపడి ఈనాడు ఈ స్థాయి, స్థానం సంపాదించుకోగలిగిన ఇంకా రాజరిక పాలనావ్యవస్థ మారని ఆ దేశంలో స్త్రీ పురోగమించటం ముదావహం.

"స్త్రీ బలహీనతకు మారుపేరు; అసూయకు ప్రతి బింబము. శూద్రునితో సమతుల్యురాలు వేదాధ్యయనానికి అనర్హురాలు". - మనువు.

"భార్య వ్యభిచరిస్తే ఎదురు బొంగుతో కాని, తాడుతో కాని భర్త ఆమెను శిక్షించవచ్చు. ఆమెను కుక్కలచేత కరిపించే శిక్షను రాజు విధించవచ్చు". – మనువు

ఆధునిక సమాజంలో అమెరికన్ స్త్రీ

అమెరికన్ స్త్రీలకు 20 వ శతాబ్దంలో పాతసమస్యలు పోయి క్రొత్త సమస్యలు పుట్టుకొచ్చాయి. వారు క్రొత్త క్రొత్త ఫ్యాషన్ల పై మోజుచూపుతున్నారు. తమ దైనందిన కార్యక్రమాలకు అనువైన దుస్తులు ధరిస్తున్నారు. ఇది నింద్యంకాదు ఇప్పుడు గృహిణులలో విసుగుజనిస్తోంది. వారికి దొరుకుతున్న విశ్రాంతి నిరుపయోగమవుతోంది. వివాహాల రేటు పెరుగుతున్నది. పూర్వం 71% కే వివాహం అయ్యేది. ఈ మధ్య బడి వదలగానే పెళ్ళికై ఆరాట పడుతున్నారు. వెంటనే తల్లులు అవుతున్నారు. కుటుంబ నియంత్రణ సాధనాలు వర్గ బేధం లేకుండా విరివిగా వాడుతున్నారు. మాతృత్వం జీవితంలో ఒక దశగా మాత్రమే భావిస్తున్నారు. వారికి 39 ఏళ్ళు నిండే నాటికి పిల్లల బాధ్యత తగ్గుతుంది. పూర్వం పిల్లల పై 16 సంవత్సరాల వరకే శ్రద్ధ చూపేవారు. ఇప్పుడు 19 ఏండ్ల వరకు చూస్తున్నారు. తల్లి మీద ఆధారపడకుండా బ్రతకటానికి పిల్లలు గట్టి ప్రయత్నం చెయ్యాల్సి వస్తుంది.

అమెరికాలో, తమకు మాతృత్వ వాంఛ సన్నగిల్లు తుందని కొందరు యవ్వనంలో వున్న స్త్రీలు ప్రకటిస్తున్నారు. మొదటి నుండి మాతృత్వం కావాలనే భావం స్త్రీలలో ఎక్కువగా వున్నట్లు భావించే వాళ్ళం. కాని నిజానికి అది 19 వ శతాబ్దంలోనే వచ్చింది. భార్యా భర్త మధ్య సంబంధం మార్పు చెంది ఇద్దరూ హెచ్చుకాలం కలిసి వుంటున్నారు. దానివల్ల 50 ఏళ్ళు కలిసి కాపురం చెసే అవకాశం కలిగింది. పారిశ్రామికీకరణకు ముందు 25 సంవత్సరాలే కలిసి వుండేవారు.

విడాకులు ఈనాటి సమాజచిహ్నం. భారత సమాజంలో కన్నా సంఖ్య ఎక్కువగానే ఉన్నది ఆ దేశంలో. వ్యక్తిత్వ వికాసం కోసం వారు పని చెయ్యటం లేదు. కుటుంబ ఆదాయం కోసం చేస్తున్నారు. కనుక రోజూ కొన్ని గంటలు పనిచెయ్యటం తక్కువ తరగతి ఉద్యోగాలు చెయ్యటం, ఉద్యోగాలు మార్చటం, 55 ఏళ్ళుకే రిటైరు కావటం పని విషయంలో స్త్రీల వైఖరి తెలియ జేస్తుంది. ఇప్పటికీ అమెరికన్ స్త్రీకి

మని అను కుంటున్నారో, ఏం చేస్తున్నారో వారికి స్పష్టమైన అవగాహన లేదు. ఇప్పటికీ భార్యగాను, తల్లిగాను వేరువేరుగా సంచరించాలనే భావం స్త్రీలలో ధృడంగా పాతుకు పోయింది.

అమెరికాలో సమాన హక్కుల రాజ్యాంగ సవరణ గాలిదుమారం లేపింది. అంటే స్త్రీ స్థానం ఏమిటి? అనే విషయంలో ఇంకా అనుమానం వుంది. ఆధునిక సమాజంలో అత్తింటికి వెళ్ళిన కూతురు తల్లి మీద ఆధారపడటం మొదలయింది. దాంతో అల్లుడి ప్రాణం చిటపటలాడు తోంది. అసలు స్వాతంత్ర్యపోరాటం రెండుస్థాయిల్లో జరగాల్సి వచ్చింది అవి భార్యా భర్తల సంబంధం, తల్లీకూతుళ్ళ సంబంధం, అంటే ఆధునిక స్త్రీ తల్లి మాట జవదాటని పరిస్థితి ఏర్పడింది, స్వతంత్ర్యాలోచన నశిస్తోంది. మొదటిసారిగా మధ్య తరగతి స్త్రీ ఉద్యోగం చెయ్యటానికి అవకాశం వచ్చింది. పెళ్ళి అర్ధిక స్వాతంత్ర్యానికి అవరోధం కాక పోయింది.

అమెరికాలో స్త్రీ విమోచనోద్యమం పునరుద్ధరణ ఎక్కువ ప్రచారం లోకి వచ్చింది. ఇప్పుడు స్త్రీ పురుషుల మధ్య మానసికంగా సమస్య తయారయింది. స్త్రీలను లైంగికంగా పురుషులు దోచుకో కుండా వుండ టానికి ప్రాముఖ్యత వస్తోంది. ఇప్పటికీ స్త్రీ విమోచన ఉద్యమం అల్ప సంఖ్యాక వర్గపు ఉద్యమంగానే ఉంది. అధిక సంఖ్యాక స్త్రీలకు అధి కోపకారణ మవుతోంది. అంటే అధిక సంఖ్యాకులు కుటుంబంలోనే వుంటున్నారు. ఈ నాటి స్త్రీ విమోచ నోద్యమం అంటే స్త్రీ వ్యక్తిత్వం కోసం పోరాటం, స్త్రీ శక్తి విజృంభణకు ప్రాధాన్యత నిస్తున్నారు.

గృహ నిర్వహణలో కన్నా, ఎక్కువ మానసిక శారీరక శ్రమను వారు ఓర్చుకోవలసి వస్తోంది. ఆధునిక స్త్రీ ఇటు కుటుంబంతోను అటు సమాజంతోను సన్నిహిత సంబంధం కలిగి సమ్యక్ స్థితిని పొంది వుంది. ఆమె విజయం స్త్రీ పురుషులకు ముఖ్యమైన విజయంగా భావించాలి.

ఇంత వరకూ స్త్రీలు సమాజనికి స్పందించిన ఈ పద్ధతి సరియైన దేనా ? పారిశ్రామికీ కరణ సమాజానికి తెచ్చిన మార్పులకు ఆమె తట్టుకోగలిగిందా ? స్త్రీల చరిత్ర, పురుషుల చరిత్ర విడివిడిగా వుండాల్సిం దేనా? అనేవి నేటి ఆధునిక స్త్రీని వేధిస్తున్న ప్రశ్నలు.

చైనాలో మహిళల స్థితి

యుద్ధప్రియ జాతులైన రాజపుత్రలు తమ సమాజంలో స్త్రీల సంఖ్య తగ్గాలని కన్యలను చంపేవారు. అరబ్ ప్రాంతంలో షేక్‌జాతిలో ఆడపిల్ల పుట్టగానే గొయ్యితీసి పాతేసేవారట. కేంద్రప్రాంత అరబ్బులు 5సం॥రాగానే ఈరోజు పిల్లపుట్టింటికెడుతుందని అంటూసుగంధద్రవ్యాలతో నూతిలో పడేసే వారట. చైనాలో ఆడపిల్లను నీళ్ళల్లో ముంచి చంపటం అనాదిగా జరుగుతున్నట్లు వింటున్నాం.

ఇటీవల చైనాలో పిల్లయినా, పిల్లవాడయినా ఒక్కరితోనే సరిపెట్టు కోవాలనే నిషేధం పెట్టారు. దాంతో మగబిడ్డపైగల మోజుతో ఆడపిల్లల్ని 1981 లో40మందిని ఒక్క గ్రామంలో, 1982 లోమూడుమాసాల్లోపల మరో గ్రామంలో పుట్టిన 8 మందిని చంపారట. వేరొకచోట పుట్టిన 5 గురి ఆడవారిలో ముగ్గురిని నీటిలోముంచి చంపారని, ఇద్దరిని ఎక్కడో పారేసివచ్చారని చైనా పత్రిక 'పీపుల్సు డైలీ' వెల్లడించింది. ఇలా చాలా గ్రామాల్లో చేస్తున్నారట. 1981 లోనే పుట్టిబ్రతికిన పిల్లలు 10 వేలయితే అందులో బాలురు 6266. చైనా ప్రజలకు బాలురమీద వున్న మోజువల్ల అలా ఆడపిల్లలను చంపుతున్నారని ఆపత్రిక రాసింది. ఇలా జరుగుతుంటే మరో 20సం॥లలో భార్యలు దొరకటం కష్టం అవుతుందని ఆ పత్రిక వెల్లడించింది. ఆడపిల్లంటే తల్లిదండ్రులకు అయిష్టత, వివక్షతవున్నకారణాన ఈ దుర్నీతి సాగుతుందనేది నగ్నసత్యం. ఆ దృష్టితోనే ఆ పత్రిక ఆ వార్తకు కూడా ప్రచారం ఇచ్చిందట.

పురుషుడుచేసే ప్రతిపనినీ స్త్రీ నిర్వహించగలదని మావోసూక్తి. అయితే అన్నిరంగాలలో స్త్రీకి సమానత్వం సిద్ధించిందా? అంటే " లేదు " అని సమాధానం చెప్పకోక తప్పదు. సమాజంలో కీలక స్థానాలు అయిన గ్రామీణ కమ్యూన్ డైరెక్టరుగా, ఫ్యాక్టరీ మేనేజరుగా, ఆస్పత్రి అధికారిగా, పత్రికా సంపాదకులుగా, పార్టీ కార్యదర్శిగా వున్న ఒక్క స్త్రీనికూడా మేము చూడలేదని అమెరికాలోని పత్రికా సంపాదకులు కొందరురాశారు. చైనాలో

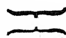
24 రోజులు పర్యటించి అప్పటి సమాజం యొక్కస్థితిగతులను సునిశితంగా పరిశీలించి రాసిన విమర్శకవ్యాసం యొక్క సారాంశం అది. ముఖ్యంగా రాజకీయరంగంలో స్త్రీలు వెనుకబడి వున్నారని, పరిపాలన సాగించే కమ్యూనిష్టు పార్టీయొక్క కేంద్ర కమిటీసభ్యులు 22 మందిలో ఒక్క స్త్రీ మాత్రమేవుందని, విస్తృత కేంద్రకమిటి 260 మందిలో 38 మంది మహిళలకు మాత్రమే సభ్యత్వం వుందని చైనా పర్యటించిన అమెరికను సంపాదక వర్గం పేర్కొన్నది. దాంతో అనేక విషయాలు వెల్లడిఅయినాయి. అయితే ఈ విమర్శను పరిశీలించేటప్పుడు అమెరికను సమాజంలోవున్న అసమానతలను, స్త్రీలకుజరిగే అన్యాయాలను దృష్టిలో వుంచుకొని విమర్శించారనుకోవడానికి ఆస్కారం లేదు. ప్రపంచం మొత్తం మీద సూత్రప్రాయంగా అంగీకరించిన మౌలిక సిద్ధాంతాల దృష్టితో మాత్రమే ఈ విమర్శసాగిందని భావించాలి.

పురుషులపై పోరాటానికి తలపడి, పురుషులలాగే అన్నిరంగాలలో, అన్ని స్థాయిలలో సంచరించటంతో పాశ్చాత్య ప్రపంచంలో "స్త్రీలవిముక్తి ఉద్యమము" ప్రభవిల్లింది. కానీ చైనాలో ఇలాంటి ఉద్యమమూలేదు; ఆ ప్రయత్నం ఏనాడు జరగనూలేదు. ఇలా విమర్శించినంత మాత్రాన చైనాలో మహిళాభ్యుదయం లేదనుకోవటం పొరపాటు.

స్త్రీలకు ఇల్లనే బందిఖానానుండి కొంతగా కొంతవిముక్తి కలిగింది. పిల్లలను గురించి శ్రద్ధతీసుకోవటానికి నర్సరీ, కిండరు గార్టెన్ పాఠశాలలు అశేష సంఖ్యలో వెలిశాయి. అంతేకాదు, ఉద్యోగినులు తమ శిశువులను ఉంచటానికి ఆరోగ్యకేంద్రాలు వున్నాయి. ఆరురోజులుకూడా ఉంచుకొనే కేంద్రాలుకూడా నెలకొల్పబడ్డాయి. దీనితో తల్లులకు వుండే ఆదుర్దాతొలగిపోతుంది. ఆమె నిశ్చింతగా తన కార్యక్రమాలలో, విధి నిర్వహణలో, తన అధ్యయనంలో మునిగిపోగలదు. ఇది ప్రశంసనీయమైన పురోగతి. దీంతోపాటు పటిష్టమైన కుటుంబ నియంత్రణ కార్యక్రమం వారికి తోడ్పడుతుంది. పురుషునికి 28, స్త్రీకి 25 వయస్సు నిండనిదే వారు వివాహమాడరాదు. మామూలుగా ఇద్దరు పిల్లలను మాత్రమే దంపతులు కోరుకుంటున్నారు. శిశుమరణాల సంఖ్య తగ్గిపోయింది. మూడుతరాలవారు వున్న కుటుంబాల

సంఖ్య బాగా తగ్గిపోయింది. రెండు తరాలవారు కలసి కుటుంబంగా సమిష్టి జీవితం సాగిస్తున్నారు. చైనాస్త్రీలు దుస్తులపై, ఆభరణాలపై ఎక్కువ మోజు చూపరు. వాటికై ఆరాటపడటానికి వారికి వ్యవధిలేదని వారు చెప్తున్నారు. వారిదుస్తులు ఆడంబరంతో, వైవిధ్యంతో వుండవు. అవసరానికి అనుగుణంగా దుస్తులు వుండాలనీ, సిద్ధాంత పరమైన ఉపయోగాన్ని కలిగి వుండాలనీ వారిభావన. మనదేశంలో కన్పడే వందల, వేల రకాల దుస్తులు వారికుండవు. పనిచేసేటప్పుడు సౌకర్యంగా వుండేవి, భారీఎత్తున ఉత్పత్తికి అనుకూలమైనవి ఆదరణీయాలు. దేశం అభివృద్ధి చెందుతున్న దశలో, స్త్రీల లైంగిక ఆకర్షణను పెంచి పురుషుల దృష్టిని వారి పనినుండి మరలించేటట్లుగా వుండరాని విధంగా దుస్తులను తయారుచేస్తారు. దీనివల్ల ఈనాడు మనదేశంలో ఉత్పత్తిఅయి చలామణి అవుతున్న 5 వేల రకాల వస్త్రాల ఉత్పత్తి చాలా నష్టదాయకమని, వస్త్రాలరకాల సంఖ్య చాలా తగ్గించవలసి వుంటుందనే నగ్న సత్యాన్ని మనమూ, మనదేశమూ గమనించక తప్పదు.

వ్యవసాయ క్షేత్రాలలో, వైద్యవృత్తిలో, ఇంజనీర్లుగా, పారిశ్రామిక కార్మిక శక్తిగా ఈ నాడు చైనామహిళలు పురోగమిస్తున్నారని, సమానపనికి సమానవేతనాలు, హోదానువారు అనుభవిస్తున్నారని, వారియెడ అంతకు క్రితం పురుషులు ప్రదర్శించే తక్కువ చూపు చాలాభాగం తొలగిపోయిందని క్రిష్టియన్ సైన్సు మానిటరు ' పత్రిక వ్రాసింది. ఏది ఏమైనా, ఎంత ప్రగతివున్నా, ఎన్ని చట్టాలు చేసినా ఆ దేశంలో సైతం స్త్రీలు పురుషాధిపత్యానికి లోబడి వుంటున్నారని గమనిస్తున్నాం.

పశ్చిమ యూరప్ రాజ్యాల స్త్రీలు

1848 లోని విప్లవాలలో స్త్రీలు పాల్గొన్నారు. ఇటలీలో, హంగేరిలో విప్లవ పురుషులను బలపరిచారు. బెర్లిన్‌లో స్త్రీలు వేరే సంఘాలు పెట్టుకొని కృషిచేశారు. జర్మనీలో ఉద్యోగాలుచేస్తున్న తల్లులు పిల్లలకు 10 ఏళ్ళు నిండేదాకా ఉద్యోగాలు చేయరాదని నిశ్చయించుకున్నారు. తల్లిగా ఆమె హక్కులను గుర్తించమని ఆందోళనచేసారు ఇటలీస్త్రీలు. శాసనం మారకపోయినా తల్లిహక్కులను ప్రభుత్వం గుర్తించింది వారి పోరాటఫలితంగా.

జర్మనీలో స్కాండినేవియన్ (నార్వే, స్వీడన్, డెన్మార్క్) దేశాల్లో, అమెరికాలో కొన్నిసంస్కరణలు వచ్చాయి. 1888 లో నార్వేలో వివాహిత స్త్రీలకు శాసనపరమైన హక్కులు వచ్చాయి. 1927లో వివాహంలో వధూవరులు సమానమని శాసనంద్వారా ప్రకటించారు.

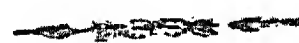
1873 లో స్వీడన్‌లో వివాహితస్త్రీల హక్కుల సంఘం పుట్టింది. 1874 లో ఆమె ఆస్థి, సంపాదన మీద ఆమెకు హక్కులేర్పడ్డాయి. 1921 లో వివాహబంధంలో భర్తయొక్క ఆధిపత్యం శాసనం ద్వారా తొలగించారు. లైంగికవిద్య జాతీయ స్థాయిలో జరగాలని ప్రబోధం చెయ్యటానికి సంఘం స్థాపించారు. 1933లో స్వీడన్‌లో లైంగికవిద్య నిర్బంధంగా బోధించడం మొదలయింది.

పెళ్ళికి, కుటుంబవిధులకు ప్రత్యామ్నాయంగా విద్యను స్త్రీ విమోచన ఉద్యమకారులు ప్రతిపాదించారు. వివాహం కోసమే విద్య అనే భావాన్ని నిరసించారు. ఆమెలో స్వతంత్రప్రతిపత్తి, స్వావలంబన విద్యద్వారా కల్పించాలని ప్రచారం చేశారు. 1870 లో స్వీడన్‌లో విశ్వవిద్యాలయ ప్రవేశానికై మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్షకు కూర్చోనిచ్చారు. 1873 లో మతపరం, చట్టపరమైనవి తప్ప మిగతాచదువులకు అవకాశం లభించింది. 1883 లో ఎలెన్‌ఫ్రీస్ స్వీడెన్‌లో మొట్టమొదటి పిహెచ్.డి పొందిన స్త్రీ. స్వీడెన్‌లో ఓటుకోసం 1881 లో సంఘం పుట్టింది. 1903 లో స్త్రీకి ఓటుహక్కు లభించింది.

మొదట స్త్రీకి ఓటుహక్కు ఇచ్చింది 1907లో ఫిన్లెండులో. నార్వేలో 1880లో ఓటుహక్కు సంఘంపుడితే 1902లో మున్సిపల్ ఎన్నికలలో ఓటు ఇచ్చారు. 1903లో పార్లమెంటుకు ఇచ్చారు. అమెరికన్ స్త్రీలు 1917లో ఓటును పొందగలిగారు. 1919లో జర్మన్ స్త్రీలు పోరాడి ఓటును సంపాదించుకొన్నారు. కాని ఓటువచ్చినందువల్ల జర్మన్ స్త్రీలకు లాభించింది ఏమిటి? వారు హిట్లరుకు ఓటుఇచ్చి గెలిపించారు. కాకపోతే 1944 తర్వాత క్రిష్టియన్ డెమాక్రటిక్ పార్టీ (మితవాదపార్టీ) ప్రభుత్వంలోకి వచ్చింది. స్త్రీలకు విద్యా, వైద్యం, సంక్షేమం లాంటి విషయాల్లో ప్రభుత్వాలు శ్రద్ధచూపాయి. స్విజర్లాండులో 1960 లో గర్భస్రావం సమస్య కాకపోవటానికి కారణం స్త్రీలకు ఓటువుండడం వల్లనే.

మొత్తం మీద జర్మన్ మహిళలు స్త్రీ విమోచనోద్యమంతో సంబంధం పెట్టుకోటానికి ఇష్టపడలేదు. గృహనిర్వహణలో తల్లిగా తన బాధ్యత పెరగటం. వల్ల మధ్యతరగతి స్త్రీ పట్టించుకోలేదు. తిండి, గుడ్డా, సంతానం వీటితో సతమతమవుతూ కార్మికస్త్రీలు వ్యతిరేకతచూపారు. విమోచన కార్యకర్తలు ధనిక వర్గాలనుండి, మధ్యతరగతిలో ఉన్నతశ్రేణి నుండి వచ్చారు. సమాజంలో స్త్రీయొక్క స్థానంలో మార్పుకోసం జరిగే ఆరాటమే స్త్రీ విమోచన-పారిశ్రామికీ కరణ, నగరీకరణల ఫలితంగా వచ్చిన సాంస్కృతిక అఖాతాన్ని అధిగమించడమే అది సాధించిన విజయం.

ఒక్కొక్కదేశంలో స్త్రీలు ఒక్కొక్క అంశంపై నొక్కుచూపారు. ఇంగ్లండులో వోటుహక్కుకు ప్రాధాన్యత, ఫ్రాన్సులో ఆర్థికహక్కులకు ప్రాముఖ్యత, జర్మనీలాంటి దేశాలలో కుటుంబ విషయాలపై శ్రద్ధ, సాండినేవియను దేశాలలో లైంగిక స్వేచ్ఛకై తీవ్రకృషి. ఏదయినా ఇవన్నీ స్త్రీ విమోచనలో భాగాలే. ఇలా స్త్రీ ప్రపంచవ్యాప్తంగా, తన వ్యక్తిత్వ వికాసానికి దోహదం చేసే హక్కులకోసం నిరంతరం పోరాడింది; పోరాడుతున్నది. ఈ పోరాటం అనంతం; అవిచ్ఛిన్నం, అవిభాజ్యం. కనుక ప్రపంచ మహిళోద్యమంలో దేశదేశాల ఉద్యమాలు భాగస్వామ్యం వహిస్తున్నాయి.

ఇటలీ స్త్రీల వైభవాలు

వివాహబంధం చాలా పవిత్రమైనదనీ, శాశ్వతమైనదనీ, చావు తప్ప భార్యభర్తలను వేరుచేయగల శక్తి లేనేలేదని నమ్మిన దేశం ఇటలీ. సనాతనాచారాలకు పుట్టినిల్లు; సంప్రదాయాలకు మెట్టినిల్లు ఆ దేశం. అచ్చటి స్త్రీల స్థాయి, స్థానము, హోదా మధ్యయుగాలనాటి వారసత్వాన్ని అధిగమించలేని దశలో వున్నదనవచ్చు. కొద్దిసంవత్సరాల నాటి సంఘటనే దానికి నిదర్శనం.

కొందరు సంస్కరణాభిలాషులు ఆ ఛాందసదేశంలో విడాకులకు బిల్లు పెట్టారు. ఇక మత వాదులు విజృంభించి హాహాకారాలు చేశారు. ప్రవక్తలంతా ఈ చట్టాన్ని వ్యతిరేకించారు. ఈ చట్టం వస్తే జాతి సర్వనాశనమౌతుందని బిషప్పులు భయపడ్డారు. కార్డినాల్సు కలవరపడి మతవాదులను మేలు కొలిపారు. ఇదొక తరహా తిరుగుబాటు తనమన్నారు సంప్రదాయ వాదులు. ఆఖరికి పోపుతోసహా మతస్తులంతా ఈ చట్టాన్ని వ్యతిరేకించారు. చివరకు పోపు ఒక సవాల్ చేశాడు. "ఈ చట్టాన్ని వ్యతిరేకించేవారు 'NO' (అక్కరలేదని), కావాలనేవారు 'YES' అనీ చర్చి గోపురంపై రాయాలి" అని శాసించాడు. 'NO' అని పెద్దఅక్షరాలతో తీర్పుఇచ్చారు జనం. అలా ఇటలీలో తొలిసారి వివాహంరద్దు అయ్యే చట్టం అతికష్టం మీద ప్రజామోద ముద్రను పొందగలిగింది. అలా చట్టాలు అనేక మంది త్యాగాలతో, కష్టాలతో వచ్చినవే కాని స్త్రీల కెవ్వరూ, ఏ దేశమూ పెద్దపీటవేసి ముందు వరుసలో కూర్చోపెట్టలేదని మనకు తెలుసు. అయినా వాటిని మనం అనుభవంలోకి తెచ్చుకోటానికి మన మత సాంప్రదాయం అడ్డుపడుతుంది; మన మనస్సును కట్టి పడవేస్తుంది. అసలు హక్కులనేవి లేకపోతే మన జీవితాలను కట్టిపడేసి మనల్ని సర్వనాశనం చేస్తారు మగవారు. హక్కు అనేది ఒక ఆయుధం లాంటిది. ఆ కత్తితో ప్రాణం రక్షించనూవచ్చు, (ఆపరేషన్ చేసి) ఆ కత్తి తోనేపొడిచి ప్రాణం తీయనూవచ్చు. కనుక ఆ ఆయుధాన్ని దుర్వినియోగం చేయకుండా అవసరమైనప్పుడు మాత్రమే వాడుకునే తాహతు మనకుండాలి.

మతవాదుల గుప్పిట్లో ఆఫ్ఘన్ మహిళల ఇక్కట్లు

ఆఫ్ఘన్ స్త్రీలు 19వ శతాబ్దం వరకు జాతి జీవనంలో ఏ హక్కులూ లేక దాస్యంలో మగ్గుతూ వుండేవారు. బాల్య వివాహాలు, బలవంతపు పెళ్ళిళ్ళూ, కన్యాశుల్కాలు, మరదులతో విధవల వివాహాలు లాంటివి సర్వ సామాన్యంగా వుండేవి. 1921 లో అమనుల్లా రాజు జారీచేసిన ఫర్మానా వల్ల అమీర్‌అబ్దుల్ రెహమాన్ సంస్కరణ వల్ల విడాకులహక్కు, వారసత్వపుహక్కు సంక్రమించాయి. బాల్య వివాహాలు, బలవంతపు పెళ్ళిళ్ళు లాంటివి రద్దు అయినాయి. వారి జీవితంలో చెప్పుకో తగ్గ మార్పులు వచ్చాయి. స్త్రీలకు విద్యా సంస్థలలో ప్రవేశం చాల ముఖ్యమని, వారికి ఆ అవకాశా లిస్తున్నందుకు అమనుల్లా రాజును 1929 లో పదవీ భ్రష్టుని చేశారు మతాధి కారులు. 1959 లో మహమ్మద్ దావూద్ ప్రభుత్వం పరదాలు ధరించే విషయంలో కొంత స్వేచ్ఛ నిచ్చింది. 1964 లో జఫర్‌షా తెచ్చిన రాజ్యాంగంతో పాటు స్త్రీలకు ఓటుహక్కు లభించింది. తరాకి, అమీన్, కర్మల్ 1978 లో రాజ్యాంగాన్ని రద్దుచేసినా స్త్రీల హక్కులు ఉపసంహరించ లేదు. క్రమేపి స్త్రీల హక్కుల విషయంలో విప్లవ వాదులకు, మతవాదులకు మధ్య వాదోపవాదాలు జరుగుతున్నాయి. ప్రగతి శీలవాదులు ప్రజా జీవితంలో నిలద్రొక్కుకొని స్త్రీల హక్కులను పరిరక్షిస్తారని ఆశించవచ్చును.

* మొదట రాచరికపు వ్యవస్థలో స్త్రీని కేవలం ఒక విలాసవస్తువుగా, శృంగారనాయకిగా వర్ణించేవారు. ఆనాటి కవులకు వాస్తవచిత్రణ అనవసరం. కేవలం అభూతకల్పనలతో, కృత్రిమసన్నివేశాలతో స్త్రీల అంగావర్ణనలుచేస్తూ హంసయాన, గజగమనగా వర్ణించేవారు. కచకుచాది వర్ణనలతోస్త్రీని శల్యపరీక్షచేసి ఆ కావ్యాలను రాజులకు అంకితం చేసేవారు. ఆనాటిస్త్రీ అంటే మనస్సులేని శరీరమే అన్నమాట అందుకే కోమలి, చంద్రముఖి, హరిణాక్షిలాంటి స్త్రీ శరీరాన్ని వర్ణించే పదాలు వాడేవారు. అంతేకాదు స్త్రీతొడల్ని అరటిబోదెలతో, ఏనుగుతొండాలతో పోల్చేవారు. స్త్రీని ఎంతగా నఖశిఖపర్వతం శల్యపరీక్ష చేసివర్ణిస్తే కవులకంత కనకాభిషేకం చేసేవారురాజులు.

బ్రెజిల్ స్త్రీల కడగండ్లు

మార్సియో స్టాన్సియోలి తన భార్య ఎలియోసాను అయిదు సార్లు కాల్చి చంపాడు. ఆమె మరోపురుషుని వల్ల ఆకర్షితురాలయిందని అనుమానించి అడిగితే ఆమె నిజమేనని ఒప్పుకోవటమే ఈ హత్యకు కారణమని భర్త కోర్టులో వాదించాడు. భర్త తరుపు న్యాయవాది "స్త్రీకి భర్త, పిల్లలే ముఖ్యమని అతనలా చంపటానికి ఆమె ప్రవర్తనే కారణమని" వాదించాడు. ఈ వాదనను కోర్టు అంగీకరించి మార్సియోను విడిచిపెట్టింది. మరోచోట రోజా అనే వ్యక్తి రెణినా అనే తన భార్యను ఇలాగే కాల్చి చంపాడు. ఆమె రోజూ సిగరెట్లు త్రాగేదని, డ్రైవరు లేకుండా కారులో షికారు చేసేదని, తను ఇంటికి వచ్చినప్పుడు ఎప్పుడూ వుండేది కాదని, ఉన్నా తనను గౌరవించకుండా టెలివిజన్‌లో శృంగార దృశ్యాలు చూస్తూ గడిపేదని రోజా ఆరోపించాడు. ఆమె మినీస్కర్టు వేసుకొని వున్నప్పుడే తాను ఆకర్షితుడయినా ఆమె ఆ దుస్తులు వేసుకొని పరపురుషుల్ని ఆకర్షిస్తుందని నేరారోపణ చేశాడు. ఇంకో పురుషుడితో రెణినా శృంగారానికి సిద్ధమవుతుంటేనే కాల్చి చంపానని చెప్పాడు. రోజా నిర్దోషి అని కోర్టు అతన్ని వదలివేసింది. ఇంకా ఇలాంటి సంఘటనలు కొన్ని జరిగాయి. దీంతో మహిళా సంఘాలు ఆందోళన చేస్తున్నాయి. ఇప్పటికే పురుషాధిపత్యం విలయ తాండవం చేస్తుందని, ఇలాంటి తీర్పుల వల్ల పెట్రేగి పోతుందని వారు వాపోతున్నారు. 'పెళ్ళంటే మరణానికి మార్గమా' అన్న నినాదాలు గోడల నిండా దర్శన మిస్తున్నాయి. తప్పను స్త్రీల మీద నెట్టి, పురుషులు చట్టాల కళ్ళుకప్పి తిరుగుతున్నారని మహిళలు విమర్శలతో, భయాందోళనలతో కాలం గడుపుతున్నారు. ఇది ప్రపంచ స్త్రీలను అవమాన పర్చటం, కించ పరచటం, న్యాయాన్ని అణగత్రొక్కటం కాదా ? ? ?

జపాన్ స్త్రీలపై ఆంక్షలు

పారిశ్రామికంగాను, వైజ్ఞానికం (సైన్సు)గాను జపాన్ ఈనాడు ప్రముఖస్థానంలో వుంది. ఎన్నో రంగాలలో అభివృద్ధిని సాధించింది. కాని స్త్రీలపై వివక్ష బాగా పెరుగుతుంది. ఎవరెష్టు నధిరోహించిన జపాన్ మహిళలు 'హామిని' శిఖరాన్ని ఎక్కరాదు. ఆ శిఖరం మాతృమూర్తి అని, దాన్ని అధిరోహిస్తే స్త్రీని కాలదన్ని నట్లేనట! మరి పురుషులకు ఎందుకు ఆ ఆంక్షలేదో! అలాగే స్త్రీలకు భూగర్భమార్గాలలోకి, గనులలోకి ప్రవేశార్హతలేదు. కర్మాగారాలలో స్త్రీల సంఖ్య పెరిగినా వారికి సదుపాయాలు లేవు. చాలామంది స్త్రీ వుద్యోగినులను 'టెంపరరీ' సర్వీసుల్లో వుంచుతారు. ఉద్యోగభద్రత అసలే లేదు. కేవలం తమను కర్మాగారాలలో అలంకరణ వస్తువుగానే ఉపయోగిస్తున్నారని జపాన్ మహిళలు వాపోతున్నారు. శిశు సంక్షేమానికి పెట్టే ఖర్చులు తగ్గించారు. గర్భవతులకు ఏరక్షణా లేదు. పెన్షన్ అనేది అందరు స్త్రీలకు లేదు. ఇవికాక అనేక చోట్ల స్త్రీలకు ఉద్యోగాలు లభించుట దుర్లభం. ఈ వివక్షకు కారణాలేమిటో అన్వేషించి, మార్గాలను సిఫారసు చేయమని ప్రభుత్వం ఒక కమీషన్‌ను నియమించింది. కాని ఆ శాఖలో ఒక్క స్త్రీ కూడా లేకపోవటం గమనార్హం కాదా!

జపాన్ యువతుల కోర్కెలు చాలా వింతగా వుంటాయి. తమ భర్తలు ఇంటికి త్వరగా వచ్చేవాడైతే మంచివాడుగా భావిస్తారు. రాత్రి పూట ఆఫీసులోనో, స్నేహితులతానో గడిపితే వారు అతనిపై ఆసక్తి చూపరు. తమను విహారాలకో షికార్లకో తీసుకెళ్ళే వారిపై మక్కువ పెంచుకుంటారు. అలాంటి వారిని వరులుగా తెమ్మని పెళ్ళిళ్ళ పేరయ్యలను అడుగుతారు. కన్యల కోర్కెలనాధారంగా వరుల్ని కుదిరించే సంస్థలు మెండుగా వున్నాయి. ఆ సంస్థకు 5,6 వేల ఎన్‌లు ఇవ్వాలి. పెళ్ళి ఖర్చులు చాలా అధికంగా 30 లక్షల 'ఎన్' ల వరకూ వుంటాయి. (మన లక్షానలభై వేలతో సమానమన్న మాట.) వధువుకు కన్నవారు దాదాపు

పాతిక వేల రూపాయలు ఇవ్వాలి. ప్రతి అతిథికి 3,4 వందల రూపాయల ఖరీదు చేసే బహుమతి ఇవ్వాలి. ఆశ్చర్యమేమంటే తమకు కాబోయే భార్య తూర్పు తెల్లారకముందే లేచి ఇంటి పనులన్నీ చెయ్యాలనీ, తమను నసపెట్టరాదని వరునికోర్కె. కన్యల కోరికలేమంటే - స్వంతగా శ్రమించి, ప్రేమించేకన్నా వరాన్వేషణా బాధ్యతను ఇతరులకు అప్పగించవలెనని జపాన్ మహిళలు నమ్ముతున్నారు. మరి ఈ నమ్మకా సడలిపోయే దశ ఎప్పటికో !!

"స్త్రీలు తాము పాటించాల్సిన విధినిషేధాలను గురించి తెలుసుకోవాలి. వివాహం నిశ్చయంకాగానే అతడు ఆమెకు స్వామి. అతని సేవద్వారానే ఆమె స్వర్గానికి చేరుకుంటుంది. అతడు పతిదేవుడు. దేవతలకన్నా గొప్పవాడు. అతడు దుష్టుడైనా, అవినీతి పరుడైనా, విషయవాంఛ పరుడైనా ఆమె అతన్ని సంతోషపెట్టాలి. చనిపోయినాక కూడా అతన్నే స్మరించాలి. ఆమెకు వ్యక్తిత్వం వుండరాదు. తన భర్త కీర్తిచ్ఛాయల్లో మనుగడ సాగించాలి."

విదేశాల వివాహాల్లో మార్పులు

కాల చక్రం గిర్రున తిరుగుతూవుంటే కరుడు గట్టిన సనాతన ఛాందస సంఘం కూడా మారక తప్పదు. ఒకవేళ ఆ సంఘం ఘనీభవించి పోయి మార్పుకు వ్యతిరేకంగా వున్నా చుట్టూవున్న యితర దేశాల ఆలోచనా రీతుల ప్రభావం, ప్రపంచ వ్యాప్తి ఉద్యమ ప్రభావాలు దానిపై ప్రసరించక మానవు. సరిగ్గా అదే జరిగింది. ఇటలీ, ఇంగ్లండు దేశాల వివాహ విధానాల విషయంలో.

పోప్ అధిపతిగా వున్న రోమను కాథలిక్కు మతాన్ని అనుసరించే ప్రజలతో ఇటలీ దేశం నిండివుంది. 1921 నుండి 45 వరకు ముస్సోలిని నియంతృత్వ పాలనలో ఫాసిజం యొక్క విలయ తాండవంతో గిలగిల లాడి పోయిన దేశం అది. 1945 నాటికి సాంస్కృతికంగా మధ్య యుగాన్ని అధిగమించని దేశం. 'స్త్రీకి ఇల్లే స్వర్గం' అనే సూక్తిని వల్లె వేసిన దేశం. ఆ దేశంలో మహిళల పరిస్థితి మెరుగు పడటం సాధ్యమా? స్త్రీలు, అభ్యుదయ కాముకులైన పురుషులు సమష్టిగా 8 సంవత్సరాలు పార్లమెంటులో జరిపిన పోరాట ఫలితమే వారు నూతనంగా సంపాదించుకున్న నూతన వివాహ శాసనం. ఈ శాసనంలోని కొన్ని అంశాలు భారతదేశంలోని ఆధునిక మహిళలకు చిరపరిచితం కావచ్చు. బ్రిటిషు సాంస్కృతిక పరిచయం వల్ల, రాజకీయ సంబంధము వల్ల చెప్పుకోతగినంత శ్రమ లేకుండానే భారత మహిళలు అనేక హక్కులు పొందగలిగారు. కనుక వాటి విలువ వారికంతగా తెలియకపోవచ్చు. శ్రమించి పోరాడి సంపాదించుకున్న హక్కుల పట్ల గౌరవం అయాచితంగానో లేక అతి సులభంగానో వచ్చిన హక్కులపై ఉండక పోవటం సహజం. మరో అంశం మనం గమనించాలి. ఇటలీ దేశస్థుడు మజినీ అన్నట్లు "స్వేచ్ఛ గాలి లాంటిది. అది లభ్యమైనంత సేపూ దాని విలువ మనకు తెలియదు. అది లేనప్పుడు మనం గిలగిలా గింజుకుంటాము." అలాగే ఇటలీ దేశపు స్త్రీలు శతాబ్దాలుగా దాస్య జీవనం గడిపారు. కనుక వారు సంపాదించుకున్న హక్కులు వారి కెంతో విలువైనవి.

ఇటలీ స్త్రీలు సాధించిన ఘన విజయాలలో ముఖ్యమైనది "భార్యా భర్త లిద్దరూ కుటుంబ జీవనంలో, ఇంటిలో భాగ స్వాములు" అనే సూత్రం. ఇది అంగీకారమయింది. అలాగే "పిల్లలపై పెత్తనం తండ్రిదే" అన్న సూత్రాన్ని మార్చి తల్లిదండ్రు లిద్దరికీ పిల్లలపై అధికారాన్ని సుస్థిరం చేసింది క్రొత్త శాసనం. ఇలాగే ఎన్నో విప్లవాత్మకమైన భావాలకు శాసన స్వరూపం వచ్చింది. వైవాహిక జీవిత కాలంలో భార్యా భర్తలు సంపాదించిన ఆస్తిపై ఇరువురికీ హక్కు ఏర్పడింది. ఇంతకు క్రితం భార్య సంపాదించిన ఆస్తిపై కూడా భర్తదే యాజమాన్యం, పెత్తనం సర్వాధి కారాలు వుండేవి.

భారతదేశంలో హిందూ స్త్రీకి స్త్రీ ధనం మొదటి నుండీ అంగీకరింప బడినా కొన్ని రకాల స్త్రీ ధనంపై భర్తకు ఆధిపత్యము వుండేది. దరిమిలా ఆంగ్లేయుల రాకతో ఆ పరిస్థితి మారింది. కనుక ఈ సంస్కరణ విలువను హిందూ స్త్రీలు అంతగా గ్రహించలేక పోయారు.

ఇటలీలో మరో విప్లవాత్మకమైన మార్పు వచ్చింది వివాహ బంధానికి వెలుపల కల్గిన సంతానాన్ని గురించి. వివాహం నాటికే పూర్వపు భర్త వల్ల గర్భవతిగా వున్నా ఆమెకు కలిగిన సంతానం, అట్లే పూర్వపు భార్య వల్ల కలిగిన సంతానం వీటిని ఈ నాటి భర్త వల్లా లేక భార్య వల్లా అనుమతి పొంది తమ కుటుంబంలోని పిల్లలుగా పరిగణించ వచ్చు. పిల్లల దృష్ట్యా ఆలోచిస్తే ఇది బ్రహ్మాండమైన మార్పు. వారు చేయని తప్పుకు వారిని శిక్షించడం అన్యాయం కాదా?

ఒకనాటి హిందూ సంఘంలో గూఢజులను సహోఢజులను ధర్మ సంతా నంగా పరిగణించారు. వివాహం నాటికే గర్భవతి అయిన స్త్రీని పెళ్ళాడిన పురుషుడు ఆమె ప్రసవించిన తర్వాత ఆ సంతానానికి తండ్రిగా పరిగణించింది ఆనాటి ధర్మశాస్త్రం. తండ్రి ఎవరో నిర్ణయించడం తేలికఅయింది. ఇటలీ లోని ఈ చట్టం వల్ల గర్భోత్పత్తికి కారణ భూతుడయిన పురుషుని నిర్ణయించ డానికి కోర్టులు అన్ని రకాల పరీక్షా విధానాలను అవలంభించవచ్చు; అమలు పర్చవచ్చు.

పూర్వం విడాకులు పొందటం, వేరుగా వుండటంఅతి కష్టంగా వుండేది ఇటలీలో. ఇప్పుడు ఆ చట్టాన్ని సడలించారు. అవతలివారు ఏదో నేరమో, తప్పో చేసినట్లు రుజువు చేస్తే తప్ప అదివరకు విడాకులు వచ్చేవి కావు. అలాగే వివాహ వయఃపరిమితి స్త్రీకి 14, పురుషునికి 18 వుండాలి యిది వరలో. ఇప్పుడు ఇద్దరికీ 18 ఏండ్లు నిండాలి ఈ క్రొత్త శాసనం ప్రకారం. ఇలాంటి అభివృద్ధిని ఇటలీ స్త్రీలు గణించడం గణనీయం.

ఇంగ్లండులో పెళ్ళినాటి ప్రమాణాల మార్పు

బ్రిటన్‌లోని క్రైస్తవ మతాధిపతుల సంఘం సమావేశమై అంత ర్జాతీయ మహిళా సంఘపు భావ ప్రభావాల దృష్ట్యా పెళ్ళినాటి ప్రమాణాలలో సవరణలు చేశారు.

పెండ్లికి ముందు పురోహితుడుగా వుండే మతాధికారి ప్రారంభోప న్యాసం చేస్తాడు. అందులో వివాహం యొక్క విశిష్టతను, ప్రాముఖ్యాన్ని వివరిస్తాడు. సంతానోత్పత్తికి, పాపపు జీవితంలో అడుగు పెట్టకుండా వుండ టానికి, వ్యభిచార నిర్మూలనకు, పరస్పర సాంగత్యము, సహాయము, సౌఖ్యము సంపాదించు కొనుటకు వివాహం ఆవసరమని ఉద్బోధించేవారు. కష్టసుఖాలలో పరస్పర విశ్వాసముతో భార్యాభర్తలు కలిసి మెలసి జీవించాలని, ప్రేమ సందర్భంగా సంతోషంగా, మృదువుగా దంపతులు సంచరించుకోవాలని, సంతానాన్ని కనడం, పెంచడం, వారిపట్ల శ్రద్ధ వహించడం వారికి వరప్రసాదంగా భావించాలని యీనాటి హితవు చెపు తుంది. పూర్వము భర్తను కుటుంబానికి యజమానిగా భావించేవారు. భర్తకు విధేయురాలుగా వుంటానని ప్రమాణం చేసే వధువు. ఇపుడు నూతన నిబంధన ప్రకారము ఆ ప్రమాణం ఆమె విధిగా చేయునక్కర లేదు. కాగా ఆమెకు యిష్టమైతే ఆమె అలాంటి ప్రమాణాన్ని చేయువచ్చును. తన సంపదనంతా వధువుతో కలసి అనుభవిస్తానని పూర్వం వరుడు ప్రమాణం చేసేవాడు. వధువుకు అలాంటి ప్రమాణము లేనేలేదు. కారణం ప్రమాణం రూపొందిననాడు శతాబ్దాల క్రిందట ఆమెకు స్వంత ఆస్తి లేదు. ఆమె ఆస్థి భర్త ఆస్థిగా పరిగణించేవారు. ఇపుడు బ్రిటనులో శాసనం

ప్రకారము వివాహిత స్త్రీ వ్యక్తిగత ఆస్థి కలిగి వుండవచ్చు. కనుక ప్రమాణాన్ని మార్పు చేస్తున్నారు. 'నన్ను నేను మీకు అర్పించు కుంటున్నాను, నా సంపదను నీతో కలసి అనుభవిస్తాను" అని వధువు ప్రమాణము చెయ్యాలి కొత్త పద్దతి ప్రకారము.

పూర్వం బ్రిటన్‌లో కన్యాదానం వుండేది. నేడది పోయింది. వధువు వ్రేలికి మాత్రం వరుడు ఉంగరాన్ని పెట్టేవాడు. కాని పరిస్థితి మార్పువల్ల వధూవరులిద్దరూ ఉంగరాలు మార్చు కోవాలి.

సంప్రదాయంలో ఎక్కువ విశ్వాసంతోవున్న బ్రిటిష్ ప్రజలు, మత మౌఢ్యంతో అంధకారంలో వున్న ఇటాలియను ప్రజలుకూడా పురోగమిస్తున్నారు. మరి భారతదేశం కూడా ఆ పరుగును అందుకుంటుందా?

అణ్వాయుధ ఉన్మాదం: మానవ విలువల విధ్వంసం

ఈ విశ్వం మనది. ఈభూమి మీద జీవపరిణామాన్ని రక్షించు కోవాల్సిన బాధ్యత మనది. మన బిడ్డల ప్రాణాల్ని కాపాడవలసిన వాళ్ళం మనం. ఆహారం తినాలని, సంతానం కనాలనే కోర్కె ఎంతసహజమో, ఆ సంతానాన్ని రక్షించు కోవటం అంతకన్నా ముఖ్యమనేది మనం విస్మరించరాదు. అసలు అణుయుద్ధమంటే ఏమిటో తెలుసా ?

అది 1945వ సంవత్సరము. మంటలు మండే ఎండాకాలం. ఉ॥ 8.15ని.లకు హిరోషిమా నగరంపైన నాగసాకి పట్టణం మీద ఒక్క బాంబు పడింది. దాని తాకిడికి భూమి కంపించింది. సముద్రం దద్దరిల్లింది. అలలు ఉవ్వెత్తున లేచినై. సాగరగర్భంలోని జంతు జాలాలన్నీ భస్మీపటలమైనాయి. సముద్రుడు చెలియలి కట్టదాటాడు. ఇప్పటికీ సాగరంలోని చేపలు విషపూరితాలయి తిన్నవారి ప్రాణాలను హరిస్తున్నాయి. ఆ బాంబు ప్రేలుడికి లక్షల జన సంఖ్య ఆహుతి అయింది. లెక్కకు మిక్కుటంగా పశుపక్ష్యాదులు నశించినై. జీవరాశి నిర్జీవమయింది. లక్షల యకరాలపంట మాడిపోయింది. చావగా మిగిలినవారు అంగవికలు లయ్యారు. ఈ మారణ హోమానికి కారణం ఆ అణుబాంబు ప్రయోగఫలితం. ఈ దుస్సంఘటన ఫలితంగా అనేక మంది స్త్రీలు గొడ్రాళ్ళు అయ్యారు. 36 సం॥ క్రిందట ఈ ప్రయోగం జరిగినా ఇప్పటికీ అనేక మంది కేన్సరుతో చనిపోతూనే వున్నారు. ఈ బాంబులు మనుష్యుల్ని ఒక్కసారిగా చంపవు; చంపుతూనే వుంటాయి. అయినా మనం గుణపాఠం నేర్చుకోము.

1960 లో ప్రపంచం మొత్తం మీద 22 వేల కోట్ల డాలర్లు ఖర్చుచేసి అణ్వాయుధాలను తయారు చేశారు. అదే 1980 నాటికి 45వేల కోట్ల డాలర్లు ఆయుధాలకై వెచ్చించినట్లు లెక్కలొచ్చినాయి. యుద్ధ ఆయుధాల ఉత్పత్తి వేగం రోజు రోజుకూ పెరుగుతుంది. ఈనాడు 45 దేశాలు

అణ్వాయుధాలు తయారు చేస్తున్నాయి. ప్రపంచం ఆయుధాలపై నిమిషానికి పది లక్షల అమెరికన్ డాలర్లను వెచ్చిస్తున్నట్లు కామన్‌వెల్తు ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీదత్ రాంఫాల్ చెప్పారు. ఈ దశాబ్దాంతానికి ఈ మొత్తం రెండింతలు కాగలదని ఆయన అన్నారు. నిన్న ఇక్కడ జరిగిన ఆయుధ పోటీ వేగంగా విస్తరిస్తున్నదనీ, దానికి ముందు చూపుగాని, వెనక చూపుగాని లేవని చాలామంది మేధావులు బాధపడుతున్నారు. ప్రపంచం మొత్తం మీద ఆయుధాలకై ఒక్కొక్క మనిషిపై 110 డాలర్లు ఖర్చు అవుతున్నాయని, మొత్తం మిలటరీ వ్యయంలో మూడు వంతులు అభివృద్ధి చెందిన దేశాలు ఖర్చు చేస్తున్నాయని, ఇటీవల బడుగు దేశాలు కూడా ఆయుధాలపై అపరిమితంగా ఖర్చు చేస్తున్నాయని, ఇలాగే కొనసాగుతూ పోతే రెండువేల సం॥ నాటికి నూరు దేశాలు ఆ స్థాయికి చేరుకోగలవని తేలింది. ఆ నాటికి(2వేల సం॥ కు) నూటికి అరవై మంది మాత్రమే జీవించ గలరని కూడా అంచనాలు వచ్చాయి. అంతకన్నా తగ్గ ప్రమాదం కూడా లేక పోలేదు. నిరాయుధీకరణకు చేసిన రెండు ప్రయత్నాలు విఫలమయి నాయంటే ఇందులో ఏదో లోపం ఉండాలి. కనుక శాంతి కోసం మహిళలు రంగంలోకి దిగాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది.

శాంతికోసం స్త్రీలు పనిచెయ్యటం ఈనాటిది కాదు. "విసిస్ ట్రాటా" ట్రోజన్ స్త్రీలు నాటకాలలో ఈ విషయం వ్రాయబడింది. అలాగే 1982 జూన్ 12న న్యూయార్కు నగరంలో బ్రహ్మాండమైన శాంతి యాత్ర జరిగింది. అనేక వృత్తులవారు, మతాలవారు, కార్మిక; విద్యా; రాజకీయ సంఘాలవారు మూడు మైళ్ళ పొడవున లక్షల జనం పాల్గొన్నట్లు "న్యూయార్కుటైమ్సు" ప్రచురించింది.

డా॥హెలెన్ కాల్డికాట్ ప్రపంచ వ్యాప్తంగా శాంతి ఉద్యమానికి దోహదం చేసింది. 81 సెప్టెంబరులో ఆమె రష్యావెళ్ళి అధికార్లను, అనధికార్లను కలసి అణ్వాయుధ పోటీని ఆపమని అర్థించింది. రెండు సం॥రాలు వైద్యవృత్తిమాని శాంతి ప్రచారం సాగించింది. ఈమెను ఉత్తమ హ్యూమనిస్టుగా అమెరికన్ హ్యూమనిస్టు అసోసియేషన్ వారు పేర్కొని గౌరవించింది. ఆమె ప్రపంచ శాంతికి అనేక సూచనలను ప్రబోధించింది. ముఖ్యంగా స్త్రీలు మార్గదర్శకత్వం వహించాలని హెచ్చరించింది.

ఈనాటి సమాజంలో స్త్రీ పురుషులకు వేర్వేరు సామాజిక పాత్రలు నిర్ణయింప బడ్డాయి. స్త్రీలు ప్రేమను, శాంతస్వభావాన్ని అలవర్చుకోవాలని, పురుషులు కత్తులు తుపాకుల లాంటి ఆటవస్తువులతో ఆడుకుంటూ చంపటం నేర్చుకోవాలని ఈ వ్యవస్థ నేర్పుతుంది. ప్రపంచ శాంతి కోరేవారు ముందుగా ఈ వ్యవస్థలో మార్పుతేవాలి. ఉద్యోగ, విద్యా అవకాశాలు, సంతానప్రాప్తి విషయంలో స్త్రీకి స్వేచ్ఛ విధిగా వుండాలి; స్త్రీ పురుషుల మధ్య సమానత్వం ప్రపంచ శాంతికి అవసరం. జనాభాను పెంచి తద్వారా యుద్ధాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంటే స్త్రీలు ప్రేక్షకులుగా వుండరాదనేది గ్రహించాలి. స్త్రీలు పిల్లల్ని కనే ఫ్యాక్టరీలు కారాదు.

ఈనాటి సమాజంలో స్త్రీలకు తల్లులుగా కంటే ముఖ్యంగా కుమారుల తల్లిగా మాత్రమే విలువ వుంది. అలాగే ఇంతవరకు పురుషులే సామాజిక నాయకత్వాన్ని ఆక్రమించుకున్నారు. అలాకాక స్త్రీలు ప్రముఖపాత్ర వహించి నాయకత్వ స్థానాల్లోకి వస్తేనే ప్రపంచ శాంతికి దోహదం కలుగుతుంది. అంటే ఏ ఒక్కస్త్రీ మాత్రం నాయకత్వం వహిస్తే చాలదు. స్త్రీలంతా మూకుమ్మడిగా వచ్చి ప్రేమ, శాంతి విద్యుక్తధర్మ నిర్వహణ అనే సూత్రాలను సమాజంలో ప్రవేశ పెట్టాలి. మృదువైన స్త్రీతత్వపు విలువలు పరిపాలనా రంగంలోకి రావాల్సిన అవసరం ఆసన్నమైంది. అంటే పురుషాధికృత సమాజపు యుద్ధతత్వానికి, సమసమాజ భావన ప్రత్యామ్నాయం కావాలి.

ఈనాడు ప్రపంచపు శాంతికి కావాల్సింది స్త్రీతత్వస్వభావపు విలువలు. అంటే ఉత్పత్తి చెయ్యటం, పోషించటం, శాంతిస్థాపన నెలకొల్పటం, జీవసృష్టి చెయ్యటం. ఈవిలువలను నెలకొల్పటానికి స్త్రీలకు శక్తివుంది. శాంతి ప్రియత్వం, పోషించే స్వభావం, ప్రేమించేతత్వం, అహింసాభావం స్త్రీలకు క్రొత్తగాదు. అందుకే అహింసను ప్రభోధించిన గాంధీని మహిళా మనస్థత్వం కలవాడని చమత్కరించేవాళ్ళు. శాంతస్వభావుల్ని 'ఆడదానిలా' అంటారు.

ఈనాడు ప్రపంచమంతా విపరీతమైన సాంకేతికాభివృద్ధి సాధించింది. ఇది చాలా గొప్పఅభివృద్ధిగా మనం భావించాలి. కాని ఇది ప్రపంచశాంతికి

కాకుండా ప్రపంచ విధ్వంసానికి, మారణాయుధాలను ఉపయోగించటం అమానుషంగా గుర్తించాలి. జాతి వెనుకబాటుతనానికి నిదర్శనంగా భావించాలి. అసలు అణుబాంబులు తయారుచేసేది అవసరమొస్తే వాడటానికే కదా! వాడినప్పుడు మనగతి ఏమిటి? కనుక ఈ తరుణంలో తల్లులు ప్రముఖ పాత్ర వహించక తప్పదు. శాంతి సందర్భంగా మనం బిడ్డల్ని గురించి ఆలోచించాలి. కమ్యూనిస్టుల శిశువులని, పెట్టుబడిదారుల శిశువులని రెండు తెగలు లేవు. శిశువులు శిశువులే కనుక వారి శ్రేయస్సు కోసమై తల్లులు ప్రపంచ శాంతిని నెలకొల్పాలి. జాతి విధ్వంసానికి అడ్డుగోడలై నిలవాలి.

అణ్వాయుధ ఉత్పత్తిని ఆపెయ్యాలనీ అలజడులు, ప్రదర్శనలు స్త్రీల ఆధ్వర్యంలో జరగాలి. దానికై స్త్రీల శాంతి సంఘాలు నెలకొల్పాలి. రెండువేల సం॥నాటికి మనపిల్లలు బ్రతకరని వింటే ప్రతితల్లీ ఈ శాంతి సంఘంలో చేరుతుంది. స్త్రీలు చైతన్య వంతులయితే ఈ ప్రపంచాన్ని రక్షించుకోగలరు. ప్రపంచాన్నీ, పిల్లల్నీ రక్షించటానికి స్త్రీల పాత్ర అద్వితీయం అనక తప్పదు.

ప్రపంచ శాంతికై U.N.O వారు ప్రపంచ మహిళా సంవత్సరాన్ని ప్రకటించటం గమనార్హం. శాంతి, స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, అభివృద్ధి అనే మూలసూత్రాలపై ప్రపంచ మహిళల స్థాయినిపెంచి, స్త్రీలకు సమాన ప్రతిపత్తినిచ్చి, తద్వారా ప్రపంచ శాంతి పరిరక్షణ జరపాలనేదే ప్రపంచ మహిళా సంవత్సరం, మహిళా దశాబ్దిఉత్సవాల లక్ష్యాలు. ఆ సందర్భంగా 76 లో మెక్సికోలో, బెర్లిన్‌లో జరిగిన సభలు ప్రపంచ స్త్రీలలో సంచలనాన్ని కలిగించినవి. 150 దేశాలనుండి 1500 ప్రతినిధులు హాజరై 206 అంశాలతో విద్య, ఉద్యోగం, ఆరోగ్యం, గృహవసతి, ప్రసారసాధనాలు, కుటుంబం, పోషకాహారం, రాజకీయ విముక్తిలాంటి ప్రణాళిక తయారుచేసి ప్రపంచ స్థాయిలో చర్చలు జరిపారు. అలాగే 80 లో 'కోపెన్‌హేగన్' లో మరో ప్రపంచ మహిళాసభ జరిపి స్త్రీలకు కొంతవరకు జాగృతిని కలిగించింది. ఆ ఫలితంగా స్త్రీలు కొంతవరకు పురోగమిస్తున్నారనుటలో సందేహం లేదు. శాంతి స్థాపనకై స్త్రీల ఆరాటమే దానికి తార్కాణం.

యూరప్‌లోను, అమెరికాలోను ఇంకా కొన్నిదేశాల్లో స్త్రీలు శాంతి స్థాపనకై ప్రదర్శనలు చేస్తున్నారు. "మేము పిల్లల్ని కనేది చంపుకోటానికి కాదు; అసలు శాంతియుత సమాజం ఏర్పడే వరకు మేము పిల్లలనే కనము" అనే దాకా పోతున్నారు. "మేము సంతానము కనే ఫ్యాక్టరీలుగా జీవించ లేము. మాకు మాతృహృదయముంవుంది. మమ్మల్ని అర్థంచేసుకుంటే సరి. లేదా అవసరమొస్తే తిరుగుబాటు ద్వారానైనా శాంతి స్థాపనకు పునాదులు వేస్తాం" అని వీరోచితంగా ఎలుగెత్తి అరుస్తుంది స్త్రీ లోకం. కనుక పురుషులు సమాజానికి, శాంతిస్థాపనకు కృషి చేస్తూ స్త్రీ శక్తిని పెంపొందించగలరని ఆశిద్దాం.

మన శాసనాలు : వాస్తవ పరిస్థితులు

భారతదేశంలో అనేక మతాలవారు ఉన్నారు. హిందువులు, ముస్లింలు, క్రైస్తవులు, పార్శీలు అందులో ముఖ్యులు. వివాహము, విడాకులు, దత్తత, సంరక్షకత్వం, వారసత్వం మొదలైన విషయాలు పౌరుని యొక్క మతంపై ఆధారపడి వుంటున్నాయి. 1857 లో సిపాయి తిరుగు బాటు సంభవించిన తరువాత బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ వైఖరిలో మార్పు వచ్చింది. రాణి విక్టోరియా మత విషయంలో జోక్యం చేసుకోనని ప్రకటించింది. 1856 లో ఆమోదించిన విధవావివాహచట్టం, సతీ సహగమన చట్టం తర్వాత బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం సంస్కరణోద్యమాలకు మద్దత్తు ఇవ్వలేదు. కాని వారు దానిని వ్యతిరేకించలేదు.

1929 బాల్య వివాహ నిరోధశాసనం కేంద్ర ప్రభుత్వం పెట్టింది. మొదట్లో ఈ శాసనం వధువుకు 13 సం॥ నిండాలన్నది. తర్వాత 18 – 21 (స్త్రీ - పురుషులకు) ఏళ్ళు నిండాలని సవరించింది. ఇది మహమ్మదీయులకు వర్తించదు. బాల్య వివాహం చేస్తే తల్లి దండ్రులకు ఆ శాసనం ప్రకారం శిక్షలు జరిమానా వున్నాయి. అయినా, ఆ వివాహం చెల్లేది. కాని ఇప్పుడు ఆ వివాహం చెల్లదని ఆం॥ ప్ర॥ హైకోర్టు 1975 లో తీర్పు ఇచ్చింది. ముసల్మాన్లలో పెళ్ళి చేస్తే చెల్లుతుంది, కాని ఆమె వ్యక్తురాలైనాక కాదంటే రద్దు అవుతుంది. బాల్య వివాహాల మీద కేసు పెట్టే వాళ్ళు తక్కువ కనుక అక్కడ కూడా జరుగుతూనే వున్నాయి.

వరకట్నం నిషేధం 1961 లో చట్టమయింది. 1981 నాటికి ఒక్క కేసు మాత్రమే నమోదయింది. లాంఛనాల మీద సరి అయిన పరిమితి లేదు. దాని పేరుతో గుంజుకుంటున్నారు. ఏ తండ్రి కేసు పెడతాడు? కనుక ఆ చట్టం నిరుపయోగ మయింది. ముస్లింలలో వరకట్నం లేదు. స్త్రీకే మహర్ ఇవ్వాలి. అది రెండు రకాలు – అడిగినప్పుడు ఇచ్చేది; భర్త చని పోయినప్పుడు కాని, లేక విడిచిపెట్టి పోతేనో ఆ 'మహర్' తిరిగి ఇచ్చేది రెండవది. కాని ఇవ్వఖ్ఖర్లేదని ఆమెచేత వ్రాయించుకుంటారు. ఇలా వాస్తవంగా విఫలమవుతుంది. కనుక చట్టాలకు కట్నాలు పోవని తేలింది.

వివాహ పద్ధతులు మతాల వారిగా అనేక విధాలుగా వున్నాయి. హిందూ వివాహచట్టం 1955 లో కేంద్ర ప్రభుత్వం పెట్టింది. పూర్వం కన్యాదానం, పాణిగ్రహణం, సప్తపది ముఖ్యంగా వుండేవి. సప్తపదిలో ఏడు అడుగులు వేస్తేనే పూర్తి అయినట్లు. ఆరు అడుగులు వేసి అతడు పడిపోతే వివాహం కానట్లే. 1955 తర్వాత ఆ మూడు అవసరం లేకుండా పోయినాయి. దేశంలోని వారు లైన ముస్లిం, క్రైస్తవ, పార్శి, యూదులు కాని వారంతా హిందువులే కనుక హిందువుల ఆచారం ప్రకారం జరుగవచ్చని సవరణ చేశారు. తమిళనాడులో పూలదండలు, స్వయం వరం, ఆత్మ గౌరవం అనే సవరణ 7 A సెక్షన్ 1.67 లో పెట్టారు.

ముస్లిం వివాహం స్త్రీ పురుషుల ఒప్పందం మీద ఆధార పడుతుంది. ఒప్పందాన్ని రిజిష్టరు చేస్తారు. 'నికా' రిజిష్టరులో సాక్షుల సంతకాలు వుంటాయి. వరుని దస్కతు వుంటుంది. వధువు తరపున ప్రతినిధిగా (వకీలు) మేనమామో, సోదరుడో, పిన తండ్రో దస్కతు పెడతాడు. పిల్ల మేజరయినా దస్కతు పెట్టదు. వకీలు సాక్షుల సమక్షంలో ఆమెను 'సమ్మతేనా' అని అడుగుతాడు. ఆమె అవునన్నా లేక మౌనంగా వున్నా సమ్మతించినట్లే. సభలో ఈ విషయం మత గురువు (నాయబ్) ఎదుట వకీలు ఆమె సమ్మతించిందని చెప్తాడు. నాయబ్ సాక్షుల్ని అడుగుతాడు. వాళ్ళు అవును అంటారు. అప్పుడు దస్కతులు చేస్తారు వరుడు, వకీలు, సాక్షులు. శాసనం ప్రకారం స్త్రీ పురుషుల సమానత్వం ప్రతిపాదించబడినా వాస్తవంలో వధువు అస్వతంత్రురాలు. క్రైస్తవ వివాహ శాసనంలో భర్తకు విధేయురాలుగా వుంటానని ప్రమాణం చేయిస్తారు చర్చిలో.

స్పెషల్ మ్యారేజి యాక్టు (ప్రత్యేక వివాహచట్టం) 1954 లో వచ్చింది. ఈ తరహా పెళ్ళికి రిజిష్టరు తప్పక కావాలి. దీనికి 18 – 21 సంవత్సరాలు నిండాలి; ముగ్గురు సాక్షులుండాలి. ఇది మతాలవారి మధ్య, దేశాలవారి మధ్య జరగవచ్చు.

"బహు భార్యాత్వం నిరోధిస్తూ 1948 లో మద్రాసులో కాశేశ్వరరావు చట్టం తెచ్చాడు. 1955 లో దీన్ని కేంద్ర శాసనంలో హిందువుల కంతా వర్తించేలా చట్టం పెట్టారు, కాని ఎంతో మంది స్త్రీలు సవతిని సహించి

వూరుకుంటున్నారు. భర్త మరో అమ్మాయిని చేసుకున్నాడని రుజువు చేయడం కష్టం. ఆమెను వివాహ మాడలేదు, వుంచుకున్నానని చెప్తాడు. ఉంపుడు కత్తెను పెట్టుకుంటే శిక్ష లేదు. ఇదీ జరుగుతున్న వ్యవహారం, ముస్లింలలో ఏక కాలంలో నలుగురు భార్యలను కలిగి వుండవచ్చు. నలుగురినీ సమదృష్టితో చూడగలిగినప్పుడే చేసుకోమని మహమ్మదు పెట్టిన ఆంక్షను ఎవ్వరూ ఖాతరు చెయ్యటం లేదు. పార్శీల్లో, క్రైస్తవంలో బహు భార్యాత్వం అమల్లో లేదు.

జుడిషియల్ సపరేషన్ అనగా కోర్టుద్వారా ఉత్తరువు పొంది వేరే వుండుట. దానికి వెసులు బాట్లు హిందూ వివాహ శాసనంలో ప్రత్యేక వివాహ శాసనంలో ఉన్నాయి.

వివాహితులలో ఎవరో ఒకరు ఈ దాంపత్య జీవితం కొనసాగించలేను అని నిర్ద్వంద్వంగా ప్రకటిస్తే కోర్టు విడాకులు ప్రసాదించటం సమంజసం. అలాంటి సౌకర్యం మత పరమైన శాసనాలలో కాని, 1954 లోని ప్రత్యేక వివాహ చట్టంలో కూడా లేకుండుట శోచనీయం.

విడాకుల చట్టాలు హిందూ, ముస్లిం, క్రైస్తవుల మతాలలో వేరువేరుగా వున్నాయి. ముస్లిం వివాహ రద్దుచట్టం 1939 లో పుట్టింది. ముస్లిం పురుషుడు మూడు సార్లు 'తలాక్' అంటే చాలు. కాని ముస్లిం స్త్రీ అదే పరిహారం నిమిత్తం దావా వేయవలసి వున్నది. క్రైస్తవ వివాహ రద్దు శాసనం బహు పురాతనమైనది. 1890 లో పుట్టింది. క్రైస్తవ వివాహం రాష్ట్ర హైకోర్టులోని ముగ్గురు జడ్జీలతో ఏర్పడిన ధర్మాసనం మాత్రమే రద్దు చేయాలి. దీనివల్ల అనవసర జాప్యం, కాల హరణం జరుగవా? ప్రస్తుతం హిందూ వివాహ శాసనంలోను ప్రత్యేక వివాహ శాసనంలోనూ వివాహ రద్దుకు పెట్టిన షరతులు ఒకటిగానే వున్నాయి. 1976 సవరణలచట్టం ప్రకారం ఇద్దరి అంగీకారం మీద హిందూ వివాహం రద్దు కాగలదు. ఇటీవల (Incompatability of Temperment) అంటే మనస్థత్వాలు సరిపడనందున విడిపోవడానికి అవకాశం కావాలనే బిల్లు ప్రస్తుతం సెలెక్టు కమిటీదశలో వుంది. సాక్ష్య సేకరణ పూర్తి అయింది. 1917 లో రష్యాలో విప్లవం

వచ్చినప్పుడు పోస్టుకార్డ్ డైవర్సు ఉండేది యూనిలేటర్‌గా (ఏక పక్షంగా) జపాన్, రష్యా, చైనా లాంటి దేశాలలో కుటుంబ న్యాయస్థానాల ద్వారా పార్టీల మధ్య రాజీ కుదర్చటానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతై. మన దేశంలో ప్రత్యేక న్యాయస్థానాలు లేవు. అందువల్ల నష్టపోయేది స్త్రీలేనని చెప్పక తప్పదు.

మనోవర్తి : (Hindu Adoption & Maintanance Act) వివాహం రద్దు అయినప్పుడు కూడా భర్తదే తప్పు అయినప్పుడు, కోర్టు భార్యకు మనోవర్తి ఇవ్వవచ్చును. ముస్లింలు వివాహం రద్దు అయిన తర్వాత 'ఇద్దత్' గడువు వరకు అంటే మూడుసెలల వరకు మాత్రమే ఆమెకు మనోవర్తి లభిస్తుంది. భార్య వేరుగా వుండాల్సిన పరిస్థితుల్లో కోర్టు మనోవర్తి ఇప్పించవచ్చు. క్రిమినల్ కోర్టు కొన్ని పరిస్థితుల్లో నిరాదరణ చేయబడిన భార్యకు మనోవర్తి ఇప్పించవచ్చు. కాని నెలకు 500 రూ. కన్నా ఎక్కువ ఇప్పించరాదు. విడాకులు ఇవ్వబడిన ముస్లిం స్త్రీకి కూడా ఈ సెక్షన్ క్రింద మనోవర్తి ఇప్పించవచ్చు సెక్షన్ 125 క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడుక్రింద. ఇది ముసల్మాన్ స్త్రీలకు వర్తించరాదని 'షాబుద్దీన్' పార్లమెంటు సభ్యుడు బిల్లు పెట్టాడు. దీనిని సెక్యులరిష్టులు వ్యతిరేకిస్తున్నారు.

దత్తత : (Adoption) ముసల్మాన్‌లకు దత్తతలేదు. వాళ్ళ పిల్లలను ఇతరులు దత్తు చేసుకునే అవకాశం కల్పిస్తూ 1972 లో బిల్లు పెడితే సనాతనులు అయిన ముస్లింలు వ్యతిరేకించారు. హిందువులలో 1956 కు పూర్వం విధవరాలుకు భర్త ఇచ్చిన అధికారంతో కాని, దగ్గర వారసులు ఇచ్చిన అనుమతితో కాని ఆ దత్తు చేసుకోటానికి వీలువుండేది. వేశ్యలు తప్ప బాలికను దత్తు చేసుకునే హక్కు లేదు 1956 శాసనం ప్రకారం పురుషుడు బాలుణ్ణికాని, బాలికనుగాని దత్తు చేసుకోవచ్చు. కాని భార్య సమ్మతి వుండాలి. పూర్వం భార్య సమ్మతితో నిమిత్తం లేకుండా జరిగేది. విధవరాలు స్వతంత్రించి దత్తు చేసుకునే హక్కుకూడా 56 లో వచ్చింది.

సంరక్షకత్వం : (Guardian ship) హిందూ మైనారిటీ అండ్ గార్డియన్ షిప్ యాక్టు 1956 లో హిందువులలో తండ్రి లేనప్పుడు మాత్రమే

తల్లికి గార్డియన్‌గా అధికారం వస్తుంది. ముస్లింలలో తండ్రి తర్వాత, తండ్రి వీలునామాలో వ్రాసిన వ్యక్తికి వస్తుంది, వీలునామా లేనిచో తాతకు సంక్రమిస్తుంది. లేదా తాత వీలునామాలోని వ్యక్తికి వుంటుంది. ఈ నాలుగూ కాకపోతే కోర్టువారు నిర్ణయించే వ్యక్తికి చెందుతుంది కాని, కన్నతల్లికి ఆ హక్కు లేదు. కాకపోతే ఆడపిల్లను 7 ఏళ్ళు మగవాణ్ణి 5 ఏళ్ళు దగ్గర వుంచుకొని పెంచటానికి అర్హత వుంది. మైనరు ఆస్తికి, అతని సంరక్షకత్వానికి ఆడదానికి హక్కు లేనేలేదు కోర్టువారు దయతలచి ఇస్తేతప్ప. క్రైస్తవులకు Guardian and wards Act వర్తిస్తుంది. అంటే తండ్రి లేనప్పుడు కోర్టు నిర్ణయిస్తుంది.

వారసత్వపు శాసనాలు: (Succession Act) సమిష్ట హిందూ కుటుంబంలో వుండి చనిపోయిన వాని భార్యకు 1937 పూర్వం మనోవర్తి వుండేది. తర్వాత కొడుకులలో ఒక కొడుకుతో సమానంగా భర్త ఆస్తిని జీవిత కాలపు హక్కుతో అనుభవించే హక్కు ఇచ్చారు. ఇది పొలాలకు వర్తించదని తీర్పు వచ్చింది. మద్రాసులో 1946 నవంబరు నుండి ఇది పొలాలకు కూడా వర్తింపజేశారు. 1955 లో మారిన హిందూ వారసత్వ శాసనంలో ఒక పురుషుడు సమిష్టి హిందూ కుటుంబంలో సభ్యుడై చనిపోతే ఆరోజున పంపిణీ అయినట్లు ఎంచుకొని అతని వాటాను కొడుకులు, కూతుళ్ళూ, భార్యా సమానంగా పంచుకుంటారు సర్వహక్కులతో. దీనివల్ల అంతకుముందు చనిపోయిన పురుషుడి భార్య జీవిత హక్కులు సర్వ హక్కులుగా మారాయి. కాగా తర్వాత చనిపోయిన వాని భార్యకు వచ్చిన కాస్తా సర్వహక్కులతో వచ్చినా వచ్చినవాటా విపరీతంగా తగ్గిపోయింది. అంటే పిత్రార్జితపు ఆస్తిలో జన్మతః తండ్రితో సమానముగా వాటాను కుమారుడు పొందుతాడు. తిరిగి తండ్రి వాటాలో తన తల్లి, నాయనమ్మ, సోదరిలు వాళ్ళతో సమానమైన వాటా పుచ్చుకుంటాడు. కనుక భర్త వాటా నీరుకారి పోయింది. మగబిడ్డకు 1956 లో సమిష్టి ఆస్థిలో జన్మతః హక్కు రద్దుకావాలని పెట్టిన బిల్లు సనాతనులు వమ్ము చేశారు. ముసల్మాన్ పురుషుడు చనిపోతే భార్యకు పరిస్థితులను బట్టి 1/8 కాని 1/4 కాని వస్తుంది. 1925 భారత వారసత్వపు శాసనం ప్రకారం భార్యకు 1/3 వంతున్నూ, సంతానంలేని స్త్రీకి సగం వస్తుంది. ఆడ, మగ బిడ్డలకు ఆస్తివాటాలో తేడా

లేకున్నా భార్యకు లాభం చాలా తక్కువ. మన రాష్ట్రంలో 18-3-83 న ఆస్తి హక్కు బిల్లు పెట్టారు. ఈ బిల్లు చట్టమైతే ముఖ్యంగా పుట్టుకతో కొడుకులకు సమిష్టి హిందూ కుటుంబాస్తిలో ఎలాంటి హక్కువుందో అలాంటి హక్కు ఆడపిల్లకిచ్చారు. రాజ్యాంగంలో ఆర్టికల్ 14 ప్రకారం స్త్రీ పురుషుల మధ్య వివక్ష చూపరాదు. కాగా స్త్రీలకు విద్యా ఉద్యోగ విషయాలలో సౌకర్యాలు కలుగజేయ వచ్చని 15, 16 ఆర్టికల్స్‌లో చెప్పబడింది. కనుక కాలేజీలలో, వృత్తి కళాశాలల్లో, ఉద్యోగాలలో, శాసన సభలలో స్త్రీలకు రిజర్వేషన్లు ఇవ్వడానికి చట్టం అడ్డురాదు. అడ్డుపడేది అధికార్లూ, పోతుందని బాధపడే పురుషులూ, అమాయకంగా వద్దనే స్త్రీలు మాత్రమే.

సాంఘిక భీమా పధకాలు కార్మిక స్త్రీలకు - సంఘటితం కాని రంగాలలో వర్తించటం లేదు. అంటే వ్యవసాయ కూలీలకు జీతం మీద ప్రసూతి శలవలు లేవు. వాస్తవంగా శాసనంలేని లోపంవల్ల వారి పరిస్థితి శోచనీయమయింది. అలాగే ఇళ్ళూ, ప్రాజక్టులూ వగైరాల కట్టుబడి, రోడ్లు వేయుడం లాంటి వాటిలో స్త్రీలకు సౌకర్యాలు లేవు, శాసనం లేదు, అనుభవములో లేవు. కాబట్టి ఈ పరిస్థితిని మూడు రకాలుగా విభజించవచ్చు.

1) శాసనాలు మంచివి వున్నా స్త్రీలకు తెలియక అమలు పర్చుకోటానికి శక్తిలేక అనుభవంలోకి రాకపోవటం.
2) శాసనాలు లోపభూయిష్టమై నందువల్ల స్త్రీలు బాధ పడడం.
3) కొన్నిరకాలైన శాసనాలు అసలు లేనందువల్ల స్త్రీలు కష్ట నష్టాలకు లోను కావడం.

ఈ పరిస్థితి బాగుపడాలంటే స్త్రీలలో జాగృతి, చైతన్యం కలగాలి. సంఘటనతో కృషి సాగాలి. ఆందోళన, పోరాటాలు జరిగితేనే స్త్రీలు సమాజంలో సరియైన న్యాయంగా తమకు రావల్సిన స్థానాన్ని హక్కుగా పొంది అనుభవించ గలుగుతారు. దానికి ప్రజోద్యమ కార్యకర్తలు సర్వ విధాలా తోడ్పడాలి.

			రు. పై.
హేతువాదం అంటే:		ఎం. వి. రామమూర్తి	4—00
ఎమర్జెన్సీలో జైలు అనుభవాలు		,,	3—00
ఆధునిక స్త్రీ		మల్లాది సుబ్బమ్మ	12—00
మనం దేనికి బానిసలం?			3—50
వెలిగిన జ్యోతి		,,	12—00
తల్లే పిల్లను చంపితే		,,	3—50
విముక్తి ఉద్యమాలు:మహనీయులు		,,	3—50
మహిళా! ముందుకుసాగిపో		,,	7—00
మారుతున్న సమాజం మహిళలు		,,	5—00
మహిళా అభ్యుదయం		,,	15—00
మాతృత్వానికి మరోముడి		,,	12—00
ఎం. ఎన్. రాయ్ జీవితం: సిద్ధాంతం		కోగంటి రాధాకృష్ణమూర్తి	25—00
గాంధీమార్గం		,,	12—00
నవ్యమానవవాదం ఎం.ఎన్.రాయ్ అ॥ఎం.జి.కె. & ఎం.వి.అర్.			6—00
ఫాసిజం	,,	రావిపూడి వెంకటాద్రి	7—00
మానవనాగరికత	,,	డా॥ భట్టిప్రోలు హనుమంతరావు	8—00
నాస్తికత్వం: నాస్తితత్వం		రావిపూడి వెంకటాద్రి	12—00
మహామనిషి: ఎం. ఎన్. రాయ్		కొల్లా సుబ్బారావు	8—00
ఎం.ఎన్.రాయ్: భారతకమ్యూనిజం–రావిపూడి వెంకటాద్రి			45/60—00
శాస్త్రీయ దృక్పథం		ఎన్. ఇన్నయ్య	4—00
సెక్యులరిజం		పి. సత్యనారాయణ	3—00
స్వేచ్ఛాపథంలో (ఆ. గో. కృ. సంచిక)			5—00
కమ్యూనిజానికి అవతల - ఎం. ఎన్. రాయ్.		అ॥ ఎం. వి. రామమూర్తి	10—00
ఎం.ఎన్.రాయ్. భారతనారి ఆదర్శం		,,	10—00
ఆం. ప్ర. లో హేతువాద ఉద్యమం ఎం. వి. అర్. మల్లాది సుబ్బమ్మ			2—00

వర్జీజాస్వామ్య ప్రచురణలు వికాసం
9, ఎం. ఐ. జి. హెచ్. కాలనీ, మోహిదీపట్నం,
హైదరాబాదు. 500 028. ఫోను 31423.